

STORITVE ČIŠČENJA:

NA DOMU
POSLOVNIH PROSTOROV
PROIZVODNIH PROSTOROV

ČISTILNA OPREMA:

CÍSTILA, CÍSTILNI PRIPOMOČKI, CÍSTILNI STROJI

Zupančevno sprehajališče 1, 68000 Novo mesto, tel.: 068/324-261

DOLENJSKI LIST

Št. 30 (2398), leto XLVI • Novo mesto, četrtek, 27. julija 1995 • Cena: 150 tolarjev

Najdba evropskega pomena

Na Kapiteljskih njivah izkopali izredno bogat knežji grob - Dve dragoceni bronasti čeladi

NOVO MESTO - Med izkopavanji gomile št. 7 na Kapiteljskih njivah, ki so dale v zadnjih letih že veliko izrednih arheoloških najdb, pomembnih ne samo za dolenjsko in slovensko zgodovino, ampak kar za evropsko, so v ponedeljek, 24. julija, popoldne naleteli na grob, ki je arheologom pripravil veliko in prijetno presenečenje.

V njem so odkrili veliko predmetov, od fibul, konjske opreme, ostri sulic, sekir do pasnih plošč, čelad in posodja. Količina in kvaliteta predmetov jasno kaže, da gre za grob halštatskega kneza iz 4. stoletja pred n.š., torej iz časa razvjeta te kulture na naših tleh.

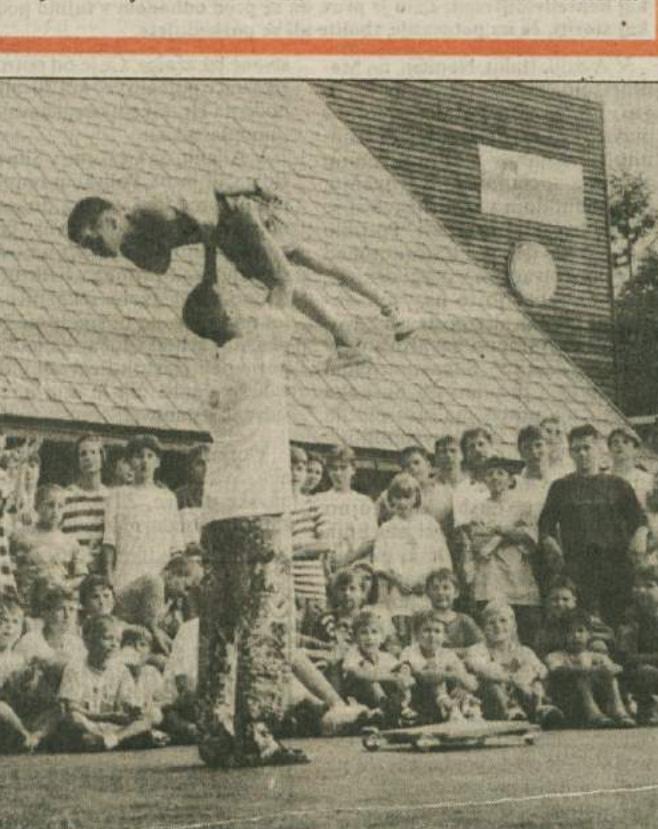
"Tako bogatega knežjega groba na arheoloških najdiščih v Novem mestu še nismo izkopali," pravi arheolog Bojan Križ, ki vodi izkopavanja, pri katerih zgledno sodeljujeta Dolenjski muzej in novomeški Za-

vod za varstvo naravne in kulturne dediščine. "Po tem, kar smo doslej izkopali, lahko trdim, da gre za najdbo evropskega pomena."

Posebno lepo presenečenje sta bronasti čeladi, ena negovskega tipa, ena pa ilirskega oziroma grškega, kakršne doslej v Sloveniji še niso našli. Pomenibni najdbi sta tudi bronasti posodi, od katerih je ena tako imenovana narebrana cista, za drugo pa Borut Križ domneva, da gre za situlo. Predmeti so zaradi precejšnje vlage v grobu močno načeti in krhki, vendar jim bodo strokovnjaki v restauratorskem centru v Mainizu vrnili nekdanjo lepoto, ko jih bodo dobili v obdelavo.

Javnost si bo te najovejše najdbe lahko ogledala na razstavi, ki jo Dolenjski muzej pripravlja za prihodnjo jesen. (Več v prihodnji Prilogi)

M. MARKELJ

POČITNIČARJI IZ VSE SLOVENIJE - Tabor mladih v Dolenjskih Toplicah je ta čas prava mala Slovenija. Od 24. julija do 2. avgusta v njem preživlja svojevrstne in bogate počitnice skoraj 100 osnovnošolcev in srednješolcev, zbranih iz petnajstih slovenskih mest. Tabor je pripravila in ga vodi Zveza prijateljev mladine Mojca iz Novega mesta ob pomoči sedmih mentorjev, štipendistov pedagoške akademije, ki na ta način opravljajo svojo počitniško prakso. To je doslej najcenejša oblika preživljivanja počitnic, saj velja dnevno bivanje le 1400 tolarjev, v kar so vsteti širje obroki hrane in vse udobje, ki ga nudi tabor. V taboru bo počitnice brezplačno preživelo dvanajst otrok iz begunškega centra iz Šmihela. Danes bo tabor obiskal pisatelj Vid Pečjak in z mladimi sodelovali skakalci iz Žirov. V ponedeljek popoldan so mladim počitničarjem pokazali svoj skakalni trening in vsi gledalci so bili mnenja, da je precej naporen. (Foto: J. Pavlin)

Poslanci si postiljajo

Kdor je na oblasti, ima vse možnosti, da si kroji življenje po svojih željah. To je dokazalo 50 послancev, ki podpirajo ponovno ustanovitev privilegijev, čeprav jih je pred enim letom ustavno sodišče že utemeljeno razveljavilo. Po najnovejšem predlogu bi poslanec, ki bi po končanem mandatu ostal brez službe, še 3 meseca prejema plača, to ugodnost pa bi lahko podaljšal največ na eno leto. Seveda bi se mu ta čas štel v pokojninsko dobo in bi se potem lahko upokojil po "poslansko" celo z 20 leti delovne dobe in ob starosti - reci in piši - 34 let. Če pa pogojev za upokojitev ne bi izpolnjeval, mu pripada odpornina. O višini poslanci sicer pravijo, da je ni mogoče oceniti, finančniki pa so izračunali, da bi znašala od 5 do 20 tisoč mark na posameznika. Seveda vse iz žepa davkov placa večalcev. Takšen predlog podpirajo tudi naši poslanci: Branko Janc, Marjan Šterc, Alojz Metelko in Franc Černič.

Nič čudnega torej, če imamo državljanji do naših izvoljenih predstavnikov vedno bolj negativen odnos. To se je pokazalo tudi v anketi Združene liste, ki je zajela več kot 25 tisoč anketirancev. Velika večina anketiranih se o poslancih ni izrazila pozitivno, eden od njih pa je zapisal: "Bil sem prepričan, da lahko pridejo na vodilna mesta nesposobni samo v komunizmu, sedaj priznam, da sem se motil."

TANJA GAZVODA

PRI REŠEVANJU ŽENE SE JE ŽIVKO UTOPIL

ADLEŠIČI - 20. julija je 35-letni Živko S., ki je začasno stanovan v Črnomlju, odšel z ženo Kajo in otrokom na kopanje na Kolpo. Nekaj po 14. uri sta bila v vodi oba; žena je neplavalka in je plavala z žogo, vendar jo je rečni tok začel odnašati, zato je začela klicati na pomoč. Živko je priplaval do nje in jo začel reševati, vendar se je okoli 80 metrov pred kopališčem Tržok pod Adlešiči začel utapljal. Žena ga je privela za roko, vendar ji ni uspeло potegniti moža iz vode. Občanka, ki je slišala njene klice, je takoj stekla na kopališče po pomoč, vendar je bilo prepozno. Enemu izmed kopalcov je uspelo rešiti le ženo, medtem ko se je Živko utopil in so ga našli okoli 70 metrov stran od kraja, kjer sta se s Kajo kopala.

Bela krajina - branik slovenstva

Poslanca SNS Zmago Jelinčič in Rafael Kužnik na obisku v Beli krajini - Belokranjske občine morajo pri reševanju težav nastopati skupaj - Ustanovljen viniški pododbor SNS

SEMIČ - V soboto sta Belo krajino obiskala predsedniki Slovenske nacionalne stranke (SNS) in poslanec Zmago Jelinčič ter poslanec te stranke v državnem zboru Rafael Kužnik. V Semiču sta se srečala s predstavniki črnomaljskega, semiškega in metliškega občinskega odbora SNS. Povabljeni so bili tudi belokranjski župani, je prišel le semiški, z metliškim so se pogovarjali že pred tem, medtem ko predstavniki črnomaljske občine ni bil.

Kot je na tiskovni konferenci po pogovoru dejal Jelinčič, so problemi v belokranjskih občinah tako podobni, da jih morajo obravnavati skupaj. "V pogovoru smo ugotovili, da se Belokranjci razhajajo predvsem v tem, kje naj bi bili deponija odpadkov in carinarnica. Vse pesti posamežnike vode, zato smo se pogovarjali o črpališču na Gorjancih ter o vrtanju vrtin v teh krajih," je dejal Jelinčič, ki je objubil tudi pomoč pri navezovanju stikov semiške občine z ministrom za znanost in tehnologijo dr. Radom Bohincem ter s tem posredno tudi pri dograditvi šole in televodnici ter razširitvi vrtca v Semiču. Hkrati je semiški župan objubil, da se bosta sestala z ministrom za gospodarske dejavnosti dr. Maksom Tajnikarjem, kajti potrebno je pripraviti načrt za pro-

mocijo Bele krajine ter za alternativni program proizvodnje. Jelinčič je zatrdiril, da se je z direktorjem Kolinskij iz Ljubljane že dogovoril o projektu, ki naj bi v obratu Kolinske v Črnomlju stekel v prihodnjem letu. Gre za vlaganje zelenjave, ki bo nekaj posebnega, a za zdaj še ostaja skrivnost.

Sergej Čas, predsednik semiškega občinskega odbora SNS in pokrajinški podpredsednik je na konferenci opozoril na slabo razvito gospodarstvo in infrastrukturo, nerazvito šolsko mrežo in nizko izobrazbo prebivalstva, veliko nezaposlenost in nizek standard Belokranjcev. SNS predlaga skupno belokranjsko odlagališče odpadkov, za tiste, ki vozijo smeti na divja smetišča, pa stroge kazni ter začetico za belokranjsko naravno bogastvo. Opozoril je na porast kriminala, zato bi morali po njegovem bolj nadzorovati priseljevanje tujcev in mejo s Hrvaško, rešiti romsko vprašanje in, ne nazadnje, posvetiti večjo pozornost zaposlovanju na črno. "V SNS pripravljamo s Ferisom preventivni pro-

kranjske občine sodelujejo in da orhanjam Belo krajino kot branik slovenstva. Izražamo tudi javno podporo borcem za njihovo delovanje in narodnoosvobodilni boj, ker menimo, da je bila NOB edina prava pot, da imamo takšno Slovenijo, kakršno pač imamo. Moti pa nas prevelika prisotnost Cerkev v javnem življenju in v politiki. Cerkev naj bo v cerkvji," je na tiskovni konferenci poudaril Sergej Čas.

M. BEZEK-JAKŠE

SREČANJE IZGNANCEV

BUČKA - Na Bučki pri kulturnem domu bo v soboto ob 11. uri srečanje izgnancev Slovenije iz let 1941-1945, na katerem bodo odkrili spominsko ploščo in znamenje na nekdani nemško-italijanski meji. Slavnostni govornik bo dr. Vladimir Topler, podpredsednik državnega zборa Republike Slovenije. Tega dne ob 9. uri bo seja častnega in organizacijskega odbora, kjer bodo predstavili brošuro Bučka skozi čas avtorice prof. Ivice Žnidarič. Uro pozneje bo v cerkvi na Bučki maša.

Ford **Paič**

PRODAJNO SERVISNI CENTER
Krška vas 28/e
68262 Krška vas, Brežice
Tel./Fax: 0608/61-450

SeCOM, d.o.o.

PVC STAVBNO POHIŠTVO
Vrbina 00, 68270 Krško
tel./fax: 0608/31-171

Danes v DOLENJSKEM LISTU

stran 2:

• Domäčih inovacij ne znamo ceniti

stran 3:

• Kaj nudi kmetom državna blagajna

stran 6:

• Bodo svetniki zahtevali odstop?

stran 7:

• Luknja velika pol milijarde

stran 9:

• Obračun med novomeškimi klošarji

stran 11:

• Zaradi tolarja brez zdravnika

stran 13:

• Tudi pozgan je simbol slovenstva

Kopalna sezona ob Kolpi je v teh pasjih dneh v polnem zamahu. Medtem ko si nekateri poiščajo skrite murne kotičke ob najtopljejši in najčistiji slovenski reki Kolpi, so drugi bolj zadovoljni z vrvežem, kakršen je na urejenih kopališčih. Eno takih je kopališče na Primostku (na fotografiji), s katerim upravlja semiška Iskra. Medtem ko je na kopališču končaj moč najti prostor za brisačo in ko je tudi pet hišic zasedenih do konca kopališče, so tudi na Primostku obnovili kopališče in asfaltirali cesto v kamp, potapljači pa so očistili dno reke. Poskrbljen je tudi, da kopalci ne bi bili ne žejni na lačni. (Foto M.B.-J.)

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo sončno in vroče vreme, vendar z večjo možnostjo nevrijti.

Kakšna rešitev za Bosno?

Potem ko so mirovni posredniki že tolkokrat do zdaj obljubili rešitev za Bosno in doživelji očiten poraz na diplomatskem in bojnom polju, se vojna nadaljuje in dobiva nov zamah. Srbi še naprej samozavestno "osvobajajo" bosanska mesta, se znašajo nad civilisti in brez pomisla zapirajo vojake Unproforja. Svetovni diplomati prihajajo na dan z rešitvami za Bosno, ki jih smesijo pred Srbi, Muslimani in pred svetovno javnostjo. Ker pa diplomat vendarle mora dokazati nekaj soli v glavi, preden pride in visoko politiko, je verjetneje, da so čudni diplomatski predlogi za rešitev bosanske krize samo bistro postavljenia krinka, pod katero bo mednarodna skupnost lažje pristavila k ogriju lonček svojih korist. Pod to krinko se motovljivo diplomi, ki jih je samoodločba narodov devetdesetih let vrgla s tira, verski voditelji, ki branijo vsak svojega edinega boga in milijonske množice, ki bi jih radi imeli za sabo, pa trgovci, ki Balkanu prodajajo po sveži dnevnici ceni puške. Slika Bosne dokazuje, da se na tem delu Balkana kršijo vsa pisana in nenapisana pravila človeške civilizacije. Norija se bo nadaljevala, dokler svet ne bo prepoznal in priznal, kdo je na Balkanu krvnik in kdo žrtev. V anketi smo vprašali, kaj menite o vojni v Bosni in kašen je vaš predlog za rešitev te krize.

LIDIJA KUZMA, trgovka iz Štalcerjev pri Kočevski Reki: "Če sprti nočejo miru, se jim ga ne da vsiliti. Če bi veliki hoteli vojno končati, bi jo lahko zaključili hitro, kot so jo v Iraku. Očitno pa jim ni do miru, posebno pa ne želijo, da bi se na Balkanu okreplil muslimanski vpliv. K zaustavitvi vojne bi gotovo zelo veliko pripomogli tudi tako, da bi vojaki velikih sil nepodrušno zaprli meje Bosne."

BOJAN DROBNIČ, zaposlen v Mercatorju Jelka Ribnica: "To, kar se sedaj dogaja v Bosni, se lahko vleče še leta. Potreben bi bil kakšen radikalnejši poseg, da bi se zadeva premaknila s te mrtve točke. Naj se ukine embargo in se da muslimanom orožje, potem pa kar bo, pač bo. Nekaj se bo zagotovo premaknilo, ali na boljše ali na slabše, vsekakor pa s te točke, na kateri so mimo vse in Združeni narodi popolnoma odpovedali."

RUDI MLINARIČ, lastnik okrepčevalnice Golf iz Novega mesta: "Mislim, da se bo kaj kmalu v vojno vpletala tudi Hrvaška, zato je kmalu še ne konč. Po mojem mnenju bodo Srbi dobili manj, kot so si zamisli, pa tudi Muslimani bodo ostali le na majhnem ozemlju, vendar bodo preživeli. Vojna se bo končala čez nekaj let tudi zato, ker bo enostavno zmanjšalo denarja. Ne bo pomoči za ranjene in brezdomce, ko bo svet dvignil roke od balkanske vojne."

SLAVO PRIJANOVIC, strojni ključnica iz Metlike: "Zdi se, kot da je v vojni v Bosni že vnaprej dogovoren, da bi bilo potrebno Muslimane uničiti. In kaže, da prej ne bo miru, dokler ne bo pobitih toliko Muslimanov, kolikor so si pač zadali za cilj. Ne verjamem, da se svet in Združeni narodi v resnicu tako bojita Srbov, da klub njihovemu nesprejemljivemu početju ne reagirajo. Kakšna bi bila rešitev za Bosno, ne vem. Kaže precej slabo."

LJUBICA STONIČ, kuharica iz Sevičja: "Mislim, da bi se moral zaplet v Bosni rešiti in da bi moralno biti konec vojne, saj že predlog trajata. Svet Srbov sicer nekoliko grozi, a v glavnem mirno gleda, kaj počno, se ne zgane in nič ne ukrene. Menim pa, da bi morale pomembne države in Združeni narodi drastično nastopiti proti Srbov. Kajti sedaj Srbi delajo, kar se jim zdi, vmes malo grozijo, na koncu pa vse prepeljejo že žejno čez vodo."

DUSAN DRAGAN, avtopevoznik iz Šentpertera: "Bošnjakom bi morali dati možnost samoobrambe, se pravi orožje, ker ne verjamem v sicer boljšo možnost oziroma rešitev za konec krvave vojne, to je, da bi lahko pobrali orožje vsem v Bosni in Hercegovini vojskujočim se stranem, predvsem pa Srbov, ki ga imajo na pretek. Združeni narodi sploh niso ustrezno zaščitili enklave Srebrenica, Žepa, Goražde, Bihač niti Sarajeva, zato so prevzeli odgovornost za to morijo."

FRANC ŠUNTA, trgovski potnik iz Sevičja: "Embargo na dobovo orožja Muslimanom v BiH bi morali ukiniti, da bi se lahko vladne oborožene sile BiH količaj enakopravno borile s srbskimi agresorji. Sprenevedanje ali nemoc Butrossa Galija in OZN ter sprejemanje resolucij, na katere se Srbi pozivajo, je celo potuha napadalcem za etnično čiščenje. Tako utegne strategom t.i. Velike Srbije celo uspeti ali pa bodo doživeli usodo Hitlerja?"

MATEJ DROBNIČ, študent z Mavencem: "Zaenkrat rešitev za vojno na tleh bivše Jugoslavije ne vidim, saj je njen konec odvisen predvsem od svetovnih velesil. Tako je ta vojna odraz razmerij v svetu, hkrati pa je Bosna teren, kjer velesile preizkušajo svojo vojaško in diplomatsko moč. Najbolj žalostno pa je, da morajo zaradi tega trpteti civilisti, kar kaže tudi na moralu in stopnjo civiliziranosti držav velesil."

SREĆKO ROŽMAN, fotograf iz Brežic: "Ne morem z gotovostjo reči, kakšna bi bila prava rešitev za bosanska krizo in vojno. Po mojem gre tukaj za zaplet zaradi 40, 50 let starih grehov iz preteklosti. Če jim dajo orožje, bo pobijanje še hujše. Če ga ne dobijo, bo spet slabo. Mislim, da gre velikim državam in voditeljem sprti strani pri vsem skupaj samo zato, da bodo ostali zapisani v zgodovini."

Ribničani osmi

Z veslovenskih kmečkih iger - Dr. Erjavec o vstopu v Evropsko zvezo

KOČNO NA POHORJU, RIBNICA - V soboto, 22. julija, so bile v Kočnem nad Zgoraj-Polskavo 9. tradicionalne kmečke igre. Udeležilo se jih je 17 ekip Društva podeželske mladine iz vse Slovenije. Iz ljubljanske regije sta se letos iger udeležili 8-članski ekipi mladih kmetovalcev iz Ribnice in Trbovelj oziroma Hrastnika, iz širše dolenske regije pa je bila na igrah prisotna le še ekipa iz Krškega.

Ribničane je zastopala ekipa mladih s Slemen, ki je na nedavnih regijskih kmečkih igrah pri Sv. Gregorju zasedla 1. место. V Kočnem jih je to uspelo le pri predstavitvi lokalnih posebnosti in krajevnih običajev, sicer pa so ob zaključku iger, s katerimi se mladi kmetovalci vračajo nazaj k tradicionalnim kmečkim opravilom, pristali na 8. mestu, kmetovalci iz Krškega pa so bili trinajsti.

Pred tekmovaljem so si udeleženci iger ogledali vasiočko Kočno, ki je leta 1988 prejela turistični nagelj in bila razglašena za najlepšo slovensko vas, lani pa si je pridobila še naziv najlepše urejenega slovenskega kraja. Ogledali so si tudi hrivbosko kmetijo Frešerjevih v Šmartnem na Pohorju.

Med aktivnostimi, ki so spremajale kmečke igre, sta bila tudi prikaz kmečkih opravil in razstava značilnih kmečkih jedi, organizirana pa je bila tudi okrogla miza na temo "Slovensko kmetijstvo in evropska unija", na kateri je o tem, kaj čaka kmetijstvo Slovenije ob vstopu v EU, predaval dr. Emil Erjavec z oddelka za zootehniko pri ljubljanski Biotehniški fakulteti.

M. L.-S.

OCENILI MESNE IZDELKE ZA RADGONSKI SEJEM

GORNJA RADGONA - Začele so se priprave na letošnji 33. mednarodni kmetijsko-živilski sejem, ki bo ob koncu avgusta kot vsako leto doslej v tem mestu ob Muri. Te dni bodo enologi ocenjevali vzorce slovenskih vin, doslej pa so bile že opravljene ocene mleka in mlečnih izdelkov ter mesnih izdelkov. Pod predsedstvom dr. Žlendra z ljubljanski Biotehniške fakultete so ocenili 246 izdelkov 21 slovenskih mesarjev in jih dodelili 8 zlatih, 29 srebrnih in 64 bronastih priznanj. Podrobne rezultate bodo razglasili na sejmu, zaenkrat se ve le to, da je letošnji zmagovalec Kras iz Šežane, ki je po številu priznanj posekal lanskoga zmagovalca - Mesno industrijo Radgona. Za letošnje ocenjevanje je tudi značilno, da je bilo večje število novih izdelkov in da šampiona kakovosti sploh ne bodo podelili.

• Vedri ljudje niso le srečni, marveč praviloma tudi dobr. (Weber)

Litija polemično o proračunu

V občini Litija precej pozno sprejeli osnutek občinskega proračuna - Potrebe više od zmožnosti

LITIJA - Na drugi seji občinskega sveta občine Litija, ki je bila prejšnji četrtek, je bil sprejet osnutek proračuna za letošnje leto, ki je sedaj v 15-dnevni razpravi.

Osnutek je sestavljen v dveh variantah: po prvji je predvideno 18 in po drugi 40 milijonov tolarjev primanjkljaja. Na predlog občinske uprave je bilo danih več zahtev za povečanje nekaterih postavk. Potrebe v občini so, po razpravi sodeč, za 65 odstotkov večje od proračunske zmožnosti.

Martin Brilej iz Litije (LDS) ugotavlja, da je premalo sredstev namenjenih za materialne stroške osnovnih šol in matične knjižnice. Član ZLSD in SDSS iz Litije pa so opozorili, da v proračunu niso zajete stipendije. Vsako leto je v zlato knjigo na gradu Bogensperk vpisanih veliko odščnjakov, ki na veliko zapuščajo Litijo. V prvi vrsti se že opaža pomanjkanje učiteljev. Simon Pivovnik iz Šmartnega (SKD) meni, da bi se grad Bogensperk po toliko letih obnavljanja že lahko sam finančiral. Po besedah Bojana Železnika (SLS) naj bi se v okviru možnosti vnesla postavka za vzdrževanje in obnovu sakralnih objektov. Sprašuje, zakaj ni v osnutku proračuna postavke subvencioniranje obresti v drobnem gospodarstvu.

V nadaljevanju seje so svetniki po odstopu geodeta Slavka Rokavca (LDS) na predlog župana imenovali Tejo Rozinu iz Podkume na načelnico oddelka za splošne gospodarske zadeve.

Načelnik oddelka za družbene dejavnosti Marko Povš opozarja,

Domačih inovacij ne znamo ceniti

Gospodarstvo še ni zrelo za trg inovacij - Drugje se zanje kar pulijo, medtem ko naša podjetja ne zmorejo ali nočejo vlaganj - Prisiljeni licence prodajati tujcem

ČATEŽ OB SAVI - Na parkirišču pred hotelom Terme so minuli petek slovenski inovatorji predstavili nekaj svojih tržno zanimivih izdelkov, a kot je značilno za naše kraje, zanimanja zanje ni bilo skoraj nobenega.

Marijan Stele je v imenu svojega podjetja Spatinova, Slovenski patenti in inovacije, ki med drugim skrbi za posredovanje in promocijo inovacij, za ta dogodek razposlal 150 vabil, in sicer zagrebškim in sploh hrvaškim ter posavskim in dolenskim delovnim in človekoljubnim organizacijam, predvsem pa organizacijam, ki jih je načrtovali inovacije. Marijan Stele je v Ljubljani in je bila po številu inovacij druga največja v Evropi, saj smo predstavljali 142 domačih inovacij in še 68 tujih ter sestavili 1400 različnih kooperacijskih ponudb za Evropsko zvezo. Za novosti se je zanimalo le 6 slovenskih podjetij, medtem ko sta dva tuja posrednika inovacij dobila interesante v tujini za 78 ponudb inovacij. Zunaj je razmerje med ponudbo in povprečjem v ravno obratno, npr. 12

Razen nekaj trgovcev iz bližnje okolice na predstavitev ni bilo nikogar, zanimivo pa je predvsem, da to razstavljalcev ni posebej presestilo. Že dolgo jih je namreč jasno, da pri nas in ravno tako na Hrvaškem domače znanje in inovacije niso cenjene. Predstavljamo se na številnih tujih sejmih inovatorjev in dobivamo zlata priznanja, ki jih je tam težko dobiti. Šele potem, ko nas zunaj priznajo, se za nas morda začnejo zanimati tudi doma. Naše gospodarstvo še ni zrelo, da bi z odpitim rokami sprejemalo inovacije. To dokazuje tudi zadnja mednarodna borba inovacij, ki je bila apri-

la v Ljubljani in je bila po številu inovacij druga največja v Evropi, saj smo predstavljali 142 domačih inovacij in še 68 tujih ter sestavili 1400 različnih kooperacijskih ponudb za Evropsko zvezo. Za novosti se je zanimalo le 6 slovenskih podjetij, medtem ko sta dva tuja posrednika inovacij dobila interesante v tujini za 78 ponudb inovacij. Zunaj je razmerje med ponudbo in povprečjem v ravno obratno, npr. 12

ZAHTEVA PO OBČINSKEM GLASILU

LOŠKI POTOK - Pobude za izdanje lastnega glasila tukaj niso nove, toda na zadnji seji občinskega sveta so skupaj z županom sprejeli sklep o ustanovitvi. Priprave na začetek bo skupaj z občinskimi organi vodil odbor za kulturo in šport. Predlagani projekt, ki ga bo potrebljeno za dopolnitve, predvideva, da bo glasilo zajemalo vsa področja dogajanja v občini, da bo izhajalo 6-krat na leto, da ga bo brezplačno prejema vso gospodinjstvo, DO in ustanove.

• V podjetju Spatinova, ki je bilo organizator dogajanja napovedujejo, da je to le uvod v podobne predstavitev. Zdaj naj bi pripravili predstavitev za velike trgovske sisteme, kot je Mercator, medtem ko bodo od leta 1995 vredno predstavljati novosti v Gradbenem centru v Ljubljani. Tam bodo inovacije na ogled po vsej

obiščila čistila, merilne instrumente, trajno gorečo svečo in kaučico, uvineralni mlini itd.

B. DUŠIČ GORNIK

diti posebnih pogojev za uveljavljanje pravic do nujenega zdravljenja, je treba stroške za nepredvidljivo in nujno zdravljenje poravnati na bo pri zadetku ob vrnitvi.

• Podrobnejše informacije so voljo na vseh območnih enotah in izpostavah ZZZS. Najbolje je, da se na ZZZS odpravite, da se pred odhodom na počitnice Uredite si torej vse potrebljene boste svoje pravice iz zdravstvenega zavarovanja lahko uveljavljate, se naknadni obrazci izdajate in prima na primer prometnih nesreč na podlagi medicinske dokumentacije, stroški zdravljenja pa so v povprečju vičji kot pri me-

domov na podlagi predložene dokumentacije ZZZS te stroške pa vrnih v višini povprečnih stroškov iste storitve pri nas.

T. GAZVODA

Poglejmo primer zasebnikov in samostojnih delavcev, ki si lahko izberejo, po kakšni osnovi bodo plačevali prispevke za pokojninsko zavarovanje, oz. se večinoma zavarujejo za ožji obseg pravic. Mirno se lahko odločijo, da bodo deset let plačevali največje prispevke in s tem največji dnejni desetletni obdobjem zagotovili visoko pokojnino, ves preostali čas pa lahko plačujejo minimalne prispevke od zajamčene plače. Redno zaposleni ne morejo izbirati. Ženske, na primer, so kar trikrat privilegirane: upokojijo se lahko mlajše kot moški, za polno pokojnino, za manj časa, ugodnejše pa je zato, da je tudi odmera pokojnine. Za to neenakost in nobenega razloga in večini držav so že zavrnjene.

Prav tako bi moral odpraviti tudi eno eno od glavnih pokojninskih sistemov, to je možnost izbire desetih najugodnejših let za določitev višine pokojninskega. Višina pokojnine v glavnem ni odvisna od višine vplačanih prispevkov v celotni aktivni dobi, v večini drugih držav, ampak tudi od tega, v kaksnem podjetju je delal, kakovrstno vrsto dela je opravil in podobno.

Glavni vzrok za sprotno priznanje pokojninskega skladja pa je številnost upokojencev. Državi je presest s številnimi posebnimi interesi in ugodnostmi. Državi se (napačno) odločajo, da bo težava gospodarstva reševala s spodbujanjem upokojevanja, čeprav je znano, da je reševanje brezposelnosti z upokojevanjem najdražja od vseh možnih rešitev.

Financiranje pokojninskega sistema naj bi spremenili tako, da manj bremena na prispevki, več pa na davkih oz. proračunskih sredstvih. V obih primerih gre za denar davkokaplacementov, le porazdelitev bremen bi bila bolj znosna.

VINKO BLATNIK

Nesreča tudi v tujini ne počiva

Pravočasno uredite vse potrebljeno, da boste lahko v tujini uveljavili svoje pravice iz zdravstvenega zavarovanja - Stroški v povprečju večji kot doma

NOVO MESTO - Ponavadi nas takrat, ko se odpravljamo na dopust v tujino, spremišljajmo vzemirjenje, vendar ne smete pozabiti, da nesreča nikoli ne počiva in se nam ponavadi ravno takrat, ko najmanj pričakujemo, zgodil kaj nepredvidljivega. Zato

Kaj nudi kmetom državna blagajna

Podrobnosti iz vladne uredbe, ki določa tudi, kakšne pogoje morajo kmetovalci izpolnjevati, da bodo v drugi polovici leta deležni denarne pomoći iz proračuna

Po sprejetju državnega proračuna je vlada objavila uredbo, s katero se urejajo finančne intervencije za kmetijstvo v drugi polovici leta. Na kratko posredujemo informacije o tistih finančnih spodbudah, ki pridejo v poštev za kmete na našem območju.

Že iz preteklih let poznamo regresiranje plemenskih krav - prvesnic kombiniranih pasem, ki so v A kontroli in po teletvi najmanj 100 dni v kontroli mlečnosti. Višina regresa znaša 12.500 tolarjev na kravo.

Regresirajo se tudi plemenske živali pri prašičih. Regres se izplačuje le za plemenske živali, ki so vzrejene v seleksijskih, razmnoževalnih farmah ali rejskih središčih. Do konca tega meseca uveljavljajo regres še kupci, od 1. avgusta dalje pa rejci plemenskih živali (torej rejska središča in farme), kar je novost pri uveljavljanju zahtevkov za regres. Višina regresa ostaja enaka: za nakup breje mladice se prizna regres 18.000 tolarjev, za nakup nebreje mladice 7.000 tolarjev, regres za brejo mladico, če gre za obnovo iz lastne črede, pa je 5.000 tolarjev. Za nakup merjascov s testiranimi starši se priznava regres 30.000 tolarjev. Za nakup merjasca s testom lastne proizvodnosti znaša regres 45.000 tolarjev, če gre za obnovo iz lastne črede, je ta regres 20.000 tolarjev. Regresira se tudi nakup merjascov za plem - ohranitev linije v višini 50.000 tolarjev; če gre za obnovo iz lastne črede, pa v višini 20.000 tolarjev.

Regres za obnovo črede plemenskih kobil znaša za žrebice v A rodovniku 36.000 tolarjev, za žrebice v B rodovniku pa 12.000 tolarjev. Regresirajo se tudi plemenske samice in samici ovac in kož, in sicer za samice v višini 3.000 tolarjev, če gre za obnovo iz lastne črede, in 4.800 tolarjev za nakup samic, regres za samce pa je po novem nekoliko večji kot prej in znaša 10.000 tolarjev za žival.

Podpora za t.i. izravnavo stroškov pridelave, ki so namenjene pospeševanju kmetijske proizvodnje na kraskih, hribovskih in gorsko višinske območjih ter območjih z omejenimi dejavniki za kmetijstvo, ostaja skoraj v celoti nespremenjeno.

Finančne intervencije so na voljo tudi za planinsko pašo in pašo na skupnih pašnikih v gorsko višinske, hribovskih in kraskih območjih.

Z nekaterimi novimi premijami se podpira prireja mesa goveda in drobnice, in sicer predvsem na travnatih površinah na težjih pridelovalnih območjih. Pitanje govedi se tako pospešuje s premijo v višini 3.000 tolarjev za osemenjevanje teles mlečne pasme s semenom bikov mesne pasme. Za območja, kjer ni mlečnih prog, se na novo uvaja regres za krave dojilje v višini 20.000 tolarjev za žival. Ker gre za nov ukrep, tu posebej omenjam pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci:

- minimalni stalež na kmetiji, za katerega se lahko uveljavlja pomoč, je 3 krave dojilje;
- število krav dojilj, za katero se uveljavlja regres, mora vsaj eno leto ostati nespremenjeno;
- krave dojilje morajo biti vsako leto osemenjene z biki mesne ali iz-

jemoma kombinirane pasme;

• reja krav dojilj pa mora biti tudi registrirana pri seleksijski službi.

Nadalje se pitanje govedi stimulira premijami za pitanje telet mlečnih pasem obeh spolov ali teles kombiniranih pasem, ki niso primerne za nadaljnjo rejo. Teleta morajo biti pri zakolu težka najmanj 220 kg, premija pa znaša 10.000 tolarjev za žival. Premija za rejo klavnih prvesnic kombiniranih pasem ali križank z mesno pasmo znaša 20.000 tolarjev. Predvidevajo se tudi premije za nakup plemenskih telic ali krav mesnih pasem. Premija znaša 30.000 tolarjev za živali iz slovenske reje in 60.000 za živali iz uvoza.

Premije za drobnico za matični trop (matere mesnih pasem ovac) znašajo 2.000 tolarjev.

Za pospeševanje odkupa mlade pitane govedi sta namenjena dva ukrepa. Rejcem, ki jim je živilna predloga ostala v hlevu (najmanj 18 mesecev), so namenjene posebne premije. Te znašajo v juliju in avgustu 15.000 tolarjev v hribovskem in kraškem območju 12.000 tolarjev, v območju z omejenimi dejavniki za kmetijstvo in 8.000 tolarjev v nižinskem območju. Višina premij se bo v naslednjih mesecih zniževala, v decembri pa jih ne bo več. Na drugi strani pa država pospešuje odkup tudi z regresiranjem obrestne mere za kredite, ki jih bodo najeli odkupovalci domače živine za ta namen.

Na področju pospeševanja rastlinske pridelave je malo sprememb. Še naprej ostaja regresiranje semeni pšenice in rži za semensko in merkantilno proizvodnjo. Regres za semeni vzgojne stopnje super elita in elita je 36 SIT/kg, za semeni vzgojne stopnje original 24 SIT/kg, za same prve reprodukcije 12 SIT/kg in semeni druge reprodukcije 6 SIT/kg. Regresira se tudi semeni krompirja za semensko proizvodnjo. Najvišji je regres za osnovno semeni v jedrilih naravnih izoliranih območjih v poletno-jesenski saditvi in znaša 25 SIT/kg semena vzgojne stopnje super elita in elita. Regres za trsne cepljence višini 35 SIT/cepljence lahko uveljavljajo vinogradniki, ki imajo vsaj 60 arov vinograda. Pri regresiranju sadnih sadik veljajo podobni pogoji, kot so veljali doslej. Pri jablanovih, hruškovih in breskovih nasadih mora imeti upravičenec vsaj 60 arov takega nasada, da lahko uveljavlja regres. Za druge sadne vrste velja, da mora biti nasad velik vsaj 20 arov razen pri jagodah, kjer je spodnja omejitev površine 10 arov. Višina regresa na sadiku ostaja nespremenjena. Na novo se uvaja regresiranje sadik mrljice, slive in kostanja. Višina regresa se razlikuje po posameznih vrstah. Za jablano znaša regres npr. 70 SIT/sadika, za breskev 50 SIT/sadika, za jagode pa 6 SIT/sadika.

Regresiranje za kredite za tekočo

proizvodnjo poznamo že iz prejšnjih let. Obdobje regresiranja obresti traja od 1. julija do 31. decembra. Regresira se realna obrestna mera (r), vendar največ v višini 12%, če so krediti najeti za naslednje vrste proizvodnje: pitanje govedi, pitanje prašičev, pridelava sladkorne pese, krompirja, koruze, pšenice in oljnic.

Natančnejši nameni in pogoji za regresiranje investicijskih kreditov bodo znani šele v prihodnjih dneh, ko bo objavljen natečaj. Že danes pa vemo, da bodo regresiranje obresti za kredite lahko uveljavljali vsi tisti upravičenci, ki so kredit najeli v lanskem letu in jim je bilo uveljavljano regresa odobreno že lani.

Kot je znano, nepovratnih sredstev za investicije skorajda ni več. Letos pa bodo vendarle na voljo nepovratna sredstva za novogradnje za plemenske svinje v rejskih središčih, in sicer 80.000/stojišče in za plemenske mladice 40.000 tolarjev. Prav tako bodo nepovratna sredstva na voljo za novogradnje objektov za drobnico, vključeno v program genske banke. Višina sredstev znaša 40.000 SIT/stojišče, če gre za mlečno rejo, in 25.000 SIT/stojišče, če gre za mesno rejo. Pri rekonstrukciji objektov je podpora polovična.

Na novo se uvaja tudi sofinanciranje delovanja strojnih krožkov. Sofinancira se ustavitev strojnega krožka v višini 100.000 tolarjev, če ima krožek najmanj 30 članov, oz. v višini 200.000 SIT/krožek, če ima ta več kot 50 članov.

SREČANJE BELOKRAJSKIH VINOGRADNIKOV

ADLEŠČI - Društvo vinoigradnikov Bele krajine-podružnica Črnemelj priredi v nedeljo, 30. avgusta, ob 16. uri pri lovskem domu na Preložniku pri Adleščih tradicionalno 19. srečanje vinogradnikov. Dr. Julij Nemančič iz Kmetijskega inštituta Slovenije bo predaval o pripravah na trgatve in o negi mošta. Kmetijska svetovalna služba iz Novega mesta bo informirala o delih, ki jih je potreben opraviti v vinogradih v avgustu, člani društva pa bodo zvedeli tudi vse o strokovnih izletih. Po strokovnem delu bo veselica z bogatim srečelovom, igral pa bo ansambel Belokranjci.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemančič

Postopki za pridelavo rdečih vin

Nadaljevanje iz 24. štev. Dol. lista (15. junij)

Mlada rdeča vina so vzbudila pozornost preko francoskega vina Beaujolais primeur. Prva beseda pomeni francosko vinorodno območje (izgovor: bozo-le), druga beseda pa je novost, zgodnost, ki so jo uporabljali tudi pri mlademu krompirju ali zgodnji zelenjavi.

Vsa Francija razen Alzacije označuje svoja vina s krajevnimi imeni, sorte igrajo vinski ponudbi drugo vlogo. To veliko vinorodno območje v Burgundiji leži severno od mesta Lyon in je bilo nekako do leta 1950 znano kot pridelovalec navadnega rdečega vina, ki ni imelo niti cene niti ugleda. Profesorju Michelu Flanziju pa je uspel s kletarsko novostjo - maceracijo v atmosferi CO₂ - iz grozdja gamay pridelati vino, ki se je zaradi vonja po malinah razlikovalo od vina, pridelanega po dotedaj klasičnem postopku. Poleg tega pritetjeno sadnega vonja je vino kazalo tudi drugačno svežino, skratka izoblikovalo se je novo vino, ki je postal prijubljeno ne samo v Franciji, ampak v vsem vinskem svetu.

Ta uspeh v svetu je lahko za nas vzbudila, da snujemo novo, da opozorimo na posebnosti, ki jih podelovali s tradicijo in ki še imajo svoje ime. Na žalost pa so nekatere rdeča vina izgubila svoji pravi značaj, nimajo nameč dovolj razpoznavnih organoleptičnih značilnosti. Kvaliteta vina se začne v vinogradu, z grozdom. Tudi pri trgovini moramo odibirati grozdec, ki je sposobno za višjo kakovost. Kako pa to kakovost, ki smo jo dosegli v grozdju, prenesti v vino?

zbirko vin posebne kakovosti - do več ledenih vin.

Slovenski trg jasno kaže, da se povpraševanje po rdečih vinih veča. Morda je sedaj trenutek, da iztržimo več z rdečimi vini. Pred dobrimi dvajsetimi leti smo bili v naših krajih srečni, da smo vinorodno območje rdečih vin, saj so bila ce zelo iskana. Niti ne bi bilo prav niti ni realno, da bi pri tej stopnji razvoja vinske kulture ali osveščenosti porabnikov vina rdeča vinska barva zopet postala takšna privlačnost, kot je bila okrog leta 1970. Tako bela kot rdeča vina imajo svoje mesto v slovenski vinski ponudbi. Dober gostinec že danes priporoča vino, ki bo šlo k jedi, ki jo je gost naročil. Te naveže se prenašajo tudi v domovje, k družinam. Potruditi se moramo, da bomo iz rdečih sort, ki rastejo pri nas, pridelali: zanimivi rose, mlada rdeča, zrela rdeča in arhivska vina.

Mlada portugalka, ki jo prideže zadružna vinska klet v Metliki, je že ena takša pomladna lastovka, ki jo poznavalcu portugalske komaj čakajo. Zvedeli smo, da je rdeče vino iz Beaujolaisa, postalo popularno, ko je pridobilo svežo sadno aroma po malinah. Sploh je znano, da se iz sorte žametovka lahko pridelava svetlo rdeče vino s takim vonjem.

Kako ustreči novim zahtevam vinskega trga? Iz rdečih sort je potrebno ohraniti vina, ki smo jih podelovali s tradicijo in ki še imajo svoje ime. Na žalost pa so nekatere rdeča vina izgubila svoji pravi značaj, nimajo nameč dovolj razpoznavnih organoleptičnih značilnosti. Kvaliteta vina se začne v vinogradu, z grozdom. Tudi pri trgovini moramo odibirati grozdec, ki je sposobno za višjo kakovost. Kako pa to kakovost, ki smo jo dosegli v grozdju, prenesti v vino?

(Nadaljevanje sledi)

Dr. JULIJ NEHMANČIČ

Da ne bo nevednost spet kaznovana

Kakšna denarna pomoč je predvidena za hribovsko kmetije in kako jo uveljaviti

Po dolgotrajnem in mučnem razpravljanju ter strankarskem discipliniranju poslancev vladnih strank je državni zbor sred leta, torej šest mesecov prepozno, končno le sprejel državni proračun za leto 1995. V njem je dokončno določen obseg državne pomoči hribovskemu in gorskemu kmetijstvu, ki znaša za drugo polletje letos 1,74 milijarde tolarjev, namenjenih za kritje večjih stroškov pridelovanja.

V ta namen je že začela veljati posebna uredba, ki jo morajo kmetije in njihove organizacije vsaj v grobem poznati, če hočejo uveljaviti vse ugodnosti. Podrobna določila te uredbe objavljamo na tej strani posebej, včeraj pa je bil v Kmečkem glasu objavljen še javni razpis za dodelitev denarnih pomoči za celostno urejanje podeželja in obnovi vasi. Za zadavek se izplačata pozanimatorji.

Le nekaj poudarkov! Do državne podpore bodo upravičeni le tisti kmetovalci, ki bodo izpolnjevali z uredbo predpisane pogoje. Za mleko, na primer, je posebej določeno, da mora biti razvrščeno vsaj v tretji kakovostni razred ter izpolnjevati druge zahteve, če hoče dobiti regres. Višina regresa za liter oddanega mleka je odvisna tudi od tega, kje je pridobljeno. Hribovsko in krasko kmetije ter kmetije v strmih legah bodo dobivale v drugi polovici letosnjega leta po 4 tolarje za liter mleka, gorske in višinske po 6 tolarje, vse druge pa le po 1,5 tolarje. Podobno bo znašal regres za kilogram prirasta goveda na hribovskih in kraskih kmetijah 25 tolarjev, na gorskih in višinskih 42, kmetije na strmih legah pa bodo upravičene do 35 tolarjev za kilogram prirasta. Regresi so predvideni tudi za drobnico in njeno mleko ter za kon-

državni proračun namenil za pokrivanje stroškov zbiranja mleka v oddelkih gorskih krajih 25 milijonov tolarjev. S pomočjo tega denarja naj bi preprečili ukinitve nedonosnih mlečnih prog, kar bi lahko zelo prizadel kmete, ki še vztrajajo s kmetovanjem v težavnejših pridelovalnih razmerah.

V letosnjem drugem polletju bo

žet kar slišimo nekatere godnjače, ki spet negodujejo zaradi novih evidenc in potrdil, potrebnih za uresničevanje državne uredbe. Žal ob takoj razčlenjeni obliki pomoči brez papirjev in birokracije tudi tokrat ne gre. Ne more iti.

M. LEGAN

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Dobri noži so vedno ostri

Različna rezila, kamor prištevamo tudi nože, so najpomembnejše kuhinjsko orodje. Dobri noži morajo biti ostri in jih uporabljamo vedno le ustrezno njihovemu namenu. Ročaji naj bodo iz umetnih snovi, ki prenesajo vročino, pri čiščenju se ne poškodujejo in ne odstopajo od rezila.

Noži se med seboj razlikujejo po obliki in velikosti rezila, po obliki in velikosti ročaja, po materialu in izdelavi. Sidro rezila naj sega globoko v ročaj in naj bo močno pritrjeno z zakovicami, da se tudi po daljši uporabi ne pojavijo reže, v katerih se nabira umazanija.

V kuhinjskem predelu naj bi bilo šest osnovnih vrst nožev, saj najbolj pogosto uporabimo nož - žago za rezanje kruha, nož za rezanje mesa, navadni kuhinjski nož, uni-

verzalni nož, nož za zelenjavo in nož za lupljenje. Poleg teh nožev pridejo prav tudi noži za lupljenje krompirja, nož za torte, za rezanje sira, za dolbenje jabolka, nož za ostrige in škarje za perutnino.

V predalu pa ne sme manjkati brusilo za nože. Rezila nožev iz kaljenega jekla lahko bolj nabrusimo kot rezila iz plemenitega jekla, vendar niso odporna proti kislinam in rji. Najboljši noži so iz nerjavljivega jekla, ker so dobro obstojni. Električni brusi so bolj praktični od ročnih, vendar rezilo prehitro obrabi. Za dober nož je potrebna tudi pravilna nega. Tako po uporabi ga scistimo z detergem in speremo pod tekočo toplo vodo. Nož z lesenim ročajem ne namakamo v vodi in ne pomivamo v pomivalnem stroju.

STRELEC - S kaj čudno dobrodošlico je ob eni od vpadnic v Belo krajino, na Jugor, sprejemal neki močkar goste, ki so se napotili na kopanje ob Kolpi. Naperil je puško in šudem v mimo vozečih avtomobilov, se je zdelo, da prav vanje, čeprav je morda za cilj izbral kaj drugega. Toda tega potnikov niso mogli vedeti. Če so bili od turističnih delavcev v Beli krajini pritoževali nad preslavim obiskom, bo lahko zvrnil krivdo kar na čudnega podgorjanskega strelnca.

MINISTER IN ZAKON - Ko se je spomladi mudil na obisku v Črnomalju ministru za notranje zadeve Andreju Šteru, so ga Črnomalci vprašali po imenu o novem prometnem zakonu. Nasmehnili se je, češ da njega ne bo prizel, ker ne vozi. Če bi se minister Šter zopet oglasil v Črnomalji, bi mu lahko ljudje zastavili že bolj konkretna vprašanja o novem zakonu, saj cvetk v njem ne manjka. Na primer, kaj pomeni neuporaba luči z oviranjem.

Semiške tropine

ZUPAN IN MINISTER - Semiški župan Janko Bukovec se že precej trudi, da bi se dogovoril za sestank z ministrom za promet insežem Igorjem Umekom. Ko ga je zadnjie le srečal in mu zaupal svojo vozilo, je minister dejal, da se večkrat vidi in nad Semičem. Z jadralskim padalom, seveda. Župan je spoznal, da sta mu preostali dve možnosti, da se končno sreča z Umekom. Alia zadrži motornega zmaja in bo ujet kar v zraku. Ali pa čaka, da se mu bo prizetilo, kar se je že snemu od Semičanov: da bo gost, s katerim si tako zela želi srečanja, prisel v goste kar skozi streho hiše...

Sprehod po Metliki

NISO VSI METLIŠKI neporavnani mladci brez zamisli, kako zanimali preživeti dvomesecne počitnice. Med njimi so tudi takšni, ki se podajo z vlakom v daljno Kitajsko ali pa s kolesom na Portugalsko. Še bolj predmetni in pugnumi sedijo na volni ter ga gonijo čez Srbijo in Grčijo. Škoda je, da sodijo v vrsto molčnih ljudi in svojih podvigov ne obesijo na veliki zvon.

V GRABRIJANOVEM KAMPU v DRAGOŠIH je pripravil metliški telovadni učitelj Šaki Orličenki tečaj, ki so ga se odrežili domovnoscilci. Bivali so pod šotori, vladat pa se so vozili s kombijem v Gradič in Črnomelj. Ostalo jim je tudi veliko časa za kopanje v Kolpi.

OBČINSKI SVETNIK ZVONE GRBEC se je menda boril po levinskega sveta, naj odobrije Nogometni klubu Kolpa iz Podzemelja. Mu je in nogometniški so pričeli v roke, ker bi radi čimprej zgradili društveni dom ob osnovni objektu. Najbolj navdušeni objubljajo Zvonetu spominsko sedaj res šele temelje.

Trebanjske iveri

PRIPRAVE - Na zadnjem zasedanjem občinskega sveta je bil v razpravi o proračunu na letoski prijedlog. Svetnik SDSS Toni Kotar in Jože Vencelj sta tudi mu s komisijo matematike dokazovala v kapacnost njegovih izračunov ozirno navedel. Vencelj je Širec odredil bolje pripravi na sejo, da ne bi sedaj res šele temelje.

SLOSKI PREVOZI - Avtobusni prevozniki na čelu z Jurijem bi se moral prihodnje leto organizirati, če naj bi uspešno izigrati dober posel za novoletnih otrok. Ravnatelji in zmanjšali so zmeraj bolj verjamejo način na točnost prevozov prevezem podjetju, zato se na ceno ne ozirajo toliko.

OMI V DRAGI - Občinskega sveta Vinka Tomažina, a tudi njegovega predstavnika Dragice Prevejave, da bodo Cigani kmalu zapeljali komando v njihovi vasi. Čevelj se je z eno ali dvema drugama v neki na pol ospuščeni hiši, ko je bila blizu 20 otrok naokoli. Obstajajo se že sprašujejo, ali bo občina kaj reagirala, sicer bodo začeli obiskati podpisne.

Ob stroške za reprezentanco (2,3 milijona) se je najprej "spotkal" svetnik Janko Širec (SKD), ki je menil, da so ti vsaj za milijon tolar-

IZ NAŠIH OBČIN

SEMIČANI BODO OCENJEVALI NASELJA IN DOMAČIJE

SEMIČ - Semiški občinski svet je sprejel sklep o ocenjevanju urejenosti naselij in domačij v občini Semič, ki ga bo opravila petičanska komisija. Pri ocenjevanju, ki bo avgusta, bo upoštevala urejenost dostopa, urejenost okolice glede na značilnost krajine, ohranjanje tipičnosti pri urejanju okolja, red in čistoča na dvorišču, urejenost in obnova sakralne dediščine ter splošen odnos do dediščine ter urejenost središča naselja. Pisne prijave (s pripisom "Za ocenjevanje urejenosti naselij in posameznih domačij") zbirajo na semiški občinski upravi do 27. julija. Na prijavi morata biti podpisana vsaj dva predlagatelja. O ocenjevanju boste obveščeni 15 dni po ocenjevanju, tri najlepša naselja in domačije pa bodo prejeli pisna priznanja na prvi večji prireditvi v septembru ali oktobru.

LIKOVNI BIENALE ŠE V METLIKI

METLIKA - V petek je bila v Ganglovem razstavšču v Metliki odprtta razstava 4. belokranskega likovnega bienala. Ob otvoritvi sta govorila ravnatelj Belokranskega muzeja Zvonko Rus in Jože Vrščaj, predsednik KUD Artoteka Bela krajina, ki je razstavo pripravilo. V glasbenem programu je sodeloval violinist Bojan Ristić ob spremljavi pianista Andreja Kuniča. Zaigrala sta Sarassatejevo Andaluzijsko romanco in Veracincijev Largo. Razstava bo odprta do 4. avgusta.

PROJEKTNI SVET ZA PROJEKT CRPOV

TREBNJE - Tukajšnji občinski svet je soglasno potrdil projektni svet za projekt celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV) Knežja vas z Malo vasjo in Čatež z Zaplazom. Vodja projekta je mag. Marko Koščak, članji pa Vida Šusterič (oba iz Trebnjega), Drago Bregar iz Žubine, Anton Zaletel z Blata (samo za projekt CRPOV Knežja vas z Malo vasjo) in Ana Modrič iz Trebnjega (samo za projekt CRPOV Čatež z Zaplazom).

DNEVI LETENJA NA SMUKU NAD SEMIČEM

SEMIČ - Od 28. do 30. julija bo na Smuku nad Semičem prireditev, ki jo je organizator, društvo za jadrano padalstvo "Cumulus" iz Semiča, poimenoval "Dnevi letenja". Povabili so vse večje slovenske padalske klube, pričakujejo pa, da se bo ugodenom vremenu srečanja udeležilo okrog sto jadrinalnih padalcev. V soboto in nedeljo se bodo lahko skupaj s padalci šli na zračni izlet tudi obiskovalci prireditve.

Sonja Križan

Načrtna ponudba

Sonja Križan o načrtih turističnega društva Semič

SEMIČ - Turistično društvo Semič je v zadnjem času zopet bolj zaživel, pred njim pa je, kot pravi predsednica Sonja Križan, pomembna naloga: predstaviti novo ustanovljeno občino Semič. Pove, da je veliko stvari, s katerimi lahko predstavijo občino, le na pravi način jih je potrebno ponuditi.

"Najprej moramo s turizmom in tem, kako se vključiti vanj, seznaniti Semičane, da bodo nastopali s turistično ponudbo načrtno in ne kampanjsko. Pozimi bomo po vseh organizirali predstavitev turističnega društva ter vključili vanj čim več kmečkih gospodinj, saj je v občini veliko možnosti za razvoj kmečkega turizma, pa seveda mlade s svežimi idejami in tiste, ki se lahko s čimer koli vključijo v turistično ponudbo," pravi Križanova.

Obširni program turističnega društva obsega predstavitev kulturne, kulturne dediščine, znamenitosti, organiziranje tečajev, prireditiv, sodelovanje z drugimi turističnimi društvami, predvsem belokranskimi, zlasti pri skupnem turističnem promociji Bele krajine. V načrtu imajo izdajanje razglednic in brošur. Letos je občina bogatejša za šest razglednic, od tega je dve izdal turistično društvo, dve župnišči ter po eno oskrbnik doma na Mirni gori Marjan Ogulin in semiški gostilničar Pezdirc. V občini imajo program prireditiv, ki so ali bodo postale tradicionalne, pri njihovi organizaciji pa bo sodelovalo tudi turistično društvo. Tako je maja ob kraški jami Malikovec praznovanje pomladi, junija razstava drobnice, julija "Semička očet", konec septembra ali v začetku oktobra praznovanje trgovcev, oktobra praznovanje jeseni, novembra martinkovanje in decembra štefanie.

M.B.-J.

KS GRADAC VABI

GRADAC - Svet KS Gradac vabi na veselico, ki jo priredi v počastitev dneva krajevne skupnosti, ki bo v soboto, 29. julija, ob 19. uri pri starem gasilskem domu v Gradcu. Igral bo ansambel Beneški fantje.

METLIKA - Pred kratkim je bila seja predsedstva športne zveze Metlika, na kateri so govorili o sredstvih, ki jih za športno dejavnost zagotavlja občinski proračun, o pripravi na skupščino občinske športne zveze in drugih tekočih nalogah. V proračunu za letosko leto je namreč zagotovljena nekoliko manj denarja kot leto prej in občutno manj, kot je bilo načrtovano.

Športna zveza je podprla prednostno gradnjo objekta pri osnovni šoli Podzemelj za potrebe nogometnega kluba "Kolpa", ki se jo v tej sezoni uvrstil v višji rang tekmovanja. Hkrati je izrekla vodstvu v klubu priznanje za te dosežke. Predsedstvo je sklenilo tudi, da bodo morali vsi porabniki športnega denarja pripraviti poročilo o ureditvenju programa v prvih polovici letoskega leta, kar bo osnova za pripravo zahtevka za denar iz proračuna za leto 1996. O tem bo tekla razprava na jesenski seji skupščine športne zveze.

Predsedstvo športne zveze Metlika o pestrem delu

METLIKA - Pred kratkim je bila seja predsedstva športne zveze Metlika, na kateri so govorili o sredstvih, ki jih za športno dejavnost zagotavlja občinski proračun, o pripravi na skupščino občinske športne zveze in drugih tekočih nalogah. V proračunu za letosko leto je namreč zagotovljena nekoliko manj denarja kot leto prej in občutno manj, kot je bilo načrtovano.

Športna zveza je podprla prednostno gradnjo objekta pri osnovni šoli Podzemelj za potrebe nogometnega kluba "Kolpa", ki se jo v tej sezoni uvrstil v višji rang tekmovanja. Hkrati je izrekla vodstvu v klubu priznanje za te dosežke. Predsedstvo je sklenilo tudi, da bodo morali vsi porabniki športnega denarja pripraviti poročilo o ureditvenju programa v prvih polovici letoskega leta, kar bo osnova za pripravo zahtevka za denar iz proračuna za leto 1996. O tem bo tekla razprava na jesenski seji skupščine športne zveze.

Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parcele za gradnjo doma, a ga klub ne more postaviti. Zato se postavlja vprašanje, ali parcelo prodati ali s skupnimi močmi postaviti dom za potrebe metliškega športa in rekreacije. O tem bodo odločali na jesenski seji skupščine športne zveze.

• Predstavnik smučarskega kluba Metlika je seznanil predsedstvo občinske športne zveze, da je bila že pred leti na Gačah kupljena parce

LITERARNI VEČER V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE - V četrtek, 27. julija, ob 20. uri bo v malem salonu Zdravilišča Dolenjske Toplice literarni večer z Alenko Auersperger. Pogovor o knjigi Kitajski zapiski bo vodil učenik Dolenjske založbe Franc Šali. Za popestritev večera bo poskrbel kitarist Dušan Pavlenč.

PRORAČUNSKA SREDSTVA ZA KULTURO

NOVO MESTO - Sekretariat za kulturo, šport in mladino Mestne občine Novo mesto razpisuje sredstva iz proračuna na področju kulture, in sicer za projekte na področju kulture, založništva, perspektivne posameznike in objekte skupne rabe. Razpisi so objavljeni na razglasni deski Mestne občine Novo mesto, Seidlova 1, rok za prijave pa je 26. avgust 1995. Podrobnejše informacije dajejo tudi na Sekretariatu za kulturo, šport in mladino Mestne občine Novo mesto ali po telefonu 323-267.

SEMIŠKA POMOČ HRVAŠKIM KULTURNIKOM

SEMČ - Pred več kot desetimi leti je začela folklorna skupina "Semiška ohcet" sodelovali s KUD Komarevo pri Sisku. Izmenjali so več nastopov, že leta 1983 pa so Semičani pomagali hrvaškim prijateljem pri obnovi kulturno-prosvetnega doma. Ta je bil v sedanji vojni poškodovan, zato ga obnavljajo. Semiški folkloristi in sponzori so zopet prisločili na pomoč z ostrešjem. Preko Rdečega križa Slovenije pa bodo poskušali dobiti vsaj nekaj opreme za komarevsko dvoranico. Kljub vojni Semičani in Komarevcani nadaljujejo s sodelovanjem, tamburaši iz Komareva pa so nastopili tudi na nedavni prireditvi "Semiška ohcet".

JAVNI RAZPIS KULTURNEGA MINISTRSTVA

LJUBLJANA - Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije obvešča, da bo do 1. oktobra potekalo zbiranje predlogov za finančiranje ali sofinanciranje kulturnih programov oz. projektov, ki jih bo v letu 1996 finančirala Republika Slovenija iz dela proračuna, namenjenega za kulturo. Javni razpis je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 41, ki je izšla 14. julija. Predlagatelji lahko več informacij o razpisu in ustrezna gradiva dobijo v vložišču ministrstva vsak ponedeljek, sredo in petek med 8. in 13. uro. Izbrani predlagatelji bodo o izbiri obvezeni najkasneje 2 meseca po sprejetju državnega proračuna za leto 1996.

POVORKA PUSTNIH SKUPIN PO KOSTANJEVIŠKIH ULICAH - Kljub poletju so lahko obiskovalci Kostanjevice in kostanjeviške noči doživeli tudi nekaj zimskega vzdružja, ko so se po ulicah sprehodili pustje, škoromati, pustozirski, kurenti, šentjermejski petelin in šelmarji. (Foto: T. Gazzola)

Stoletnica Cvelbarjevega rojstva

KOSTANJEVICA - Letos mineva 100 let od rojstva pesnika in slikarja Jožeta Cvelbarja, ki je v najlepših letih svojega življenja padel julija 1916 na tirolski fronti. Prčd njegovo rojstno hišo na Dolnji Prekopi stoji spomenik, delo akademškega kiparja Staneta Jarma. Cvelbarjeve pesmi je leta 1938 izdal dr. France Koblar, pesniška zbirka je leta 1977 doživel ponovno izdajo, ki jo je uredil in ji napisal uvod Janez Menart. Menart v uvodu posebej poudarja Cvelbarjev odnos do rodnih krajev in oporoko, ki je pesnik napisal na zadnjo stran svoje vojaške knjižice: "Nobena želja se mi na svetu ni izpolnila, ne najljubša, ne najsvetejša. To je moja poslednja: Slovenec sem; nič ni same bolj strašnega, kakor v mrtvi tudi prsti spati večno spanje. V sveti domači zemlji, tam je sladko sanjati večni sen, tam, kjer zemlja tudi za mrtve živi in rože tudi zanjo cveto, v moji dragi, preljubi dolenski deželi v Kostanjevici. O, ko bi danes vedel, da ni tudi ta želja prav tako nespametna, kakor so bile druge!" Te vrstice se uvrščajo med najlepše slovenske tekste, posebno še, ker je bila tudi ta želja nespametna, kakor so bile druge - padel je

Jožef Cvelbar
za domovino, ki ni bila njegova.
Pesnik sam je okleval med slikevom in poezijo, žal pa je umrl star še ne 22 let. Če bi nadaljeval s takšno vremeno, kot je začel v novomeški gimnaziji v četrti šoli, bi nedvomno kaj kmalu prerasel v pomembnega leposlovnega ustvarjalca, saj so že njegove prve pesmi oddržale veliko nadarjenost.
T. G.

SEMIŠKA POMOČ HRVAŠKIM KULTURNIKOM
SEMČ - Pred več kot desetimi leti je začela folklorna skupina "Semiška ohcet" sodelovali s KUD Komarevo pri Sisku. Izmenjali so več nastopov, že leta 1983 pa so Semičani pomagali hrvaškim prijateljem pri obnovi kulturno-prosvetnega doma. Ta je bil v sedanji vojni poškodovan, zato ga obnavljajo. Semiški folkloristi in sponzori so zopet prisločili na pomoč z ostrešjem. Preko Rdečega križa Slovenije pa bodo poskušali dobiti vsaj nekaj opreme za komarevsko dvoranico. Kljub vojni Semičani in Komarevcani nadaljujejo s sodelovanjem, tamburaši iz Komareva pa so nastopili tudi na nedavni prireditvi "Semiška ohcet".

JAVNI RAZPIS KULTURNEGA MINISTRSTVA

LJUBLJANA - Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije obvešča, da bo do 1. oktobra potekalo zbiranje predlogov za finančiranje ali sofinanciranje kulturnih programov oz. projektov, ki jih bo v letu 1996 finančirala Republika Slovenija iz dela proračuna, namenjenega za kulturo. Javni razpis je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 41, ki je izšla 14. julija. Predlagatelji lahko več informacij o razpisu in ustrezna gradiva dobijo v vložišču ministrstva vsak ponedeljek, sredo in petek med 8. in 13. uro. Izbrani predlagatelji bodo o izbiri obvezni najkasneje 2 meseca po sprejetju državnega proračuna za leto 1996.

POVORKA PUSTNIH SKUPIN PO KOSTANJEVIŠKIH ULICAH - Kljub poletju so lahko obiskovalci Kostanjevice in kostanjeviške noči doživeli tudi nekaj zimskega vzdružja, ko so se po ulicah sprehodili pustje, škoromati, pustozirski, kurenti, šentjermejski petelin in šelmarji. (Foto: T. Gazzola)

Kapelci igrajo že od leta 1850

Slavnostni koncert in povorka orkestrov ob 145-letnici - Od vaške godbe do orkestra v 2. kakovostni skupini pihalnih orkestrov Slovenije - Govoril minister Sergij Pelhan

KAPELE - Pihalni orkester Kapela, ki mu od leta 1986 dirigira Franc Arh, je minilo soboto zvečer s koncertom obeležil 145-letnico svojega obstoja. Mlad glasbeniki so pod milim nebom v domačem kraju pokazali, da "plehuzika" že davno niso več samo koračnice, saj sposoben glasbenik iz pihalnih instrumentov ob pomoči dirigenta izvabi raznovrstno, tudi resno koncertno glasbo.

Slavnostni koncert kapelskih muzikantov je dopolnil še koncert Alpškega kvinteta s pevcem Otrom Pestnerjem in pevkarko Ivanko Kraševcem ter Branko Kranerom. Ta večer in tudi naslednje popoldne ga skorajda ni bilo aktivnega Kapela, ki ne bi tako ali drugače sodeloval na prireditvi ob visokem jubileju godbe. V nedeljo popoldne so pripravili povorko 8 pihalnih orkestrov skozi vas, ki so jo zaključili s skupnim nastopom vseh godbenikov.

Zbrano množico je ogovoril tudi minister za kulturo Sergij Pelhan, ki je poudaril slovensko privrženost ljubiteljski kulturi, zaradi katere imamo kar 4.000 ljubiteljskih skupin.

Kapelci so igrali že od leta 1850 ustanovil domačin Ivan Požar in jo nato celih 52 let vodil, se je "iz vaške godbe, ki je igrala v gostilnah in na svetbah, pri cerkevih obredih ali na mestnih balih, razvila v pihalni orkester", kakor je zapisal v uvodu priložnosti brošure brežiški župan Jože Avšič. V godbi so sprva sodelovali mali kmetje in kajžarji, ki so igrali iz veselja in tudi za lažje preživetje.

Posebnost kapelskega orkestra je, da so njegovi člani že vsa leta iz različnih krajev, saj zahtevnejši repertoar orkestra zahteva večje število članov, ki pa morajo tudi sami z dirigentom vred imeti čedalje več znanja. V ta namen so v Kapelah odprli oddelek brežiške Glasbene šole, tako da je zdaj vsak novi član orkestra tudi učenec glasbene šole, saj se danes igrajania ne da več naučiti samo pri godbi.

Orkester od leta 1988 igra v drugi kakovosti skupini pihalnih orkestrov Slovenije, za kar je bilo treba

VERSKI VEČER

NOVO MESTO - Skupina mladih iz mednarodnega gibanja Evangelij v vsak dom je v nedeljo, 23. julija, v novomeški Evangeliski cerkvi organizirala večer verskih pesmi in evangelijske.

Orkester od leta 1988 igra v drugi kakovosti skupini pihalnih orkestrov Slovenije, za kar je bilo treba

zahtevnejši repertoar.

Na skupščini pustnih skupin so opozorili na težave, s katerimi se srečujejo pri organiziraju pustnih raijan.

Pustni običaji se spreminjajo: če je bil običaj nekoc trdno v rokah fantovskih družb, pa to vlogo prevzemajo organizirane skupine, zato se v javnosti pogosto krešejo mnenja, v kolikšni meri lahko komercializacija vpliva na običaj. Skupščine

se je udeležil tudi dr. Naško Križnar: "Pustni običaj se je vedno spremenjal in zgodovinski razvoj kaže, da ni trdne oblike, a bistvo ostaja vedno isto." Poudaril je, da je treba dinamiko razvoja pustnih šeg pustiti, vendar pri tem čuvati dober okus, pravo, pristno pustovanje pa je možno le v domačem kraju.

Že leta 1992, ko je bilo v Kostanjevici prvo srečanje pustnih skupin, so si udeleženci zadali vrsto nalog, vendar je ostala večina sklepov zaradi zgolj neformalne povezanosti zapisana le na papirju. Tokrat so naredili korak naprej: dogovorili so se, da bodo ustanovili Zvezo pustnih skupin in tako organizirano nastopili tudi za denar iz proračuna. Dr. Križnar je namreč predlagal, da bi se lahko prijavili na razpis Ministrstva za kulturo s projektom Videodokumentacija ljudskih pustovanj, hkrati pa bi pritegnili še druge pustne skupine, tudi manjše, ki so sicer manj znane, a za ohranjanje običajev silno pomembne.

Dr. Križnar, ki spreminja pustne šege od leta 1972, je prinesel posnetka običaja v Kostanjevici iz leta 1957, ki ga je snemal pokojni dr. Niko Kuret, in iz leta 1988, ki ga je snemal sam.

T. G.

SKLADATELJSKI NATEČAJ

LJUBLJANA - ZKO Slovenije in Zagorje ob Savi ter Sveti Revije mladinskih pevskih zborov Zagorje ob Savi razpisujejo natečaj za mladinske zborovske skladbe 1995: starost pevcev od 11 do 15 let. V postav pridejo le nove, še neobjavljene in neizvedene skladbe, ki morajo biti napisane v slovenskem jeziku, trajanje skladb pa ni omejeno. Štiri izvode skladb z navedenimi prilogami je potrebno poslati do

Slavko Hotko, ki je pri godbi 35 let, Anrej Urek, ki igra že 45 let, in Ado Vovčak, ki ima za sabo že 50 let igranja v tej in drugih godbah. Vsi trije našti so ob obletnici prejeli zlato medaljo mednarodnega združenja godb, ki združuje 450.000 godb po vsem svetu in bo letos imelo svetovni kongres v Mariboru.

B. D. G.

Vložiti veliko truda. Povprečna starost članov je zdaj le 23 let, kar godbi omogoča razvoj in prihodnost. Nad 40 let so starci samo trije godbeniki: Slavnostni koncert kapelskih muzikantov je dopolnil še koncert Alpškega kvinteta s pevcem Otrom Pestnerjem in pevkarko Ivanko Kraševcem ter Branko Kranerom. Ta večer in tudi naslednje popoldne ga skorajda ni bilo aktivnega Kapela, ki ne bi tako ali drugače sodeloval na prireditvi ob visokem jubileju godbe. V nedeljo popoldne so pripravili povorko 8 pihalnih orkestrov skozi vas, ki so jo zaključili s skupnim nastopom vseh godbenikov.

NASVIDENJE LETA 2000! - Tako so dejali kapelski godbeniki na slovesnosti ob 145-letnici orkestra, saj so prepričani, da bodo tega leta praznovati še bolj okroglo - 150. obletnico. Orkester iz Kapel pogosto nastopa na raznih prireditvah, proslavah in otvoritvah, ne samo v domačih krajih, ampak po vsej Sloveniji, spoznali pa so ga že tudi v Nemčiji, Hrvatiji, Češki, Makedoniji in Italiji. (Foto ROŽMAN, Brežice)

ZA KOČEVSKIE RAZMERE DOBRO

KOČEVJE - V cerkvi na Trati v Kočevju je bil 20. julija koncert, na katerem sta se kočevskim poslušcem predstavila Tamara Žagar (soprano) in Andraž Hauptman (klavir). Izvajala sta dela skladateljev Felixa Mendelssohna, Roberta Schumanna in Hugo Wolfa, in sicer od vsakega po več skladb ter še po eno delo domačih skladateljev L. M. Škerjanca, F. Vilharja, A. Lajovca in Rada Simonitija. Koncert je bil za kočevske razmere kar dobro obiskan. Organizirala ga je samostojna kulturna delavka Erna Šuler, ki je lani in letos pripravila že več kakovostnih kulturnih prireditv, zadnjih pet let pa je organizirala tudi kulturne prireditve po vsej Sloveniji. Dogovorjene ima že nove nastope, in sicer gostovanje Zerbanda (40 pevcev) iz Osnabrucka (srednjeveška glasba in glasbila), praska salonskega orkestra Nalady (vedno zeleni melodije), obogate v avgustu, in septembra gostovanje svetovno znanega mehiškega kitarista.

KULTURI SE SLABO PIŠE

LOŠKI POTOK - Na seji občinskega sveta so odbor za kulturo in telesno kulturo namenili milijon tolarjev, na kar ni bilo bistvenih pripor, ceprav se vsi zavedajo, da je znesek premajhen, da bi lahko z njim karkoli počeli na področju investiranja, ki je po mnenju odbora nujno. Sportniki bi nujno potrebovali travnato igrišče, kulturniki pa dvorano, obojega pa si nihče ne upa niti omeniti, ker so te dejavnosti za letos vezane še na bivšo občino Ribnica. Le-ta se sklicuje na kulturno ustanovo Miklova hiša v Ribnici, ki pa je včini Potočanom, še bolj pa krajancem Drage, zaradi oddaljenosti nedostopna. Športniki si žele osvetljeno asfaltno igrišče pred OŠ dr. Antonia Debeljaka, ki bi jo kulturniki lahko uporabili tudi za letne kulturne prireditve. Poseben problem je društvena dvorana, ki je leta razpadla in je še vedno v denacionalizacijskem postopku. Kdaj bo zaživelja ljubiteljska kultura, lahko samo ugibamo.

A. K.

• Slovenski intelektualci so slabii, nestanovitni in nepredvidljivi. (Slivnik)

30. septembra na naslov: ZKO Slovenije, "za skladateljski natečaj", Štefanova 5, Ljubljana. Sklepi žirije bodo znani do 15. oktobra, izbrane skladbe pa bodo 15. novembra izbrane v posebni zbirki. Pravico do prve izvedbe bodo dobili zbori, ki bodo od 24. do 26. aprila 1996 nastopili na 15. republiški reviji v Zagorje ob Savi. Razpisovalci natečaja, ki bodo odkupili vsaj 10 izbranih skladb, objubljajo nagradni sklad 800 tisoč tolarjev, vsaj tri pesmi pa bodo nagrajene in vse posebej.

Litija: v treh letih naj bi obnovili stavbo

Zahtevna prenova knjižnice, zgodovinskega spomenika z naslovom iz leta 1870

LITIJA - V stavbi ob železniški progi, kjer domuje zdaj Študijska knjižnica, je bil pred prvo svetovno vojno sedež glavarstva, med obema vojnoma pa srešna uprava. Po drugi svetovni vojni je bila v zgradbi občinska uprava in policija, zdaj pa v njej domuje Litijaška matična knjižnica dr. Slavka Gruma.

Zgradba, stara več kot 100 let, je potrebna temeljite obnove od strelcev, ki poteka v treh fazah, odvisno od sredstev, ki bodo na razpolago.

V prvih fazi so obnovili ostrešje, zamenjali kritino, izvedli večja rešila dela v prvem nadstropju, obnovili vodovod, električno napajanje in centralno ogrevanje ter urejali stopnišče do pritličja

DOMA HRANIL PUŠKO - 21. julija so policiisti pri hišni preiskavi 45-letnemu A. J. iz Adlešičev zasegli puško s tremi naboji, zoper njega pa bodo napisali kriminalno ovdobo.

VLOMIL V AVTO - V noči na 24. julij je neznanec na parkirnem prostoru zeleniščne postaje v Gračev vlomil v osebni avto A. P. iz Trnovca ter mu ukradel avtoradio Blaupunkt. S tem ga je oškodoval za 120.000 tolarjev.

RAZBIAL PO LOKALU - 18. julija so novomeški policiisti do iztrezitve pridržali 24-letnega D. F. iz Dolnjih Kamenc, ki je razobil kozarce in grozil na vrte gospodinskega lokalja v Novem mestu. S kršitvijo ni prenehal niti potem, ko so prišli policiisti. IZ AVTOBUSA UKRADEL TORKICO Z DENARJEM - 18. julija sta neznanca storilca na avtobusni postaji v Novem mestu izkoristila tretnino odstotnost voznika in mu z arhitravno ploščo ukradla torkico z denarjem in dokumenti, čeprav so v tem času bili na avtobusu potniki. S tem sta podjetje Gorjanci - avtobusni promet oškodoval za okoli 45.000 tolarjev.

S KOPANJA KMALU BREZ DEARNICE - 18-letni R. B. iz Šmihelj in 16-letni J. B. iz Brezjega sta 19. julija popoldne na bazenu v Dolnjih Toplicah iz nahrabnika N. P. iz Krajan ukradla denarnico in 9 zavojev cigaret. Osumljena so takoj prijeli tam posljeni delavci.

po dolenjski deželi

* 20. julija nekaj po eni uri zjutraj so se pred gospodinjem Hribar v Trebnjem dogajale crudne stvari: neznan storilec se je izzivil nad zvezikami, ki stojijo ob poti, na tla je pometel več pepelnikov in kozarcev. Zakaj se je razgrajal odločil za takšno dejanje, ni znano, močo pa se je odločil, da bo prekinil s krajnjem in pitjem, zato mu tudi osvetljena pot do gostilne ni več potrebna.

* 27-letnega H. S. iz Gacic pa je močno razburila Kostanjevička noč ali pa mogoče kurenti, ki so ravno tisti čas hodili po mestnih ulicah in vzemirjali bolj ali manj mlada dekleta in žene. Tako je ob 21. uri vinjen moški kar po obrazi udari občana, za nagrado pa si je pristružil brezplačno bivanje v prostoru za treznitev; žal mu s pijačo niso stregli tako, kot bi mu lahko na kostanjevički noči.

* 29-letni J. J. iz Radne si je zaželet drugačnih avantur, za njihovo uresničitev pa je potreboval avto, ki si ga je "izposodil" pri podjetju Tanin v Sevnici. Iz vratnice je ob 21. uri vzel ključ, se spravil v pick up in se odpeljal najprej v lokal Jurček. Po nekaj urah se je popravil vaveličal in se pripeljal domov z novim avtomobilom. S tem popotovanjem še ni bilo konec, saj se pred kosiom odpravil še na Impoljico, ob 18. uri pa proti Zavratniku. Ker je premočno pritiskal na plin, se je neslavna vožnja končala v jarku.

KRONIKA NESREČ

Izsnila prednost - 20. julija ob 6.50 je 28-letna M. Ž. iz Dolenjega Podborsta vozila osebni avto po lokalni cesti iz Dolenjega Podborsta proti Malenski vasi. Ko je pripeljala v križišče z lokalno cesto Goriška vas - Mirna Peč, je zapeljala na prednostno cesto, ne da bi se prepričala, če lahko spelje. V tem trenutku je iz Goriške vasi pripeljala z osebnim avtom 30-letna B. G. iz Mirne Peči. Vozilo sta silovito trčili. Avto B. G. je odbravljeno, kjer je zbiralnica mleka. V nesreči se je voznila M. Ž. hudo poškodovala, prav tako sopotnik A. K. Škodke je za 2.300.000 tolarjev.

TRČILA V SKALO - 18. julija ob 0.40 je voznila D. T. vozila po magistralni cesti iz Ljubljane proti Obrežju. Ko je pripeljala v bližnjo Šentjurja, je z vozilom zapeljala preko leve polovice vozišča in neutrije bankin ter s prednjim delom vozila dvignila v skalo. Po trčenju se je vozilo dvignilo, se v zraku obrnilo in padlo na streho. Pri tem se je voznila huje poškodovala.

TRČIL V TRAVNI USEK - 22. julija ob 17.40 je 29-letni I. M. iz Kočevja vozil osebni avto iz Dobrniča proti Žužemberku. Pri Preski je zapeljal na levo polovico vozišča, nato na travnico.

Št. 30 (2398), 27. julija 1995

Pobeglega zapornika našli mrtvega

Truplo našli 150 metrov od magistralne ceste v gostem grmu v karteljevskem gozdu - Možno, da je Milan Skodič umrl zaradi izkravitev ali podhladitve

NOVO MESTO - 14. novembra lani je Dolenjsko pretresla in prestrašila vest o pogebu 37-letnega zapornika Milana Skodiča, ki je bil na 15-letnem prestajanju zaporne kazni v KPD Dob. Čeprav mu je do konca ostalo le pol drugo leto zapora, se je med prevozom v bolnišnico odločil za beg. Od takrat so se za njim izgubile vse sledi kljub zelo obsežni iskalni akciji tudi s helikopterjem in policijskim psom; 17. julija pa so v gozdu pri Karteljevem našli truplo, za katerega se je kasneje izkazalo, da je to pobegli zapornik.

Skodiča so 14. novembra peljali v novomeško bolnišnico, da bi mu sneli mavec, med vožnjo pa je nenadoma začel spremjevalcev groziti s pištolem, zaradi mavca pa Skodiča niso vklenili v liscice. Paznjava nista hotela ustaviti, zato je začel Skodič streljati. Enega od paznikov je celo zadel, a se je krogla odbila od njegove denarnice in ga na srečo ni poškodovala. Od kod Skodiču orozje, ni znano, je pa že večkrat poskušal pobegniti iz zaporov. Tukrat mu je to uspelo le delno, saj je očitno poškodbam podlegel.

Njegovo truplo so našli okoli 150 metrov od magistralne ceste M4, v gostem grmu smrekovega gozda v Karteljevem. Truplo je

bilo razpadlo in neprepoznavno. Kraj najdbe so si ogledali novomeški preiskovalni sodnik, ogledna komisija kriminalistične službe UNZ Novo mesto in okrožni državni tožilec. Na truplu je bil mavec, v desni roki pa malokalibrski pištola z naboji. V nogavicah je imel vložilsko orozje, imenovano glavnicek, 12 malokalibrskih nabojev, v denarnici pa svojo fotografijo. Glede na okoliščine in najdene predmete je kriminalistična služba domevala, da gre za Milana Skodiča.

Vzroka smrti in identitete trupla ni bilo mogoče ugotoviti takoj, zato je preiskovalni sodnik odredil sodno obdukcijo. Po stanju zob je bil domnevni pobegli

zapornik potren. Podrobni pregled obleke je pokazal, da je majica na zadnji strani levega dela okrvavljen, prav tako vetrovka. Na istem mestu je vidna manjša luknja, ki bi bila lahko posledica zadetka kroglice. Pri obdukciji je bila v ostanku trupla najdena krogla kal. 7.65 mm. Vzrok smrti je bilo težko ugotoviti, saj je bilo truplo močno razpadlo, zato so podali kar nekaj verzij o možni smerti; možna je izkravitev ali podhladitev. Na UNZ Novo mesto sklepajo, da je bil pri pogebu, ko je sicer tudi sam streljal z malokalibrsko pištolo na paznike, pri samoobrambennem vrnjanju ognja zadet oziroma ranjen. Tako poškodovan se je še neugotovljen čas uspešno izmikal zasedovalcem in preglednikom terena. Domnevajo, da se je ob gibaju na terenu zaradi onemoglosti kasneje, ko je bilo neposredno zasledovanje prekinjeno, zatekel v gosto grmičevje gozda, kjer je nato tudi umrl. T. G.

Represija za varnost

Tragična bilanca naših cest bo, kot kaže, tudi letos podobna tistim iz prejšnjih let. Kljub temu se novega zakona, ki bo prinesel številne novosti, nekateri zelo bojijo - hudim kršilcem namreč grozi tudi ponovno opravljanje voznškega izpita. Pogosti so primeri, da komu tisti nekaj tisočakov ni težko odštetiti, za prvim ovinkom pa se kršitve ponavljajo. Kmalu bo drugače, in to po zgledu razvijenih evropskih držav, na katere se tako radi sklicujemo. Tema je temeljito razgrela tudi poslance, ki so predlogu zakona posvetili skoraj cela dva dneva. Slišati je bilo obe skrajnosti in celo to, da je povsem odveč, da bi moral kdo ponovno opravljati izpit. Najbolj bučno razpravo je povzročilo določilo o količini alkohola, ki jo ima lahko voznik v krvi. Kljub temu je tehnična prevagala na tisto stran, ki se je zavzemala, da imajo lahko vozniki v krvi nekaj alkohola, saj lahko, po besedah Stefana Matuša, počača travica zapoje in pokaže 0,2 promila že, če voznik popije kavo in pokadi cigareto. Kljub temu je alkohol na naših cestah prisoten - od več kot 16 tisoč prometnih nesreč, kolikor se jih je zgodilo na naših cestah, so jih več kot 10 odstotkov povzročili vjenjeni vozniki, le 50 jih je imelo v krvi manj kot 0,5 promila alkohola. Kakršenkoli zakon že bo sprejet, dejstvo je, da bo strožji, in prav je tako!

TANJA GAZVODA

Nad policiste z motiko in želevom

Nasilna tudi prej

ARMEŠKO - Policiasti policijske postaje Krško so 20. julija šli k družini P. na Armeško zaradi kršitve javnega reda in miru. Pri njih so intervenirali že dve uri prej, vendar so drugič naleteli na drugačen spremjem. Ko so stopili iz avta, je 68-letni P. B. vzel v roke motiko ter jo skril za hrbot, 45-letni P. S. pa je vzel želevno stranicu od traktorske prikolice. P. B. se na poziv policistov, naj spusti motiko iz rok, ni odzval, zato sta policiista uporabila strokovni prijem. Ko je to opazil P. S., je skočil na policiista in ga pričel davit. V tem času je fizično napadla policiasta tudi P. A.

Po pogovoru policistov pri kranjih Armeškega sta osmisljeni lani in letos večkrat hudo žalila in ogrožala varnost sosedov in njihovih otrok ter s tem povzročila javno zgražanje in prestrašenost.

MLADOLETNIKI NAPADLI ZAKONCA

RADENCI OB KOLPI - 23. julija je bil D. C. iz Zilj z ženo na gasilski veselicu v Radencih ob Kolpi. Ko sta okoli 3. ure odhajala z veselicu, so ju pri avtomobili obkollili štirje mlajši mladoletniki in dva polnoletna kršitelje ter brez vzroka napadli D. C., ga zbiljali na tla, preteplili in obrcali ter ga pri tem lažje poškodovali. Zoper vse kršitelje bodo policisti napisali predlog sodniku za prekrške.

Z NOŽEM NAD SINOM

KRŠKO - 24. julija ob 1. uri so policiisti pridržali 56-letnega L. V. iz Krškega, ki je dve uri prej pred stanovanjskim blokom z žepnim nožem napadel svojega sina L. J. Ta je takoj začel klicati na pomoč, njegove kljice pa je slišal S. M. in preprečil nadaljnji napad, vzel kršitelju nož in ga izročil policistom.

Obračun med novomeškimi brezdomci

Veljko, Stane, Lojze, Rado in Franc so posebneži; nimajo nič razen življenja - Tega bi Lojze Pelko kmalu vzel Veljku Praščeviču, kateremu se zdravstveno stanje izboljšuje - Danes po Novem mestu hodi pol ducata brezdomcev

NOVO MESTO - 10. julija je Novo mesto obšla novica o obračunu med novomeškimi klošarji, ki je opozorila na to, da ima mesto tudi takšne prebivalce. "Praško jih je skupil s sekiro po glavi. Menda so ga do konca," se je govorilo. "Saj sploh ni bil slab človek, le včasih je bil malo tečen in zajedljiv," so menili drugi.

Ko so ga po zadnjih novicah celo že pokopali, smo se prejšnji petek oglastili v novomeški bolnišnici in s sekiro obdelanega Veljka Praščeviča srečali tako rekoč na hodniku, izven intenzivne nege. Prijazna sestra Slavka Beržič je povedala, da je bil Veljko ob sprejemu videti precej klavirno in da je bil v petek po desetih dneh preseljen na oddelek. Zlomljeno lobanje na temenu so uravnali in rano zašili. Posledice obračuna v noči na ponedeljek se pozno na Veljkovem precej nerazumljivem govoru. "Pri nas ga bomo kmalu odpustili in sedaj je čas, da se 40-letnega možakarja primerno oskrbi za nadaljnje življenje. Takšnega ta družba na ulico ne sme dati. Primerina oskrba bi bila v enem od zavodov ali domov," meni predstojnik kirurskega oddelka novomeške bolnišnice dr. Lavo Morela.

"Ubil sem človeka"

Težko je verjeti, a novomeški posebneži so si za svoj dom izbrali najlepše urejeno ulico. Nekdanja konjušnica v Vrhovčevi ulici, kjer so pred sto leti menjavali

VELJKO PRAŠČEVČ - Deveti dan po operaciji glave Veljku še vedno nagaja govor. V bolnišnici se počuti dobro in si želi, da bi v takšni oskrbi ostal čim dlje.

konj za poštne kočije, ima s strani prižidek. Pravzaprav je stavba nenaseljena in zapuščena, njeni prejšnji petek oglastili v novomeški bolnišnici in s sekiro obdelanega Veljka Praščeviča srečali tako rekoč na hodniku, izven intenzivne nege. Prijazna sestra Slavka Beržič je povedala, da je bil Veljko ob sprejemu videti precej klavirno in da je bil v petek po desetih dneh preseljen na oddelek. Zlomljeno lobanje na temenu so uravnali in rano zašili. Posledice obračuna v noči na ponedeljek se pozno na Veljkovem precej nerazumljivem govoru. "Pri nas ga bomo kmalu odpustili in sedaj je čas, da se 40-letnega možakarja primerno oskrbi za nadaljnje življenje. Takšnega ta družba na ulico ne sme dati. Primerina oskrba bi bila v enem od zavodov ali domov," meni predstojnik kirurskega oddelka novomeške bolnišnice dr. Lavo Morela.

"Ubil sem človeka"

Težko je verjeti, a novomeški posebneži so si za svoj dom izbrali najlepše urejeno ulico. Nekdanja konjušnica v Vrhovčevi ulici, kjer so pred sto leti menjavali

Praščevičem srečala že pred 15-imi leti, ko je bil v ločitvenem postopku. Sposobnega in pridržnega gradbenega tehnika je na to

* V Novem mestu je ta čas 5 brezdomcev, ki se od jutra do pozne noči brez cilja potikajo po mestu. Ljudje jih poznaajo, seveda pa se že od daleč ločijo od drugih ljudi. Veljko, Stane, Lojze, Rado in Franc imajo vsak svojo zgodbo in vzroke, ki so jih prideljali na pot posebnežev. Njihov glavni cilj je vsak dan priti do alkohola in z njim ter koščkom kruha čim brezkrbneje pretolči dan. Franc Tekavec, ki hodi na okoli v zeleni trenirki in ima obraz zaviti v košato brado, je prišel v Novo mesto že pred leti. Po polkulcu je strojni ključavnica in se preživlja s priložnostnim delom. O sebi sam pravi, da je klosar in da je za ta poklic najbolje, če nima nič razen življenja. "V polletnih nočeh padeš v kartonsko škatlo v kakšnem hodniku, srneš dozor rumu in rodi se jutro. Vsakič, ko ležes, ti po glavi rojijo misli na zimo. Takrat je najbolje, da si v bolnišnici ali v zaporu," o sebi odkrito pove Franc Tekavec.

pot zapeljal alkohol. Dvakrat se je neuspešno odločil za zdravljenje. V Centru se je velikokrat oglasil in vselej je dobil pomoč. Preskrbeli so mu tudi stanovanje v Gotni vasi, a je bilo preveč od-

PRIJATELJ FRANC TEKAČ - Po obračunu s sekiro so se tudi novomeški brezdomci razklopili vsak na svoje. Pelko je v preiskovalnem zaporu na Jerebovi, ob drugih pa nam je bil dosegljiv le Franc Tekavec.

STANOVANJE BREZDOMCEV - Tu, za zidovi stavbe na zunaj lepe Vrhovčeve ulice, jo je s sekiro skupil Veljko Praščevič. (Foto: J. Pavlin)

JURE ROVAN BLIZU NOVEGA REKORDA

BREŽICE - Atletski klub FIT iz Brežice je ob koncu prejšnjega tedna pripravil zanimivo atletsko tekmovanje, ki so ga poimenovali "Nočni skok ob palici", kjer sta spet blestela: državna rekordarka Ljubljanačanka Maja Medvešek, ki je preskočila 3,10 m (nov rekord), in domačin Jure Rovan, ki je preskočil solidnih 5,22 m in se za malo približal svojemu državnemu rekordu (5,35 m). Zapisemo lahko, da je ob tej priložnosti spet premagal svojega stalnega konkurenca Tineta Lorencija iz Maribora. Svoj dan sta imela tudi mladi Brežičan Ivan Kostevec in nadarjeni atlet Ranko Leskovar iz Slovenske Bistrike, ki sta preskočila solidnih 4,60 m. V čenski konkurenči se je izkazala tudi nadarjena Brežičanka Kosova, ki se ravno tako približuje "magični meji" naših dekle - trem metrom, skočila je 2,80 m.

VABILO KOŠARKARJEV

NOVO MESTO - Košarkarski klub Novo mesto 92 vabi osnovnolice in srednješolce v poletno košarkarsko šolo, ki bo vsak dan od 10. do 12. ure na Loki.

POP SLOVENIJE 1995/1996

LJUBLJANA - Do 31. julija traja prijavni rok za udeležbo na šestem tradicionalnem tekmovanju Pop Slovenije 1995/1996 v malem nogometu. Razpis je namenjen vsem klubom, oziroma ekipam v Sloveniji. Informacije dobite na telefon: (062) 302-623.

V KOČEVJU NOVA TRIM STEZA

KOČEVJE - Oprema za novo trim stezo, ki bo potekala pod Podgorske ulice v Kočevju do brunarice v Dolgi vasi, je pred kratkim prispevala. Zaslužna za nabavo sta občina, ZTKO in Ministrstvo za šport. Strokovnjaki Zavoda za gozdove in ZTKO pa bodo pripravili načrt za novo trim stezo, ki bo imela 20 postaj različnih zahtevnostnih stopenj. Steza bo urejena predvidoma do septembra.

PRIMC GRE NA SVETOVNO PRVENSTVO!

NOVO MESTO - Konec je negotovosti. Znani novomeški atlet, metalec disk Igor Primc, je "ujel zadnji vlak". Predsedstvo atletske zveze Slovenije je nekoliko razširilo seznam potnikov na bližnje svetovno atletsko prvenstvo, ki bo te dni v švedskem Göteborgu, zato je dobil svojo veliko možnost tudi Igor, ki je ne bo kar tako zapravil. Če bo malo športne sreče, se lahko uvrsti v finale, poleg tega pa tudi lahko pričakujemo nov državni rekord, ki že nekaj časa "visi v zraku".

Pirjevcu zmaga, Valantu še slavje

Na mednarodni gorski hitrostni dirki za Veliko nagrado Avtotehne Sevnica 95 iz 5 držav 69 tekmovalcev - Valantovi obeti uresničeni - Najhitrejši Čeh Krečmer s formulo

STUDENEC - Stojan Pirjevec (AK Olimpija) je na nedeljski dirki na Studencu s svojim bemerejem M3 med t.i. turističnimi vozili še za dobro sekundo izboljšal svoj lanski rekord proge (2:11.349) in s skupnim rezultatom 6:36.104 svojega klubskega kolega Dagmarja Šusterja v treh vožnjah pustil za sabo za sekund 121 tisočink.

Med sovozniki in publiko nička priljubljenega Šusterja je resno ogrožal Martin Črtalič (Claas Sport) s peugeotom 405 MI 16, ki je zaostal za Pirjevem z 6.798. Pri tekmovalcih za pokal daihatsu je ob letos odsotnem in zelo obetavnem vozniku Domnu Stautu iz Gorice na Krškem polju (ki še vedno ima rekord proge za ta vozila!), prepričljivo že šestič zapovrstjo zmagal Rogačan Vlado Očko (Motokom Racing Team) s časom 8:18.120, 2. je bil Davorin Uhernik

(7:010) in 3. Boštjan Jakončič (ABC Sport NG). Za pokal Clio sta se do zadnje vožnje dajala za zmago Edvin Klančič (ABC Sport NG) in Andrej Fabijan, zmagal pa je slednji (7:59:785) s prednostjo 792 tisočink! Tretji je bil Jaka Valant (AK Lamko) z zaostankom 3.933, četrti pa Novomeščan Alojz Pavlič (Avtohiša Pionir) z zaostankom 5.548. Med tekmovalci za pokal Peugeot je zmagal Miroslav Grad (Y.C.C. Mazda Team) s peugeotom 106 Rallye, s časom 7:37:690, s tem

vozilom pa je tako dosegel tudi najboljši čas v skupini N do 1600 ccm.

V najstevilnejši skupini oz. razredu N je Samo Valant z nisan sunnyjem GTI-R dosegel čas 7:04:595, njegov najresnejši tekmeč, drugouvrščeni Andrej Jereb (AK Olimpija), je mazdo familio 323 GTR zaostal za 4:015. V razredu N do 2000 ccm je zmagal Miro Veljak (AMTK Koper) z renaultom eliom williamsom (7:14:800), v razredu N do 1600 ccm v razredu A nad 2000 ccm Pirjevec nad Darkom Peljanom (VW Racing Team Olimpija) s VW golfom G60 Rallye), v razredu A do 2000 ccm pa Slavko Komel (AMD Nova Gorica) z opel astro GTI.

Družina Zajelsnik, ki prihaja vsako leto na seviško dirko z one strani Karavank, že spet ni imela sreče s svojimi bolidi oz. prototipi, saj Josef sprol ni štartal, Aleksander Zajelsnik pa je podobno kot Hermann Waldy odstopil. Tako je Čeh Josef Krečmer s formulo ralt opel s povprečno hitrostjo 107,8 kilometra na uro v eni vožnji in z najboljšim časom v vseh razredih (6:10:762) pustil daleč za sabo vso konkurenco tudi za pokal Alpe - Donava (IADC). Edini Slovenec v tej konkurenči, Boštjančan Metod Papež (Top Racing Team), je zaostal za Krečmerjem za 1:38:323. Pokale in nagrade sta najboljšim podeliila predsednik organizacijskega komiteja dirke Mirklo Špan in predstavnik Avtotehne Rajko Brus.

P. P.

FORMULE BOLJ PRIVLAČILE KOT "TURISTI"? Za mnoge izmed okrog 7.000 gledalcev, zbranih ob 3700 m dolgi progi od Impoljice do Studenca na mednarodni gorski hitrostni dirki, ki je štela za državno prvenstvo Slovenije in Avstrije, za pokal Alpe - Donava ter pokale daihatsu, clio in peugeot 106, so bile največji magnet formule, ki jih pač lahko le redkokdaj vidijo "v živo". Številni privrženci domačina Sama Valanta (Nissan Team Olimpija) pa so v nedeljo že večer seveda med razglasitvijo rezultatov na Studencu najbolj bučno proslavili zmago domačina Sama Valanta iz Tržiča in si nazdravili iz številnih Valantovih pokalov. Valantu se tako letos nasmiha naslov državnega prvaka v razredu N nad 2000 ccm (na posnetku).

P. P.

Žepiču 10. triatlon Lisca

61 tekmovalcev na jubilejnem triatlonu Lisca 95

SEVNICA - Potem ko je 61 tekmovalcev v prijetni, ogreči vodi seviškega olimpijskega bažena odpalo poldruži kilometer, so preselili na kolesa in v dolini Sevnice prekolesarili 42 km, na koncu pa po že razbeljenem asfaltu pretekli še 10 km. Idrijčan Kogoj, 6-kratni zmagovalec sevnitskega triatlona, ki je tudi tokrat štel za pokal Slovenije in je bil zadnja preizkušnja pred bližnjim evropskim prvenstvom, po poškodbi spet prihaja v dobro formo. Tokrat pa Kogoj le ni bil kos odličnemu 24-letnemu Kranjčanu Damjanu Žepiču, ki je porabil za celotno preizkušnjo le 51 sekund več kot dve uri. Najboljši Dolenc, obetavni triatlonec 17-letni Novomeščan Edi Kajtačovič je pristal v generalni razvrstitvi v "zlati sredini", na 30. mestu, le mesto za njim, s 15 sekund slabšim časom, pa je končal triatlon Lisca 95 najboljši Sevnican, 27-letni Sandi Kosmač. V kategoriji A je prepričljivo zmagal 18-letni Erik

NAKRSTOVA SPET NA VRHU - Naša najboljša triatlonka, 33-letna Ljubljanačanka Nataša Nakrst-Kosmač (na posnetku ob teku v ciljni ravni), ni v ženski konkurenči dosegla nikakršnega presečenja in je dosegla tudi 15. čas v generalni uvrstitvi. (Foto: P. Perc)

Močnik (Cerkno), 2. je bil Kajtačovič, 3. najmlajši tekmovalec, komaj 16-letni Ljubljanač Urban Ocepek. V kategoriji B je razvrstitev enaka kot v generalni, v kategoriji C je bil najboljši 49-letni Tanko (Kovinoteka), v kategoriji D pa je zmagal 52-letni Ljubljanač Stopar.

P. P.

Svetovno prvenstvo se je začelo

SAN MARINO - V žepni državici San Marino se je v nedeljo začelo mladinsko svetovno prvenstvo v kolesarstvu, kjer sodeluje tudi osemčlansko zastopstvo Slovenije. Prvenstvo so odprli s posamičnim kronometrom, kjer pa nista startala dolenska predstavnika Tine Derganc in Peter Ribič. Janez Jagodnik, trener državne reprezentance, pred odhodom na prvenstvo ni skrival optimizma. Dejal je, da imamo zdaj vsaj tri kolesarje: mislim je na Kranjčana Tadeja Valjavca, Ljubljanačana Leona Berganta in na svojega varovanca Tineta Derganca, ki so sposobni seči po najvišjih mestih. Pri tem je mislim na cestno krožno dirko, kjer nas je pred leti Novomeščan Bogdan Fink s tretjim mestom prijetno presestil. Vsi si želimo, da bi se ponovila Anglija izpred nekaj let, ko je naš kolesar stal na zmagovalnih stopničkah. Torej se je začel "lov" za mladim slovenskim rep-

• MARTIN SE V PRVI DIRKI IZKAZAL - Novomeški kolesar Tine Derganc je imel svoj ognjeni krst na kolesarskem dirkalniku, kjer se je s konkurenči pomeril v zasledovali dirki na 3.000 m (kronometri). V konkurenči 40 m kolesarjev je zasedel skronno 40. mesto, kar je precej manj, kot so pričakovali strokovnjaki. Dosegl je za 7 sekund slabši čas kot na treningu, zato je pristal na razpredelnice. Naš drugi predstavnik Peter Ribič pa je nastopil v petek v kriterijski vožnji.

rezentantom Bogdanom Finkom, ki zdaj že nekaj časa uspešno vrtil pedale v članski konkurenči.

Svetovno prvenstvo v San Marinu je nekakšna generalka za kolesarske delavce iz Dolonjske, ki jim je zaupana organizacija svetovnega mladinskega prvenstva leta 1996.

V kronometru sta nastopila Bergant in Valjavec, bila sta sočasno. Zmagal je Avstralec Collinwood s časom 24:51, Bergant pa je bil 24. z zaostankom 1:17, Valjavec pa 34. z zaostankom 1:48 minute.

S. D.

Majhna iskra zaneti velik ogenj

Padalci novomeškega Aerokluba so se izkazali - Kmalu druga generacija tečajnikov - Pričakujejo več pomoči - Uspehov najbolj vesela Dara Krstič-Uhan

PREČNA - Stari Latinci so dejali: Majhna iskra zaneti velik ogenj. Takšna ugotovitev velja tudi za prizadene novomeške letalske delavce, ki jim je v sorazmeroma kratkem času uspelo izločiti sedemnajst padalcev, med njimi tudi pet predstavnic nežnega spola.

Kaj so se naučili pod strokovnim vodstvom voditelja Viktorja Kupljenske, pa so nam skupaj s padalcii iz nekaterih drugih slovenskih letalskih

SREČANJE JADRALNIH PADALCEV PARA LISCA 95

LISCA - Društvo za letenje z jadralnimi padali Kondor Radeče prireja od četrtega, 3. avgusta, do 11. ure, do nedelje, 6. avgusta, na priljubljeni izletniški točki planinecev in ljubiteljev prostega letenja na Lisci že 4. srečanje jadralnih padalcev. Na 948 m visoki Lisci so zelo dobre možnosti za jadranje, štart pa so možni na vse strani, tako da tudi smer vetra ni problem. Na Lisci se je srečanje jadralnih padalcev na posnetku teku v ciljni ravni, ni ženski konkurenči, kar je moral biti dovolj za padalcev. Povabili so jih na panoramske lete s starim, dobrim AN 2 in drugimi bolj sodobnimi letali, seveda pa tudi na t.i. tandem skoke, kjer popolnoma lahko sodelujeta dve padalci.

klubov pokazali preteklo soboto. Lepo je bilo pogledati v nebo, ko so se nad glavami številnih ljubiteljev letalstva v Prečni odpirale raznovrstne barvne kupole, kjer se malo hitreje utripala srca hrabrih mladih fantov in dekle. Prireditelji niso pozabili na gledalce. Povabili so jih na panoramske lete s starim, dobrim AN 2 in drugimi bolj sodobnimi letali, seveda pa tudi na tandem skoke, kjer popolnoma lahko sodelujeta dve padalci.

Tako je načrtovana prva zamehta v nebu, ki je vodila do leta s starim, dobrim AN 2 in drugimi bolj sodobnimi letali, seveda pa tudi na tandem skoke, kjer popolnoma lahko sodelujeta dve padalci.

D. KROŠELJ

PLAVAJO TUDI MALČKI

SEVNICA - Na tukajšnjem kopališču za Kopitarovo so tudi letos poskrbili za najmlajše. Dve organizirani plavalni tečajevi se je udeležilo 29 otrok, starih 4 do 7 let, ki so pod vodstvom dveh učiteljev plavanja spoznali prve zamehte v vodi in premagali strah pred plivanjem v oči. Brane Teraž in Iztok Božič sta dobro poskrbela za malčke, ki so jih starši petkrat pripravili na tečaj plavanja za uro in pol.

Ker vsaka šola nekaj stane, je bilo treba letos odšteeti 3000 tolarjev.

D. KROŠELJ

OBUDILI OKROGLI TENIS

METLIKA - V nedeljo je metliško turistično društvo Vigred na kopališču v Metliki zaključilo s projektom, ki spodbuja k osvečenosti ljudi pri varovanju okolja. Finančno mu je pri tem pomagal Regionalni center za okolje za vzhodno in srednjo Evropo. V sodelovanju z Zavodom za varstvo naravnih in kulturnih dediščin je društvo pripravilo razstavo fotografij o rastlinah, živalih in naravnih lepotah Kolpe. Komunalna pa je preko javnih delov poskrbela za urejenost kopališča. S pomočjo zbirke starejših razglednice Boža Flajšmana je društvo izdalо plakat s tremi razglednicami metliškega kopališča iz okrog leta 1930. Ob tej priložnosti so obudili tudi okrogli tenis, igro z šogom, ki so jo začeli že pred desetletjiigrati pri Teniški zvezi Slovenije. Nagradni sklad je 240.000 tolarjev, prijavni na 1.500 tolarjev no osebo.

KOČEVCI V PETO LIGO

KOČEVJE - Zaradi neizpolnjenih denarnih obveznosti do Nogometne zveze Slovenije (dolgov znašajo okoli 500.000 tolarjev) so se poslovili od drugoligaškega tekmovanja. NZS ni imela več potrpljenja in Kočevce "postala" v peto območno-rekreativno ligo, namesto njih pa v drugoligaški boben "poklicala" Črnivec iz Ljubljane. To kar se je zgodilo v Kočevju, pa je velika sramota za šport naselja. Ekipa Gaja je z nestvarnimi velikimi načrti in predvsem zaradi slabegam vodenja klubu najprej zapustila prvoligaško družino, kar niti tako pomembno, od druge lige pa se je poslovila brez odigrane tekme. Dolgov so se kopičili kar nekaj časa, blokiranjemu žiro računu pa se so pridružile še velikanske obveznosti do NZS. Blagajna je že dalj časa prazna in, čeprav so (ne)odgovorni v klubu objavljali plačilo dolgov, se to ni zgodilo. Predsednik klubu Brane Mrhar je večket napovedal skupščino, na kateri bi se staro vodstvo poslovilo, novo pa naj bi skušalo potopljeno ladjo vsaj delno obdržati v zdravem stanju. To se ni zgodilo, počasnost je pretrgala povsem legitimna odločitev NZS, kar pomeni, da se je kočevski nogomet povsem sesul. Skoraj vsi igralci so že pred tem zapustili klub, večina jih je odšla v ljubljansko drugoligašo, Zelezniciarja in Donit Filtri.

M. G.

13-LETNI JURE GRUBAČEVIČ - Najboljši slovenski jahači so se konec tedna zbrali na dvodnevno tekmovanje v preskakovaju na turnirskem prostoru v Velenju, kjer so se merili na tekmovanjih za pokal FEI Samsung in pokal Slovenske. Tekmovalci KK Krke iz Novega mesta so tudi na teh tekmah dokazali, da sodijo v vrh slovenskega konjeništva, saj je 13-letni Jure Grubačevič s kobilom Nilus v kategoriji L 120 cm, ki je štela za pokal Slovenije za mladince, osvojil 1. mesto in prepravičljivo vodil v pokalu Slovenije za mladince. Trener KK Krke Zoltan Kiss je v tem turnirju v najvišji kategoriji Ma 130 - 140 cm na konju Faraon osvojil odlično 2. mesto

BANKA SLOVENIJE

ZDRAVSTVENA
IZKAZNICA

Zaradi tolarjev brez zdravnika

V preteklih tednih so samostojni podjetniki in obrtniki zagnali v krik ob novi uredbi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Nekateri bi radi še naprej ugodno živel ob neplačevanju prispevkov, tisti redni plačniki pa so prepričani, da je ukrep grobo kršil njihove temeljne pravice, še bolj pa pravice njihovih delavcev.

Samostojni podjetnik Tihomir Barbič iz Meničke vasi pri Dolenjskih Toplicah je pravljila mizarsko obrt od leta 1986. V preteklem tednu ga je brezobzirni birokratski upravljač državne ustanove - Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije prizadel v toliko razjari, da je klical pisarno varučevalca in človekovih pravic in potem, ko tam ni rezultata, da bi mu lahko kaj kmalu pomagalo, se je načasopis Mizar Barbič ni bil edini samostojni podjetnik, ki je na lastni koži občutil "pravno" državo in njen aparat, ki ti na vseh koncih in krajih zagotavlja, da se strinja s tem, da to res ni prav, a pomagati ne more.

Mizarja Barbiča pravica

Barbičev sin, zaposlen v domači deželnici, je že dalj časa v bolniški zaradi pokodb. V začetku preteklega tedna je na rehabilitaciji omedel, nakar so mu svetovali pregled pri specialistu, saj bi "lahko imel strdek v glavi". Take besede so že zeleni Barbičevi čimprej preveriti pri specialistu, pa se je zataknilo. Napotnico za specialistka tudi oče Tihomir, ki tudi ni mogel k vsem prisotnim povedati, da ne plačuje zavarovanje ni mogel potrditi zdravstvenih dalmic. Zakaj?

Tihomir Barbič je na črni listi zasebnih neplačnikov. Po ukrepu ZZZS so obrtniki in pri njih zaposleni morali potrjevati na sedežu Zavoda, potrdilo pa so, da obrtnik ni bil na seznamu. Barbiču so na Zavodu pokačili le, če obrtnik ni bil na seznamu neplačnikov. Barbiču so na Zavodu pokazali, da ne plačuje vseh prisotnih povedali, da ne plačuje neplačnikov. (Mimogrede, kje je tu tajnost počela?) Naslednja pot je bila, enako kot pri številnih drugih samostojnih podjetnikih in zdravnikih v minih dneh, na novomeško Republiško uprave za javne prispevke. Oglasili se je pri direktorici, ki vse pričakovala, da bo do 600 tisočakov plačal v vseh obrokih. Zadnjega od njih zaradi težav (neplačnik!) še ni plačal in počel tudi vsa minula leta. Na seznamu neplačnikov pa je zato, ker še ni plačal vse prisotnosti! Tiste, iz časa znatenih visokodobnih za obrtnike, ki jemu občina napisala kot nekaterim drugim, ampak je zgovoril, da bo 600 tisočakov plačal v vseh obrokih. Zadnjega od njih zaradi težav (neplačnik!) še ni plačal in počel tudi vsa minula leta. Na seznamu neplačnikov pa je zato, ker še ni plačal vse prisotnosti!

Obрtniki trdijo, da na seznam neplačnikov pridejo tudi, če nimajo plačanega prispevka za stavbo zemljišče, če nimajo poravnane kazni zaradi prometnega prekrška ali če nimajo plačane dohodnine (o tem priča Barbičeva zgoda). Zaradi česa vse pridejo samostojni podjetniki in obrtniki na listo neplačnikov, nam kljub dveurnemu trudu ob telefonu ni uspel zvedeti od uradnih virov. Ko gre za interes državnih služb, se te hitro začnejo sklicevati na tajnost podatkov, po drugi strani pa o tajnosti nočejo slišati, ko si vzamejo pravico, da pogledajo v našo zdravstveno kartoteko. (Kot je storil ZZZS na izjavi o opredelitev za osebrega zdravnika, na kar je slovenski parlament nedavno opozorila poslanka Danica Simšič).

posleni niso mogli potrditi izkaznic. Kot smo izvedeli, je obrtnik ves postopek moral opraviti tudi zaradi neporavnanih 1,95 tolarja!

Med obrtniki je bilo v minih dneh slišati mnoge konstruktivne predloge. Da bi so izognili stalnim dolgovom, so predlagali, da bi nakazovali na ziro račun stalno rezervo v višini 10.000 tolarjev. Lahko bi se za ugotavljanje upoštevalo, ali so plačani prispevki za pretekli mesec, ali pa bi se določila toleranca, npr. v višini 20.000 tolarjev. Obrtniki razmišljajo po zdravi pameti, ta pa v zapletenem državnem sistemu nič ne velja.

ZZZS na popravnem izpitu - bo bolje?

Postopek pa sploh ni tako enostaven, kot pravijo na Zavodu ali kot misli minister Božidar Voljč. Od daleč gledano in če nisi sam prizadet, morda je, sicer pa vse prej kot to. Poglejmo primer. Delavka (iz Prečne) ponosi in zjutraj ugotovi, da mora k zdravniku. V začetku bi šla najprej v zdravstveni dom, zdaj pa že ve, da mora po potrdilo na Zavod. Tam začeno z delom ob 8. uri, v zdravstvenih domovih pa se knjižice oddajajo ob 7. uri ali celo prej. Tako pred vrati zavoda že pred 8. uro čakajo vrste bolnikov. Ko pride delavka na vrsto, ugotovi, da je njen delodajalec dolžnik. Sama v nobenem primeru dolga ne more poravnati, ker je podatek tajen, zato romo do delodajalca (v Smarjetu) in mu pove, kaj je na stvari. Delodajalec oddira v mesto na davčno upravo, ugotovi, da ima tisoč tolarjev neplačanih razlik, nato gre plačat položnico in spet nazaj na davkarijo, kjer dobri potrdilo, da je vse plačano. S tem gre zdaj delav-

ka na Zavod, kjer ji potrdijo knjižico. Ura je že toliko, da je za zdravnika že prepozna, delovni dan izgubi ona, lep kos dneva pa tudi delodajalec.

To, če Zavod za zdravstveno zavarovanje in Republiška uprava za javne prispevke delata red pri plačevanju prispevkov, je že splošno koristna in lepa stvar, a še pred sprejemom takega ukrepa bi moral napraviti red vsak pri sebi. Tako pa se zdaj Zavod izgovarja na neorganiziranost davkarije, ta pa strankam pojasnjuje, kako je pač Zavod kar sprejel take ukrepe. Predstavniki obeh in zdravstveni minister pa kljub temu vztrajajo pri izjavi, da strogo pravilo o potrjevanju izkaznic dobrih plačnikov in njihovih zavarovancev ne obremenjuje po nepotrebniem!

Zaključimo lahko, da se je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, če ne drugega, s svojim ukrepm vsaj prenagli. S predstavniki obrtne in gospodarske zbornice, RUJP, Agencije za plačini promet in ministrstva za zdravstvo je ta ukrep uskladil šele 12. julija, ko je škoda na terenu že nastala. Popravni izpit je opravil sredi preteklega tedna, ko je ukrep nekoliko ublažil z novimi navodili (na drugem mestu v tej številki jih objavljamo tudi mi). Kaj bodo doživljali zavarovanci v prihodnjem, bo v veliki meri spet odvisno od tega, kakšne sezname neplačnikov bo posredoval davkarija. Če bo po starem, bodo vsi obrtniki praktično stalni dolžniki. Po prvih dneh ogorčenja, se obrtniki in podjetniki, vsaj tisti s solidnim poslovanjem, ne pritožujejo več toliko. Očitno so zelo zdrava in potrežljiva populacija.

BREDA DUŠIČ GORNIK

PROTESTNIKI

Donkihotski boj z občinsko upravo

Tako kot se je Cervantesov junak Don Kihot bojeval z mlini na veter, se v Ribnici bojuje Anton Šmalc z občinsko upravo - Don Kihot je v boju z namišljenim sovražnikom neslavno končal, Šmalcu pa se obeta, da bo postal občinski "hišni inventar"

Zemlja in pravdanje zanj je od nekdaj povzročalo mnogo hude krvi, neprespanih noči in zrahljnih živcev. Za zemljo so ljudje trpeli in umirili, se bojevali in ubijali. Zaradi zemlje so razpadale družine in prijatelji in sosedje so postajali zagrizeni sovražniki. Dolgoletno prerekanje Antona Šmalca iz Dolenjih Iazov pri Ribnici s sosedom Jernejem Škuljem zato nič novega in v celi seriji danes obstoječih večjih ali manjših sporov med sosedi ne bi bil vreden posebne pozornosti, če Šmalc ne bi za vse skupaj krivil občinske uprave. Želeta skuša doseči, da bi mu priznali "njegov prav", in ker mu to ni uspelo, se je odločil za prav posebno obliko protesta: vsak ponedeljek, sredo in petek prihaja v občinsko stavbo, kjer na hodniku natančno po vrstnem redu razvrsti po tleh celotno zbrano dokumentacijo. Prihaja okoli 8. ure zjutraj in odhaja okoli 15. ure, ves ta čas pa neutrudno prebira svoje papirje.

Ceprav to počne že približno od meseča marca, ga občinski uslužbenci, ki so vsi že do potankosti seznanjeni z njegovim problemom, saj ga je Šmalc takoj pripravljen pojasniti vsakomur, ki ga samo kaj pobara, pustijo pri miru. Pravijo, da so poskusili že vse, da bi mu pojasnili, da prav-zaprav ni nič narobe, vendar Šmalc tega noče ali ne more razumeti. Ker s svojim početjem njihovega dela ne ovira, ga pustijo pri miru in upajo, da bo odnehal sam, pričemer bi seveda raje videli, da bi se to zgodilo že včeraj, kot pa da se bo morda jutri.

Šmalc pa, kot pravi, še zdaleč nima nomena odnehati. "Ne, dokler mi občina ne vrne 3,19 ara zemlje. Na terenu mi vse 'štima', samo na papirjih ne. Prej sem imel 27,35 ara zemlje, sedaj pa le 24,16, zato hočem, da se mi manjkoči del po vknjižbah vrne," razburjeno pojasnjuje in odločno zavrača vsa pojasnila občinjarjev, da gre le za drugačne vknjižbe vrst zemljišč ter da ima v celoti še vedno toliko zemlje kot prej.

Skozi zajeten kup papirjev, ki večinoma datirajo od leta 1978 navzgor, se nepoznalec le stežka prebjija in si nikakor ne more ustvariti zanesljive sodbe, na čigavo stran naj bi se postavil v tem sporu, ki pa je samo delček v vsem tistem, kar Šmalca moti.

V prvi vrsti ga moti sosed, s katerim nista mejaša, saj je med njunima parcelama pas občinske zemlje. Moti ga, ker si sosed to zemljo lasti in ker tudi že posega v njegovo posest. Kar zadeva uporabo občinske zemlje, je to ob meritah leta 1994 ugotovil tudi geodet Roman Češarek, ki je v zapisniku o teh meritah zapisal, naj lastnik poskrbi, da si Škuljevi sporne parcele ne bodo lastili. Ker občina tega ni storila, se je Šmalc, ki si za to prizadeva že od leta 1978, odločil za omenjeni protest. Omenjenega leta je Šmalc prvič vložil pri občini prošnjo za ureditev meje med njim in Škuljem. Čez dobre 3 mesece mu je občina odgovorila, naj geodetska uprava opravi mejni ureditveni postopek in da se občina strinja z ugotovitvijo meje, ki je v skladu z mapnimi vrisi. Geodeti so to opravili leta 1988, postavili so mejnike in Šmalc je bil zadovoljen. Ni pa bila zadovoljna občina. Z obrazložitvijo, da ne soglašajo z mejo med Šmalčevim parcelom in parcelo, ki je javno dobro, kot je bila določena po podatkih zemljiškega katastra z dne 26. maja 1988, geodetskega zapisnika niso hoteli podpisati. Zato je Šmalc leta 1990 občino tožil, vendar je sodišče tožbo zavrnilo, češ da ni pristojno za reševanje omenjenega spora. Šmalcu je predlagalo, naj vloži na sodišče predlog za ureditev meje, česar pa ta noče storiti, češ da je meja že bila sodno določena, da so postavljeni mejniki in da je vse v redu, le da občina tega s podpisom spornega zapisnika noče potrditi. Dokler tega ne bo storila, so za Šmalca brezpredmetni vsi dogovori in poravnave, kakršna je bila denimo dosegrena leta 1991, potem ko je leto poprej Šmalc dal ponovno na

FOTO: M. LESKOVŠEK-SVETE

Anton Šmalc, trden in vztrajen pri svojem protestu

občino vlogo za ureditev meje in kakršna je bila tudi nedavna, do katere je prišlo med Šmalcem in sosedom na pobudo ribniškega župana Jožeta Tanko.

Odkar je Šmalc začel svoj protest zanj praktično ne obstaja več ničesar drugega. Po donkihotsko vztraja v svojem boju, ki ga opravičuje še s številnimi drugimi nepravilnostmi, ki naj bi jih storili ne le občinjarji ampak tudi geodeti, sodišče in drugi, ki jim Šmalc pravi "mafija, ki misli, da se na te reči ne spozman in da jih ne razumem". Dokaj bo trajal njegov boj z mlini na veter, ne ve ničesar.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Sokovi, ujeti v pleksi steklo

Ko je Jože Vrščaj, danes znani in priznani akademski kipar iz Črnomlja, po treh letih zobotehniške prakse v semiški ambulanti nekega dne vrgel v koš za smeti kos voska, se je zagledal vanj. Spominjal ga je na človeško glavo. Začel je obdelovati voščeno gmoto in povsem spontano se je v njem prebudilo nekaj, kar je najbrž tlelo že dlje časa: spoznanje, zavedanje, da je pravzaprav umetniška duša.

Meseca maja pred več kot dvajsetimi leti se je prebudila v Jožetu Vrščaju potreba po umetniškem ustvarjanju, jeseni istega leta je že sedel v predavalnici Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Čeprav je šel na sprejemni izpit tako rekoč brez izkušenj, ga je naredil že ob prvem poskušu, četudi so nekateri to poskušali kar nekaj let zapored. "Gotovo so bile tiste črte, kar koli so pač izražale, komisiji vseč," se nasmehe danes. Ali pa so člani komisije - toliko izkušenj so zagotovo imeli - v njem začutili skrit talent. Kakor koli že, njihova odločitev, da ga sprejmejo na akademijo, je bila zagotovo pravilna, kar se je pokazalo v prihodnjih, plodovitih v umetniško uspešnih letih Vrščevega ustvarjanja.

Zivo srebro v likovni umetnosti

Čeprav je pri 22 letih prvič držal v rokah glico, je imel že ob koncu tretjega letnika akademije na razstavi skulpturo iz stekla. "Prvič sem začutil simpatijo do prozornega materiala konec tretjega letnika, ko smo imeli študenti možnost samostojnega razvoja. Prozorni material me je tako prevzel, da sem mu ostal zvest vse do danes, saj je nevrtnalni nosilec za tisto, kar vdihnil vanj," pravi Vrščaj, ki je leta 1977 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost pri profesorju Slavku Tihcu. S stekлом, ki ga je kmalu zamenjal s pleksi steklom, predvsem pa s tistim, kar je s posebno tehniko vdihnil vanj, je vtišnil svojsten pečat slovenskemu kiparstvu. Na plasti pleksi stekla namreč bodisi nanaša barvo ali kaj nariše, plasti zlepili in dobi tridimensionalno sliko. Prav v večdimenzionalnosti vidi prednost svojih kock, po katerih je najbolj poznan. Sicer pa je zanj prozornost postala rdeča nit, ki vzdruži vse spremembe interijera. Pred približno dvema letoma je poskusil tudi s kovinskimi mrežami, ki so imele enako vlogo prozornosti kot pleksi steklo. A se je pozneje raje zopet vrnil k pleksi steklu, v katerega v zadnjem času vnaša nov element in sicer živo srebro. Ob nedavni 500-letnici rudnika živega srebra v Idriji je namreč za samostojno razstavo pripravil opus, ki ga je poimenoval "Sokovi", v katerem je v pleksi steklo "vdihnil" živo srebro. Že prej je sicer delal svoje male plastike z zračnimi,

Vrščajeva stvaritev iz cikla Sokovi

barvnimi mehurčki, toda prav z živim srebrom je povzročil pravo revolucijo, saj, kot sam zatrjuje, ni bila ta tekoča kovina še nikoli likovno obravnavana. S tem mu je po eni strani uspelo pretakanje in kloktanje po labitintih v pleksi steklu, po drugi strani pa je še vedno ostal zvest svojim osnovnim zamislim in idejam, katerih izvor je v naravi. To pretakanje je lahko po eni strani simbol življenja, življenskih sokov. Po drugi strani pa, kot je o njegovem delu zapisal kritik Aleksander Bassin, pomeni "novodobno fosilizacijo - v prenesenem smislu našo vpetost v tehnološki hlad novodobne civilizacije".

Z živim srebrom se Jože Vrščaj ukvarja sicer šele od letosnjega novega leta, a ga je povsem prevzelo, tako da je iz tega cikla moč pričakovati še marsikaj zanimivega. Toliko bolj, ker je bil tudi dosedanji odziv na njegovo tovrstno delo zelo ugoden. A tudi zato, ker umetnost z živim srebrom še ni izziveta, ponuja veliko možnosti in je za umetnike poseben iziv. Ob tem pa že razmišlja, kako bi v svojih kockah, ki sicer

že izgubljajo ostre robe, uporabil tudi druge tekocine.

Vrščaj se je poskusil tudi v slikarstvu, a bolj za hobi kot zares, saj pravi, da je po duši kipar, in se predstavljal na mnogih samostojnih razstavah po vsej Sloveniji, v Italiji in Zagrebu. Je že tradicionalen gost na bienalu male plastike v Murski Soboti, velikokrat pa je kot eden od slovenskih umetnikov sodeloval na razstavah po Evropi. Najbolj ponosen pa je, da imajo njegove skulpture v mestnem muzeju v Padovi. Tu je na 13. bienalu male plastike od 93-ih umetnikov, ki so razstavljali, dobil eno od petih nagrad, toda bil je edini nagrajenec, ki ni bil Italijan. V Ingolstadtu pa je njegova mala plastika v stalni muzejski zbirki konkretne umetnosti. In četudi se je že velikokrat predstavil, prizna, da je prelen, da bi njegovo umetnost spoznalo še več ljudi. "Če so v ugledni pariški galeriji vzeli moj izdelek in mi dejali, naj čez pol leta prinesem še kaj, pa tega nisem storil, sem si pač sam kriv," je samokritičen Jože Vrščaj, ki verjame, da so njegove male plastike zanimive tudi zaradi svojstvene obdelave. "Videl sem že veliko prozornih skulptur, a nihče jih ne obravnava na takšen način kot jaz," pove iz izkušenj.

Zdržitelj belokranjskih umetnikov

Toda mnogi Jožeta Vrščaja ne poznajo le kot kiparja, ampak tudi kot požrtvovanega kulturnega delavca. Pred leti je dal idejo za belokranjski likovni bienale, ki ga je pognal v tek Silvester Mihelčič srednji. Najprej so belokranjski umetniki in tisti, ki so kakor koli povezani z Belo krajino, razstavljali v Mihelčičevi zasebni galeriji Miniart, v kulturnem domu, po izložbah. Na letosnjem četrtem bienalu pa so bila njihova dela na ogled v Špeličevi hiši v črnomajskem starem mestnem jedru, kjer je našlo svoj dom tudi kulturno-umetniško društvo Artoteta Bela krajina. Ta artoteka, v kateri je moč najeti ali kupiti okrog 120 umetniških del, je prva in še vedno edina v Sloveniji. Njen predsednik je Jože Vrščaj, ki ne pozabi omeniti ne pomembne vloge Artoteke pri kontinuirani predstavitvi likovnih del ne požrtvovalne članice Ksenije Khalil, ki veliko pripomore, da Artoteka živi tako, kot so si zamislili.

Vrščaj zatrjuje, da je za širše kulturno delo potrebno najprej dozoreti. "Pred desetimi leti se ne bi podal v takšno delo. Nisem bil pripravljen, skoncentriran, nisem imel volje. Mlajši potrebujejo več časa zase. Vsaka predstavitev akademškega likovnika, obkroženega z amaterji, pusti izkušnje, a tudi neko bojazen, ki pa ne izhaja iz tega, da bi bilo umetnikovo delo razvrednoteno ali prevrednoteno. Toda ko sem prišel do spoznanja, da bi mi ljudje lahko zaupali, sem sklenil narediti vse, da bi s skupnimi močmi likovno življenje v Beli krajini lahko spravili na takšno raven, da ne bi bilo več kampanjsko, ampak bi bila zaznavna predvsem njegova kvaliteta. Tako je tudi vzniknila ideja o bienalu in za letosnjega lahko s ponosom rečem, da je zrelejš od prejšnjih," pravi Vrščaj. Pri tem ni nepomembno, da bodo dela z belokranjskega likovnega bienala na ogled tudi v Ganglovem razstavišču v Metliki, zavarovalnici Tilia v Novem mestu in Jožefovi galeriji v Ljubljani. V tisti Jožefovi galeriji, ki jo je na Gornjem trgu odprl prav Jože Vrščaj in ki je tudi pomembno zbirališče Belokranjcev v Ljubljani, posebno ob otvoritvah razstav, zlasti še, če razstavljajo belokranjski umetniki. Tako je Jože tudi neke vrste ambasador belokranjske umetnosti v Ljubljani. Kajti četudi je s svojimi umetninami prepotoval veliko držav in je zanj svet pomembnen iziv, nikakor ne more ne spregledati ne ignorirati izizza, ki mu ga ponuja Bela krajina. In ponosen je, ko lahko kanček tistega, kar nastaja v deželi, kjer je doma, predstavi tudi drugim.

Najvišje kulturno priznanje

Čeprav pregovor pravi, da nihče ni pre-

rok v svoji deželi, pa za Jožeta Vrščaja, ki parja in svobodnega umetnika, to ne velja. V domačem Črnomlju in v Beli krajini ga spoštujejo in cenijo. A ne z golj zaradi njegovih umetniških stvaritev, ampak tudi zaradi pomembne vloge, ki jo ima pri povezovanju belokranjskih umetnikov, bodisi amaterskih ali akademsko izobraženih. Za pomembne dolgoletne dosežke v kulturnem ustvarjanju je zato nedavno prejel tudi Župančičev plaketo, najvišje priznanje na področju kulture v črnomajski občini. Kako spoštljiv odnos imajo do njegovega dela, pa so v črnomajski občini dokazali že leta poprej tudi s tem, da so mu zaupali izdelavo skulptur, ki jih vsako leto pododelujejo nagrajenec, ki so si prislužili najvišje Župančičeve priznanje. Tako je Jože Vrščaj letos prejel malo plastiko, ki jo je pred leti sam izdelal prav za Župančičeve nagrajence. In četudi pravi, da doma v Črnomlju skoraj ne hrani svojih del, je

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Akademski kipar Jože Vrščaj

skulpturo z Župančičevim portretom in njegovimi verzji postavljal na častno mesto.

Vrščaj pravi, da sedaj čuti stabilnost, dozorevanje, kar pa v njegovem ustvarjanju ne pomeni apatičnosti. Po njegovem bo še sedaj pritekel pravi rajske sok.

Da bo s svojimi deli še presenečal, ne dvomimo. In ljubitelji in občudovalci njegovih umetnin se mu bodo radi pustili presenetiti.

MIRJAM BEZEK JAKŠE

IN MEMORIAM: ZORAN DIDEK

Nemiren in ustvarjalni duh

Zoran Didek je slovenski javnosti razmeroma neznan. Bil je po izobrazbi slikar, sicer pa inženir, likovni pedagog, teoretik, oblikovalec, arhitekt in še kaj, predvsem pa umetnik. Med vsemi slikarji svoje generacije je svoje umetnostno delovanje pojmoval gotovo najširše. Junija je od njegovega rojstva minilo 85 let, v oktobru pa bo 20 let, kar ga ni več med nami. Konec junija so v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici ponovno odprli razstavo njegovih slik.

Rodil se je v Ljubljani očetu geometru Rudolfu Dideku in materi Ani Stritar, ki je bila doma iz Podbočja pri Kostanjevici. Že kot šolar je zbuljal poznost kot dober risar, kasneje pa se je vpisal na Likovno akademijo v Zagreb. V študentskih letih je spoznal tudi svojo živiljenjsko spremjevalko Smiljano Ivančić. Po diplomi leta 1933 je kot srednješolski profesor služboval na raznih koncih Jugoslavije, vendar stika s slovenskimi kolegi iz akademije ni izgubil, tako so leta 1936 nastopili skupaj v skupini, ki se je poimenovala Klub neodvisnih.

Po končani vojni se je vrnil v Slovenijo in leta 1946 postal profesor na novoustanovljeni šoli za umetno obrt v Ljubljani in v učni program uvedel nov predmet likovno teorijo. Svoje pedagoško in likovno teoretično delo je nenehno razvijal in dopoljeval, svoje bogate izsledke in izkušnje pa je tja do upokojitve leta 1972 uspešno prenašal na mlade rodove. Bil je profesor pedagoške na Akademiji likovne umetnosti v Ljubljani, profesor slikarstva in likovne teropije na Pedagoški akademiji in nazadnje še profesor malega in nato še velikega akta ponovno na Akademiji za likovno umetnost. Iznašel je novo tehniko, ki omogoča trajnost akvarela - plastificiran akvarel.

Ob slikarstvu, v katerega je vnašal mnoge novosti, so ga pritegnila tudi

druga likovna področja, ki niso ravno običajna za likovne umetnike. Enako predano kot slikarstvu se je občasno posvečal tudi področjem grafičnega, unikatnega in industrijskega oblikovanja. Zanimalo ga je oblikovanje prostora, vse od gledališke scenografije, oblikovanja montažnih hiš in razstav pa tja do urbanistične postavitev spomenikov. Njegov nemirni ustvarjalni in raziskovalni duh se odraža tudi v njegovem slikarstvu. Slike so bile zanj poseben problemski iziv, ustvarjalna naloga. Da bi dosegel zamišljen rezultat, je ogromno delal, za vsako njegovo oljno podobo stoji cela vrsta skic, na stotine ur dela, skiciranja, opazovanja, razmišljajnja in pripravljanja temeljnih studij. Skice in risbe je zelo ceni, ker so zanj pomenile že dokončano sliko. Šele potem je slika uresničena v mojstrskem zamahu trenutka, navidezne improvizacije, ki ji je tudi vdihnila živiljenje in svežino. Zanimalo ga je slikanje, ustvarjanje, gradnja, proces do uresničitve, sam rezultat pa po rešitvi problema ni bil več zanimiv. Bil je zelo samokritičen, tako da je večino naslikanega uničil ali odvrgel. In prav zaradi samokritičnosti, ki se je pogosto stopnjevala do neutemeljene plahosti, je bila kriva, da je Didek le redko razstavljal in preverjal svoja dela pred javnostjo.

Didek ideal so bili predmeti v medsebojnih razmerjih. Po njegovem namreč predmet izgubi svoje merilo, če ga iztrga-

Zdenko Kalin: kiparski portret Zorana Dideka

mo iz celote. Didek hoče prodreti stvarem v jedro tako kot Leonardo, ki je človeka secira zato, da bi spoznal notranjo grajenost in funkcijo ter ugotovil odvisnost med zunanjim in notranjim.

"Za živiljenja njegovih del razen dobrih poznavalcev niso preveč ceni. Globina enostavnosti njegovih slik predstavlja namreč po eni strani vrhunski miselnih dosežkov, po drugi strani pa mora biti gledalec odprt in dojemljiv tudi za žarenje energij, ki jih ta dela oddajajo. Šele takrat lahko bolje adekvatno vrednotimo njegove nesporne umetniške vrhunce... Didek ni razstavljal, bil je neznan s svojim slikarskim opusom, necenjen, kot slikar ni imel nobenega vpliva. Vpliv je imel edinolek kot pedagog pri vzgoji generacij slovenskih slikarjev. Zato ima v zgodbini slovenskega slikarstva izjemno mesto. Prvi za Ažbitem in recimo Jakopicem je posvetil del svojega ustvarjanja teoriji. In to zelo resno in sistematično. Teorija je nastajala ob slikanju in slikanje je bilo preizkušnja teorije. Zato je tudi realizacija nekaj poscnega... "je o Dideku zapisal umetnostni zgodovinar Peter Povh. Didek sodi med redke umetniške osebnosti pri nas, ki so v svoji dejavnosti uspešno povezovale umetniško ustvarjanje, teoretično misel in prakso v zgodnjih delih z mladimi.

Njegovo delo je vplivala mladost, ki jo je preživel na v Podbočju, z vsemi fantovskimi norčijami in tudi trdim kmečkim delom. V njem so neizbrisno ostali mehka zelenja pokrajina, slepeča svetloba, srebrna atmosfera, potujoci Cigani, hladni hrani v poletnem žaru... Ustvarjal je do konca. Še zadnje poletje, ko mu je zdravstveno stanje komaj omogočalo, je slikal v svojem Podbočju.

O njem je na otvoriti razstave v Kostanjevici - bila je v okviru srečanja rodbin Stritarjev in Kerinov - ki se je udeležilo preko 200 njegovih sorodnikov, dejal Peter Povh: "Drugache pa je bil zelo naš. Rad je bil cviček, rad moževal v fantovski družbi, najlepši kraj na svetu je bilo zanj vedno Podbočje oziroma Sv. Kriz in okolica pa najlepša reka Krka. Rad je sedel v vročih dneh v globini prijaznih hramov in njihovih zakladov in rad je viden simpatična dekleta. Je kaj lepšega in boljšega na svetu?"

TANJA GAZVODA

Zoran Didek: Kote, avtoportret ob Krki, olje pl., 1980

NAGRADI V MIRNO IN LJUBLJANO

Žreb je izmed reševalcev 28. nagradne križanke izbral Sonjo Mervar z Mirne in Daliborja Stovička iz Ljubljane. Mervarjevi je pripadla denarna nagrada, Stoviček pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema cestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 7. avgusta na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 30. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 28. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: BIS, AVAR, ANTILOPA, LAOMEDON, LANGE, ODA, JUTA, OMAR, POLENO, IVJE, OTESANOST, TIR, GROS, ŠPIK, DO, ROBIDA, AKADEM, ABECEDA, ALOJA, DINAMIT, ČAKAN.

PRGIŠČE MISLI

Sila in nasilje sta vedno dvorenza in lahko razkratata to, kar naj bi se z njima ohranjalo.

J. PUČNIK

Kdor ob vsaki drugačni misli zažene vik in krik in vseprav išče sovražnika, ta s svojim krovom zakriva predvsem lastno nemoč in slabost.

J. ZLOBEC

Imeti žensko brez ljubezni je nesrečna usoda ubogih na telesu in duhu. Vendar se može s tem bahajo kot z "osvojitivo".

A. LVOVIČ

Tisti, ki izvaja nasilje, je praviloma neuki, nezobraženi, primitivni in vsem evforijam tablastvene moči naklonjeni posameznik.

B. ŠTIH

NAGRADNA KRIŽANKA 30

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	SLOVENSKI LITERARNI ZGODOVINA (VIKTOR)	DELAVEC V RUDNIKU	KOSILO	RUSKI SKLADATELJ (ALEKSANDER, 1833-1887)	OČE	AVTOR: JOŽE UDIR	ANTIČNO LIUDSTVO V JUŽNI RUSIJI	NIVO	PAPEŽEVA KRONA
PENJA, PENJAČA						RIBLA KOŠČICA			
GIBLJIV ROBOT ZA DELO V ATOMSKI CENTRALI						OTOČJE V VZHODNIH MOLUKIH			
IZVRŠNI ORGAN OZARE						DALJINOMER			
	<th>ZIMZELENA RASTLINA NASIČANI OGLEDIKOVODKI (PARAFINI)</th> <th></th> <th>GLOBEL MOŠKO IME (EGIDIJ)</th> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>	ZIMZELENA RASTLINA NASIČANI OGLEDIKOVODKI (PARAFINI)		GLOBEL MOŠKO IME (EGIDIJ)					
DOLJSKI LIST DOLENSKI LIST	GALOP	ZIMZELENA RASTLINA NASIČANI OGLEDIKOVODKI (PARAFINI)		MOŠKO IME TONOVSKA LESTVICA					
SULTANOV DVOR V CARIGRADU				SPREMEN-LIVOST REDKEJŠE ŽENSKO IME					
PODZEMNI PROSTOR V HISI									
OKSID KOVINE Z NIŽJO VALENCO									
KLICA			VRTNA UTA V BAROCNIH PARKIH KUNTNER TONE			RASTLINA, IZ KATERE PRIDOBIVAJO OPIS IME POSLANCA HVALICE			
OKRASNI KAMEN (KALCEDON)				CITAT					
ČRNILO				PISARNIŠKI MATERIAL V TRGOVINI ŠPICA	MORSKI OŽIGALKAR				

75 LET OD POŽIGA NARODNEGA DOMA V TRSTU

Tudi požgan simbol slovenstva

Ta mesec, natančneje 13. julij, je s črnimi črkami zapisan v zgodovini Slovencev, še posebej naših zamejskih rojakov onkraj zahodne meje. Nahajskana drhal je tega dne pred 75 leti požgala Narodni dom v Trstu. Z njim ni zgorela samo izjemna arhitektura stvaritev mojstra Maksa Fabiani, ampak so se ognjeni zublji lotili simbola obstoja tržaških Slovencev in označili začetek sistematičnega in radikalnega iztrebljanja avtohtonega slovenskega življa, ki se na prefinjen način še nadaljuje.

Narodni domovi v evropskem in tudi ameriškem prostoru niso redkost, poznaajo jih mnogi narodi, ki so svoje prebujajočo narodno zavest krepili tudi s postavljanjem zgradb, namenjenih različnim, predvsem pa narodopreobrudnim dejavnostim. Slovenci smo kot narod z izrazitim organizatorskim dantom postavili veliko narodnih domov. Novomeščani imamo tu izjemno mesto, saj so prvi narodni dom na slovenskem etničnem ozemlju sploh zgradili prav v Novem mestu. Temeljni kamen so položili 8. junija 1873. Žal se tega, da je Narodni dom v Novem mestu ne samo dolenski, ampak vneslo slovenski kulturnozgodovinski spomenik, ne zavedamo dovolj, vsaj po (ne)skribi za njegovo podobo bi lahko tako rekli.

Povsem drugače je s tržaškim Narodnim domom. Še danes, ko ni več v lasti Slovencev in ga je golo zdovje, je Narodni dom simbol slovenstva. Kot takega ga ne čutijo le naši zamejski rojaki na Tržaškem, ampak tudi tudi nezakonjene sile, ki si vztrajno prizadevajo, da bi dom kakor koli že razvredu. Najprej so ga požgali, potem pa še niso pred njim zgradili večjo stavbo in ga tako že oskrnjeno dom še zakrili. Na vse petete se tudi trudijo, da dom ne bi nikoli postal v slovenske roke. Pred kratkim so žaljivi Slovenci vložili zahtevo po vrnitvi Narodnega doma slovenski skupnosti, naša žaljavi dom v Italije v sklopu medsebojnega poravnavanja nerešenih lastniških zadev. Vendar tržaški Slovenci ne verjamejo kaj bo možnost, da bodo dobili dom nazaj, posli v možnost, da bo prenove na to pristale.

Ko so slovenski narodnjaki v Trstu v zadnjem tega stoletja, leta 1904, zgradili Narodni dom, so vanj vložili ne samo zelo veliko denarja, ampak tudi narodnega ponosa in samozavesti. Po zasnovi in ambicijah je presegel vse ostale podobne zgradbe in ustvaril, saj je imel v samem začetku za razliko od drugih narodnih domov močne in trdne skupinske temelje; ni bil odvisen od darov, ampak je bil utemeljen v gospodarski moči slovenske tržaške narodne skupnosti. V žaru

za čitalnico, telovadnico, restavracijo, kavarno, hotelske prostore ter veliko pomožnih prostorov, ki so omogočili pestre in vsestranske dejavnosti v domu. Omenimo le dve podrobnosti, ki ilustrirata sodobno gradnjo: dom je imel lastno elektrarno (generator) in vse hotelske sobe so imele kopalnico, česar tistikrat ni premogel noben hotel v Evropi.

Takšen dom, ki je postal pomembno družbeno in kulturno središče v Trstu, je sedesa še močno v nos nasprotniku slovenstva, zato so po svojih shodih hodili pred dom razgrajat tržaški liberalni nacionalisti in iridentisti, po prvi svetovni vojni pa fašisti. Ko se je fašistično nasilje razdivilo, je

kot ena prvih žrtev fašizma padel prav Narodni dom. Povod za požig doma je bil načrtovan izgred v Splitu, ko so častniki italijanske vojne ladje izvali prebivalce Splita in je prišlo do spopada s smrtnimi žrtvami. Kasneje je mednarodna komisija nesporno ugotovila, da so bili krivci za izgred italijanski vojaki. Toda že dan po izgredu je bil v Trstu velik shod, na katerem so fašisti nahajskali množico, da je odšla pred Narodni dom in ga ob pomoči vojakov in karabinjerjev, ki bi moralni skrbeti za red, začgal. Gasilci, ki so prišli na pomoč, niso smeli gasiti, ampak jim je bilo dovoljeno le varovati bližnje stavbe pred ognjem. Dom je gorel vso noč in še naslednji dan. Potem so si fašisti zmogljivo pošiljali v pozdrav kartice s sliko gorečega Narodnega doma. Med Slovenci pa se je požgani dom še trdneje zasidral v zavest in postal simbol nasilja nad slovenstvom.

MILAN MARKELJ

75. obletnico požiga Narodnega doma je tržaška založba Devin počastila z izidom monografije NARODNI DOM V TRSTU 1904-1920, ki bi jo lahko označili z besedami Marka Kravosa kot križno rekonstrukcijo stavbe in dogajanja v njej. Poleg Kravosa so posamezne prispevke za monografijo napisali še Marko Pozzetto, Milan Pahor, Sandi Volk, Bogomila Kravos in Pavle Merku. Knjiga je pomemben dokument, ki je trajno zabeležil pomen tržaškega Narodnega doma za slovenski in tržaški kulturni prostor.

ZDRAVNIK RAZLAGA

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Srčni spodbujevalec

Srce je oživljeno in pod vplivom nekaterih živev deluje hitreje, pod vplivom drugih pa počasneje. V srcu je več žarišč, ki dajejo bitju srca takt. Normalno je najhitrejše žarišče sinusni vozol (to je skupen celic na prehodu zgornje žile dovodnice v desni preddvor). Med počitkom v budnem stanju utripa srce 60- do 80-krat na minuto. Med naporom je bitje srca seveda hitreje, med spanjem pa počasnejše. Sreča lahko prične utripati počasnejše tudi zaradi bolezni sinusnega vozla. Pogosto je bolezen neznanega izvora. Aktivne celice sinusnega vozla menjajo neaktivne vezivne celice. Vzroki za tako bolezen pa so lahko tudi poapnenje žil, ki preskrbujejo srce in rāzna vnetja.

Srce je sestavljeno iz dveh preddvorov in dveh prekatov. Ko utripa, se ne krči istočasno v celoti. Najprej se skrčita oba preddvorja in potisneta kri v prekata. Nato se zapreti zaklopki med preddvoroma in prekatoma. Šele potem se skrčita prekata in potisneta kri v velike žile odvodnice. Za tako pravilno zaporedje krčenja preddvorov in prekatov skrbi drugi vozol (skupen celic) v srcu - atrioventrikularni vozol. Leži na meji med preddvoroma in prekatoma. Ko pride do njega vzburjenje iz sinusnega vozla, ga prevaja dalje na oba prekata izredno počasi. Tako

zagotovi odmor med skrčitvijo preddvorov in prekatov. Vzburjenje se iz vozla med preddvoroma in prekatoma širi v oba prekata po posebnih mišičnih celicah srca, ki so sposobne hitrega pravjanja (Hisov snop). To je tudi edina zveza med preddvoroma in prekatoma. Morebitna bolezen prevodnih celic lahko povzroči prekinitev pravjanja vzburjenja srca od preddvorov na prekate. Ali bo bolnik zaradi tega umrl? Na srečo se to zgoditi redko. V prekatih se namreč vzpostavi novo žarišče, ki prevzame vodstvo nad krčenjem prekata. To žarišče pa deluje le s polovično hitrostjo. Frekvenca prekata je le okoli 40 utripov na minuto, preddvora in prekata pa delujejo med seboj neuskajeno.

Prepočasno bitje srca ne zagotavlja zadostnega pretoka krvi skozi razne organe v telesu. Zlasti so občutljivi na pretok krvi možgani. Zato je najpogostejsa posledica prepočasnega bitja srca OMEDLEVICA. Bolnik toži, da je omotičen, da se mu temni pred očmi in včasih celo pada po tleh. Če je pretok krvi skozi možgane hudo moten, lahko pride med nezavestjo do krčev. Zato v starih časih niso znali razlikovati te bolezni od božjastnih napadov.

Pred izumom srčnega spodbujevalca so bolniki s prekinitevijo pravjanja s preddvorov na prekate pogosto umirali nenadne smrti ali pa so zelo trpeli zaradi pogostih napadov nezavesti. (Se nadaljuje)

- praktični KRIŽ
praktični KRIŽ
praktični KRIŽ
praktični KRIŽ
praktični KRIŽ

Vsestranska limona

Z limono, bodisi njeno lupino ali sokom, si lahko v gospodinjstvu pomagate na različne načine. Tako dajte v posodo s suhim sadjem košček limonine lupine, pa bo ostalo sadje bolj sočno. Beti šampignonov ne bodo počrnili, če jih boste po čiščenju namazali s koščkom limone ali pa če limono stisnate kar v vodo, v kateri boste gobc kuhalili. Ovenelo solato pa boste osvežili tako, da jo dăste v skledo z vodo, ki ste jo okisili z malo limoninega soka. Potem postavite skledo za nekaj ur v hladilnik. Svinjsko meso bo okusnejše, če ga dve uri pred pečenjem poškropite z limoninim sokom in premažejo z gorcico. In če boste imeli že toliko opravkov z limono, se lahko kaj hitro zgoditi, da boste staknili tudi madeže. Znebili se jih boste tako, da jih boste izprali s čisto vodo, ostanke pa omočili z razredčenim amoniakom in splaknili s čisto vodo.

Popečen krompir z jajčevci

Za 4 osebe potrebujemo: 1 jajčevce, 4 žlice olivenega olja, sol, 1 čebulo, 2 stroka česna, 1 konzervi paradiznikov (425 g) - lahko pa tudi svež paradiznik, timjan, paper, 500 g krompirja, 2 bučki, 200 g mozzarelle, maščobo za pekač. Jajčevci očistimo in narežemo na rezine. Rezine posolimo in obtežimo s krožnikom. Pustimo stati 30 minut, da odteče grčka tekočina. Rezine obrišemo do suhega. Na 3 žlicah olja jih v ponvi drugo za drugo popečemo z obreh strani. Na preostanku olja prepravimo drobno seselekjan česen in čebulo, zalijemo s paradiznikovo omako in dodamo timjan. Na majhnem plamenu kuhamo 30 minut. Solimo in poporamo. Krompir olupimo, operemo in tanko narežemo. Namestimo ogrevanje posodo. Vanjo zlagamo v plastej jajčevce, krompir in bučke. Zalijemo s paradiznikovo omako in potresemo z na koščke narezanim sirom. Pečemo v pečici pri 200 stopinjah 45 minut.

Kemija le v skrajni sili

Kolikor je le mogoče, se je na vrtu treba izogibati uporabi kemičnih pripravkov za varstvo rastlin. Včasih pa vendarle ne gre brez njih. Tako lahko paradiznik povsem uničijo peronospora, črna listna pegavost ali plesen; to bolezni pa preprečita antracol ali dithane M-45. Uničujočo plesen na kumarah prepreči precicur, še boljši priprave pa je bayleton special pa tudi karathene. Proti fiziolovi rji zaledeta antracol ali dithane, proti ušem pa pirinol. Za začetki solate pred plesenijo stroka priporoča euparen in enovit M, za preventivo pa je najboljši precicur. Na sorazmerno majhnih vrtnih nasadih krompirja je moč koloradskega hrošča zatrepi kar z ročnim obiranjem, medtem kot so proti plesni ali fitoflori učinkoviti le preventivni bakterijski pripravki in zdravilni sistemki. Odveč je ponavljati, da mora biti vrtmar še bolj pazljiv pri uporabi kemičnih snovi, bolj natančen in veden glede količine in tako imenovane karenčne dobe, to je varnostnega časa, ki mora preteči od skropljenja ali prašenja do uživanja plodov ali drugih rast

V. S.
OČETOVA ŠOLSKA
LETA

Za meno je bil slab dan.
Popoldansko razpoloženje mi je
popvarila ena sama ocena.

Moje poklapano vzdušje je
pri opazil oče. Po kosilu me je
poklical k sebi in me povprašal,
kaj je vzrok moji slab volji. Vse
sem mu povedala in vmes besede
zalivala s solzami. Na koncu
pričovala sem se očem prijazno nas-
mehnil in me nežno pobožal po
laseh. Da bi pregnal mojo čemer-
nost, mi je začel pričovati, kako
je bilo takrat, ko je on s pri-
jatelji trgal hlače v šolskih klopeh.

"Kot učenec sem bil zelo slab,
morda nadarjen, a tedaj ni kazalo,
da bi kdo to opazil," je začel
pričovati. "S klavo smo ušpi-
čili veliko neprijetnega. Nagajali
sмо sošolkam, te pa so kricle na
vse grlo. Kot slab učenec sem imel
seveda tak tudi odnos do učenja.
Velikokrat sem v razredu čakal le
na šolski zvonec, medtem ko so se
ostali sošolci potili pri nalogah.
Včasih sem se izmužil pouku, se
potepal ali pa izginil, kakor bi se
udrl v zemljo."

Oče je prenehal pričovati.
Zamislil se je. Morda se je s v
mislih ponovno lovil s prijatelji,
nagajal sošolkam. Opazila sem,
kako se je nasmehnil.

Ko sem že hotela oditi, je
nadaljeval: "Čeprav smo si bili
različni po pridnosti in okolju, iz
katerega smo izhajali, smo bili
trdna razredna skupnost. Bilo nas
28. Sedeli smo v šestih vrstah.

Zadaj so bili nekakšni obešalniki,
na katerih so visele jopice in su-
njiči... Jaz sem bil mnogokrat brez
suknjiča, kajti bili smo revni.
Mama je moral veliko delati za
sestro in zame. Revščina je bila
tudi glavni razlog, da se nisem
učil, zakaj velikokrat sem moral z
mamo na delo. Spominjam pa se
tudi dni, ko sva hodila s sestro
lačna spat," je pristavljal oče, neko-
liko boleče.

"Ta revščina mije vtisnila mo-
čan pečat. Prikrajšala me je pri
rednem učenju in pri dodatnem,
saj nisem mogel obiskovati takrat-
nih krožkov. Vedno sem se moral
odgovordati tudi šolskim izletom,
ker je bilotrebno zanje plačati, de-
narja pa pri naši hiši ni bilo veliko.
Bogatejši otroci so me zasmeho-
vali, predvsem zaradi oblike in
malice. Mama me je oblekla, ka-
kor je mogla, predvsem je skrbe-
la, da me ni zeblo, moja malica pa
je bila skromna, skoraj preskroma-
na. V torbici sem imel kos suhega
kruha, včasih pa še kakšno ja-
bolko, suhe hruške ali pa slive."

Očetu se je pričoval začela
zatikati, ko so se mu obudili ne-
prijetni spomini. Pomolčal je in
potem za konec izrekel željo, ki jo
najbrž že od mladih dni nosi v
srce: "Ko bi se še enkrat rodil!"

Odšla sem v svojo sobo in tam
potočila nekaj grenačnih solz. Še
dolgo sem mislila na očeta in na
njegova šolska leta.

FOTO: M. MARKELJ

ORGLE V ROMARSKI CERKVI SV. JOŽEFA - Nepogrešljivi del cerkvene opreme so tudi orgle, ki že dolga leta spremljajo in plemenitijo bogoslužje. Na Dolenjskem se je ohra nilo le malo starih instrumentov. Eden od njih so baročne orgle v nekdanji romarski cerkvi na Velikem Vinjem vrhu. Postavljene so bile okrog leta 1730 in so verjetno izdelek ljubljanskega orglarja Janeza Jurija Eisma. Žal so danes v slabem stanju in bi gotovo zaslužile strokovno neoporečno obnovo, saj lepo dopolnjujejo kvalitetno baročno prostornino in oltarno opremo znamenite cerkve sv. Jožefa. (Pripravila Marinka Dražumerič iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto)

In Trdinovih napiskov

Grozno hud pes - Srebrniški gospod ima za čuvaja grozno hudega psa neprikenjenega. Že mnoge je popadel. Tistem, ki so šli po cesti in jim je raztrgal obliko - popadal brez razločka možke in ženske - plačal je g. odškodnino, tistem pa nič, ki so šli blizu grada, češ, da so si sami krivi, zakaj tod hodijo in so brž ko ne psa tudi dražili in slavni sod daje mu prav.

Bahati Gotenčani - V Gotni vasi čez pol grunta nima nihče - kar je onkraj mosta, so same kajže brez svoje kmetije. Jemljo jo v najem od Smoleta jako drago. Njive proti Pogancu so jako mrzle in malo rodne, ali najemščina je velika. Tudi je navada, da se dela tlaka po toliko dni Smoletu, za kolikor goldinarjev je pogojena najemščina, ker sicer težko dobi težakov ta falot. Na gotenskih njivah se pšenica rada spizdi in ajdo pomori tudi pogostoma slana. Vkljub bahatosti Gotenčanov je cerkvica s. Martina grda.

Že leta 1867 so "zaprosili p. Ladislava, da bi čitalnične ude slovenščine učil /.../ Bil ga je volja to storiti brez plače ali mu gospoda provinciali to dovo. Le-ti mu tega niso dovolili." Sredstva za uresničitev te naloge so zapisali v svojem statutu. Primerjava s statutom "Casino Verein" nam prikaže koliko širši krog delovanja je imela čitalnica. Medtem ko je šlo Casinu predvsem za ozivitev družabnosti z zabavami in so v svojih prostorih imeli samo nemške časopise, je čitalnica naročala slovenske in važnejše tuge časopise, ustanovila in vzdrževala lastno knjižnico ter prirejala zabavne večere, gledališke igre, plese in izlete. Tako so si srednji sloj Novomeščanov, nižje uradništvo in mlajša inteligencija ustvarili svoj prostor delovanja, v katerem so si krepili samozavest in skušali prežeti svoje delovanje z narodnim gibanjem, s katerim so se identificirali. Ali kakor poroča noviški dopisnik, lahko v Novem mestu, kjer je veliko število uradnikov "in od uradov odvisnih volilcev /.../ pravi izraz ljudstva kaliti zmore in da s tem podložniki pritska vlada na javno munjenje ob vsaki priliki in vsak dan bolj in bolj, tako, da za dosega zaželeno in obljudljene ravnopravnosti nima nobenega upanja, marveč, da se bode vsemu kar se imenuje narodno delalo hude zaprake. Zato se morajo domljubi zbrati okoli središča narodnega življenja to je narodna čitalnica."

Ena izmed bistvenih nalog Narodne čitalnice je bilo izobraževanje članov s pomočjo domačih in tujih časopisov ter knjig. Za izpolnitve le-tega je moral čitalnica ustvariti določen knjižni in časopisni fond, s katerim je obogatila tovrstno ponudbo. Novomeščani so tako lahko po letu 1865 brali slovenske časopise in knjige vsaj v Narodni čitalnici. Število naročenih časopisov se je gibalo nekje od petnajst do dvajset in več. Vsekakor je bilo v Novem mestu v letu 1869 po pričevanju Ivana Hribarja vsaj "sedemnajst slovenskih, hrvaških, čeških, ruskih, in nemških listov", ki jih je sam izprosil brezplačno za dajačo čitalnico. V Novicah leta 1877 je dopisnik zapisal, da je videl v bralni sobi Janceva Trdina, "zamakn-

Matjaž Ternovec

Društveno življenje v Novem mestu

v obdobju 1865 do 1889

8

jenega v časniku, katerih je po mizi kakšnih 15 večinoma slovenskih ležalo." Enako število jih našteje Trdina tudi v naslednjem letu.

V zapisniku seje čitalničnega občnega zborna z dne 18. decembra 1886 stoji zapisano, da je takrat imela čitalnica 23 časopisov, od teh je tri prejemala zastonj. Katero časopise bo čitalnica naročila, so odločali odborniki na svojih sejah. Tako so na primer na seji odbora 30. decembra 1885 sklenili, "da čitalnica opusti 'Jurija s pušo' namesto njega naroči 'Fliegende Blather', namesto 'Škrata', ki prehaja izhajati v novem letu naroči 'Rogača', preneha tudi 'Lj. Laib.', drugi časniki ostanejo." Na seji odbora 20. marca 1886 so ponovno naročili "Jurija s pušo". Navedel bom še en primer iz leta 1888, ko so na seji odbora 21. decembra sklenili "naročiti vse časopise kakor minulo leto razen 'Parlementarija', ki naj se opusti, namesto njega naročiti se sklene 'Obzor'." Iz tega se vidi, da čitalnica ni bila naročena vedno na iste časopise, marveč so jih menjali, kakor so pač predlagali odborniki. Razprave na sejah odbora, katere časopise bodo naročili, so bile včasih zelo burne. Odborniki so hoteli, da bi se naročili časopisi, ki so bili všeč njim. Zgodilo se je, da so v svoji trmi šli tako daleč, da so celo izstopili iz odbora, če njihov predlog ni uspel in čitalnica ni naročila zaželenega časopisa.

V letu 1887 je veliko vznemirjenja zlasti med klerikalnim delom Novomeščanov sprožil predlog g. Bolte, ki ga je izrekel na občnem zboru čitalnice 17. decembra, da "naj bi se mesto 'Slovenca' ker ima čitalnica mimo njega že dva dnevnika naročil rajši hrv. časnik ter nasvetuje 'Obzor'." Predlog na naslednji seji ni bil sprejet. Večkrat so se člani ponudili, da plačajo polovico

naročnine s pogojem, da se čitalnica naroči na določen časopis in plača drugo polovico naročnine, vendar je časopis ostal v čitalnici. Posamezni člani so dajali čitalnici svoje časopise brezplačno na razpolago. Tako sta na primer dajala dr. Slanec "Neufrei Presse" in g. Bolta "Slovenskega gospodarja." Počasi je Narodna čitalnica dobila lepo zbirko časopisov. Kljub tako bogati ponudbi časopisov novomeški dopisniki večkrat v svojih dopisih zapišejo, da jih "čitalniški udje ne bero" in zaradi tega ne vedo, "kaj se dogaja po svetu in kako se drugod borijo za narodno stvar".

Na prvem občnem zboru Narodne čitalnice 23. oktobra 1865 je bil med odborniki izvoljen tudi knjižničar. V začetku je bila njegova skrb naročanje časopisov, hrانjenje tistih, ki so bili določeni za knjižnico, in njihova vezava na koncu leta. Ostale je prodajal mesarjem in trafikantom za star papir.

Narodna čitalnica je bila od leta 1867 članica Slovenske matice, od leta 1868 Mohorjeve družbe in Slovenskega dramatičnega društva. Ker niso ohranjeni sejni zapisniki iz druge polovice 60. 70 in prve polovice 80 let 19. stoletja, ni moč navajati točnih podatkov, toda ustno izročilo pravi, da so izposojali knjige svojim članom že leta 1865.

Z leti je knjižnični fond naraščal. Zapisnik seje občnega zborna 18. decembra 1886 nam pove, da je čitalnica dobila tri knjige od Slovenske matice in da je vseh knjig "sedaj nad 300 knjig različne vsebine". Marsikatero knjigo so člani in nečlani darovali čitalnici. Z rastjo fonda knjig so rasle tudi naloge knjižničarja. Od njegove vestnosti je bilo odvisno, kako sproti izpoljuje manjkajoče časopisne številke in kako ima urejeno

KNJIŽNA POLICA

O smrti in življenju po njej

Sodobna družba, prežeta s potrošništvom in hedonizmom, je smrt kot zanikovalo življenja in kot strašni opomin minljivosti in ničnosti vsega potisnila na rob zavesti, skrila jo je v bolnišnici, klinike, domove za osomore. O sovražnici življenja nočemo nič slišati, delamo se, kot da je ni. Po drugi strani pa je prav v našem času prišlo do drugačnega razumevanja in dojemanja smrti, ki sicer ni povsem izvirno, saj mu je mogoče najti številne vzorednice v najrazličnejših mitoloških, verskih in mističnih izročilih, a je novo prav po tem, da ni nujno vezano na religiozno zavest. Gre za razumevanje, po katerem smrt ni določen izstop iz življenja in nič, ampak le prehod iz enega stanja zavesti v drugo. Takšna razumevanja smrti so v zahodnem svetu, močno zaznamovani z racionalizmom, omogočile predvsem raziskave tako imenovanih obsmrtnih izkušenj.

Ena od raziskovalk obsmrtnih izkušenj je švicarska zdravnica dr. Elisabeth Kübler-Ross, ki že 20 let živi in dela v ZDA. Nešteče ur je predsedila ob posteljah umirajočih in proučevala, kaj doživljajo. Po teh proučevanjih je postala ugledna znanstvenica številnimi častnimi doktoratimi. Pričevanja o smrtnih izkušnjah in kasneje njene lastne zunajtelesne izkušnje so ji prinesle spoznanje, da s smrto ni vsega konec, da je "smrt le izstop iz fizičnega telesa - prav tako, kot se metulj izvije iz svojega zapredka", da "umreti pomeni le preseliti se v lepšo hišo", da gre pri umiranju le za "prehod v neko novo stanje zavesti, v katerem še naprej čutimo, vidiemo, slišimo, razumemo, se smejimo in v katerem smo sposobni tako duševno kot duhovno naprej rasti", saj je naše življenje v telesu le "zelo majhen del našega bivanja". S takšnimi trditvami se je v očeh nekaterih znanstvenikov njen ugled močno omajal, a po njenem trdnem prepričanju je samo dosledno opravila svoje znanstveno poslanstvo, ko se ni ustavila pred prese netljivimi zaključki in se ni ustrnila raziskovanju mejnih pojmov, pred katerimi z empirijo obremenjena tradicionalna znanost rada obstane.

Kot je za tozbirko objašnjeno, tudi v tej knjigi jedrnatno in izčrpno besedilo spremi obilje slikovnega gradiva, od barvnih fotografij in zemljovidov do grafikonov in risb. Posamezna geografska območja in države so predstavljene z najznačilnejšimi statističnimi podatki ter opisom pokrajine, podnebja, rastlinstva in prebivalstva. Ljudje in njihov način življenja so tako kot zgodovina, gospodarstvo, kmetijstvo, industrija, turizem in umetnost obdelani v samostojnih poglavjih, odvisno od velikosti države in pomembnosti posameznega področja. Besedilo o Sloveniji in drugih državah nekdanje Jugoslavije je priredil Karel Natek, tako da so vanj zajeti novejši podatki, posebno poglavje pa je napisano o razpadu Jugoslavije.

Janeka Muska, s katero naš strokovnjak tovrstne izkušnje postavlja na njihovo pravilo mesto in opredeljuje pravilen odnos znanosti do njih. Za vse, ki jih obsmrtnne izkušnje zanimajo, bo ta knjiga najbrž posebej zanimiva novost.

MILAN MARKELJ

Dežele in ljudje

Mladinska knjiga v sodelovanju s tujimi založbami že nekaj časa izdaja poljudno zbirko Dežele in ljudje, s pomočjo katere bralec lahko v udobju svojega doma "potuje" po celinah sveta ter besedilu v silko spoznavajo dežele, ljudstva in kulture ter zvezne države v območju. Najnovnejša knjiga iz te zbirke vabi braleca na zanimivo potovanje po jugozahodni in južni Evropi, torej po tistem delu sveta, ki je več kot dve tisočletji predstavlja kulturno celoto, po svojih vplivih pomembno za ves svet. Spomnimo se samo antične Grčije in rimskega cesarstva. Med 27 v knjigi predstavljenimi državami in zaokroženimi geografskimi enotami je tudi naša mlada država Slovenija. Ob državah, kot so Francija, Španija, Portugalska, Italija, Malta, Albanija, Grčija, Ciper so predstavljene tudi vse nove države, ki so nastale na ozemlju nekdanje Jugoslavije, ob njih pa še nekatere vecje geografske enote tega območja, kot so denimo Korzika, Kanarski otoki, Kreta, Sveti gora Atos itd.

Kot je za tozbirko objašnjeno, tudi v tej knjigi jedrnatno in izčrpno besedilo spremi obilje slikovnega gradiva, od barvnih fotografij in zemljovidov do grafikonov in risb. Posamezna geografska območja in države so predstavljene z najznačilnejšimi statističnimi podatki ter opisom pokrajine, podnebja, rastlinstva in prebivalstva. Ljudje in njihov način življenja so tako kot zgodovina, gospodarstvo, kmetijstvo, industrija, turizem in umetnost obdelani v samostojnih poglavjih, odvisno od velikosti države in pomembnosti posameznega področja. Besedilo o Sloveniji in drugih državah nekdanje Jugoslavije je priredil Karel Natek, tako da so vanj zajeti novejši podatki, posebno poglavje pa je napisano o razpadu Jugoslavije.

NOVOSTI

- Založba Perfekta iz Celja je izdala knjigo RAZBOJNIK GUZAJ, v kateri je po natisnjena istoimenska povest Ernesta Tirana in studija Milenka Straška o razbojniku Guzaju, ki je zarces živel na Kozjanskem.

Knjižnica se je srečevala z vsemi knjižnimi, s katerimi se srečujejo tudi današnje knjižnice. V letu 1886 je knjižničar Josip Rohrmann razposlal seznam časopisov s prošnjo, da slednjih ne bi trgali in jih mazali ter pozval vse člane in izposojalce, da morajo knjige vrneti do 15. januarja zaradi ureditve knjižnice.

Delovanje knjižnice nám lepo prikaže čitalnični statut iz leta 1873. Pod točko 6, ki določa pravice državnikov, med katere sodita, "da po določenem redu prejemajo časopise in knjige za domačje branje" in "da smejo omikanji tuji v čitalnico vpeljevati." Slednji se morali "enemu predstavniku predstaviti ter za tem svoje ime in stanje v posebno knjigo vpisati. Potem mu je dopuščeno,

Krivi so vlada in državni organi

Zagožnova izjava

Slovenska kmečka zveza je v zvezi z oranjem nacionaliziranih njiv medijem poslala izjavo, v kateri piše, da je za naraščanje konflikta med denacionalizacijskimi upravljenci in zavezanci v največji meri kriva vlada RS in organi državne uprave, ki so dolžni skrbeti za izvajanje zakona o denacionalizaciji. Zakon je bil namreč sprejet pred skoraj štirimi leti, doslej pa je bilo 20.777 zahtev za vrtnitev kmetijskih zemljišč izdanih samo 6.375 odločb, od tega kar 3.856 delnih. Takšno ravnanje upravnih organov in zavezancev za denacionalizacijo razumljivo povzroča ogorčenje pričetnikov, ki se izraža že z državljanško nepokorčino, saj so grobo kršene njihove zakonitne pravice. "Slovenska kmečka zveza zato poziva vlado, vse odgovorne inštitucije in zavezance za denacionalizacijo, naj pospešeno in dosledno izvajajo zakon o denacionalizaciji in prenehajo z grobimi kršitvami državljanških pravic ljudem, ki so jim pisano v izjavi, pod katero je podpisano dr. Franc Zagožen.

KMALU ZAKLJUČEK FOTOGRAFSKEGA NATEČAJA

KOČEVJE, RIBNICA - Še do 15. avgusta je možno poslati svoje fotografije ali diapositive na fotografski natečaj "Ribnica '95", ki ga je razpisal Fotoklub "Družina Fuji". Gre predvsem za posnetke o znamenitostih ribnško-kocjevske doline, pa tudi za fotografije o splošnih temah. Vsek udeleženc lahko pošlje do 10 del (dia, format najmanj 5x5), fotografije s podlagom pa lahko velike 18 x 24 (s podlagom) pa do največ 30 x 45. Najboljša dela bodo nagradena, izbrana pa predstavljena na razstavi, ki bo odprtja 2. septembra v Ribnici.

IZGUBA S PROFITNIMI
KOČEVJE - Bivša kočjevska občinska skupščina je nova najboljša stanovanja na Trgu Zbora odpovedala sred mesta razglasila za prošta, se pravi dražja od kadrovskih oz. neprofitnih. Zanimanja za prošta stanovanja pa ni bilo in so zato danes že v glavnem prazna. Namesto projeta so torej doslej prinašale le izgubo. Kdor ima namreč take dohode, da bi lahko plačal okoli 800 DEM najemnine na mesec, si bo gorovo raje zgradil svojo hišo.

P-c

Z avtobusom na izlet!

Z izborom naročnikov Dolenjskega lista, ki jih bomo v drugi polovici septembra odpeljali na zadnjem avtobusnem izletu, smo priziti v zadnje desetletje, odkar izhaja Dolenjski list. Računalnik je najprej izbral med naročniki, ki Dolenjski list prejema od leta 1986, in največ sreče je imela Alenka Prijanovič iz Desince n.k., p. Črnemelj, zatem pa so prisli na vrsto naročnici iz 1987. Leta in med njimi bo jesenska talentica Marija Logar iz Stanjeljega Vrh 11, p. Tržiče.

Dobro poln je tudi že avtobus, s katerim se bodo na enak izlet odpeljati poslušalci novomeškega radia Studio D. Med reševalci zadnjega nagradnega vprašanja je žreb določil, da bosta izletnici: Marija Fabjan iz Dol. Kamnenja 16, p. Novo mesto, in Vida Longar, Breg 14, p. Sentvid pri Stični.

ANTON JUDEŽ

Ustavite divjaka!

Prebivalce Šegove in Cesarske ulice, Drske, Broda in vmesnih povezovalnih ulic in poti v Novem mestu vznerjuja zadnje mesece mlajši dirkač na močnem motorjem kolesu. Z redečo čelado se je med sloškim letom zjutraj ustavljal pred Srednjo šolo tehničnih in zdravstvene usmeritev, čez dan pa spet navijal konjske sile svojega motorja do najvišjih glasov. Fant uživa, ko požene motor od novega Šmihelskega mosta do Drske proti Brodu na 120 in več kilometrov, pri čemer mu "stroj" tuli le malo manj, kot so glasni avtomobili formule ena na znanih dirkah. Z divjo nagleico se mu vedno neznanško mudri tudi po vseh drugih zgoraj naštetih ulicah. Da je pob spet na cesti, lahko slišite že pred šolo pri dijaškem domu; tuljenje motorja po široki cesti pred avtobusno postajo odmeva po vsej širi soseški!

Fant se nam smili: kot nepoklicen dirkač ne ve, da je na enem izmed treh novomeških pokopalisk klub vsej prostorskosti skočil z grobovij Šibko vozilo, če da pa so pri teh učencih samo na balanci motornega kolesa?

Zgledi vlečjo: "velikega brata" že vneto posnemajo pobčki na mopedih, najraje med 21. in 22. uro zvečer: svoje konjičke "navijajo" do zadnjih kubikov, po dva mora vleči Šibko vozilo, če da pa so pri teh učencih samo na balanci motornega kolesa?

Zato, da ne bo prepozno: Ustavite divjaka!

M. K.

Noben človek ni vreden hvale. Vsakdo je vreden samo pomilovanja. (Rozanov)

Če mi bo kdo pel hvalnico "ob odprtem grobu", bom zlezel ven in mu dal zašnico. (Rozanov)

Politična birokracia

Z občinsko politiko v Trebnjem se pojavljajo nenormalni problemi vse od časa, ko se je, takrat še za predsednika skupščine, dal izvoliti Ciril Pungartnik. Ti so dolgo časa bili politične narave, sedaj pa kot da so pri političnih nemočni, pa so prešli v birokratske.

V Trebnjem čakaš po vrnitvi obretnega dovoljenja na delovno knjižico tri mesece pod pogojem, da so poravnani vsi stroški. Po zaključku, čez pol leta, pa si davkarja začne ponovno izmišljati stroške in ponovno pošilja položnice, kot da sem obrtni dovoljenje dvignil, ne vrnil. Mimogrede seveda zaradi tercijsko-komunistične politike pod vodstvom Pungartnika, ko je uspeло ustvariti ozračje, v katerem ne samo da ni možno delati kot obrtnik, ampak tudi ni možno oz. ni bilo možno živeti.

V oddelku za notranje zadeve pa ni možno urediti prepisa avtomobila tako kot drugod, kar so mi povedali v podjetju, kjer sem kupoprodajno pogodbo sklenil, ampak zahlevajo podpis tretje osebe, kar ni možno, zato bo to, že dogovorjeno, uredil republiški UNZ.

ANTON JUDEŽ

Ko s tako lahkoto ponižujete borce

Partizani Cankarjeve brigade smo spravo dokončno, neopazno, opravili že kmalu po vojni - Od nje nič več ne pričakujemo razen ponovnih razprtij

Nič novega ne ponujate, gospod Stanislav Klep, ob svoji lipi sprave. Zakaj ste si moralis za to izposoditi celo ubogo drevo, saj so se tisti, ki ste jih prizadeli, izživili nad njim? Narava je poklonila človeku drevesa zato, da mu lajšajo življenje, da črpa njihovo zdravilo moč, ne pa, da jih izrablja za svoje politične igrice.

Partizani Cankarjeve brigade smo se ves čas vojne spravljali z belogardisti in poznejšimi domobranami. V ta namen smo izpustili na svobodo na stotine ujetih belogardistov. Naše pripravljenosti na spravo pa nam niso vračali, saj so vse ujete partizane pokončali ali pa jih preddali okupatorju. Naj vas spomnimo na Podbočje, Suhor, Hinje ter čas ob razpadu Italije, ko je bilo tudi izpuščenih mnogo belogardistov. Nekaj se jih je celo pridružilo naši brigadi. Vse te trditve lahkotno podkrepljamo s številkami, pričami in fotografijami. Po toliki škodi in žrtvah tedaj, sedaj, po 50 letih, govoriti o spravi, je ravno tako kot zvonti po tobi, ki rekel na kmet. Kdor čuti, da mu je s komerkoli potreba na spravo, da jo tudi nemudoma opravi, brez nadlegovanja drugih ali celega naroda, posebno mladega rodu, ki ga te, že toliko stare travme ne zanimalo.

Partizani Cankarjeve brigade smo spravo dokončno, neopazno, opravili kmalu po vojni. Skupaj smo pljunili v roke in z ramo ob ramih obnavljali porušeno domovino, saj nam je šlo zgolj za preživetje vsem enako; za nadaljevanje razprtij ni bilo ne česa, ne volje, ne potrebe. Nastale so mnoge skupne družine, skupaj smo zgradili hiše, ceste, tovarne, bolnice, šole itd. Skupaj smo ustvarjali tak standard našim ljudem, da so nam ga marsikje zavidali. Mi in naši otroci smo imeli delo in kruh. Ali ga imajo danes?

Nič nismo dolžni spravi in od nje nič ne pričakujemo - razen ponovne razprtje, ki jih podpihujete vi, gospod Klep, in vam podobni. Pravijo, da ste bili partizan. Kaj ste počeli tam, da sedaj s tako lahkoto pljujete v lastno skledo? Vam gre morda za politično moč, ki si jo s svojimi nastopi nedvomno želite? Jo v partizanih niste dosegli in zato sedaj revanžizem?

Nam niso ploskali Italijani tako kot belogardistom, ko so jim ti v Trebnjem že v letu 1942 pripeljali na strešanje ujete partizane. Za okupatorja je bila srečna okoliščina, da smo se sprli med sabo, saj so namesno njihovih vojakov umirali naši ljudje (belogardisti), ko so jih posiljali v patrole po gozdovih za našimi enotami, kar so bile smrtno nevarne naloge.

Nismo krivi za poboje, ki so bili morda kdaj storjeni zaradi osebnih obračunov. Nismo krivi za povoje poboje. Trdno pa smo prepričani, da bi bilo malo žrtev, če bi se po končani vojni belogardisti razšli na svoje domovine. Namesto tega pa so po naloku svojih kolovodij (ti so pravcočasno odnesli pete na varno in rajo prepustili usodi) korakali z Nemci prek meje in spotoma, tudi že po končani vojni, pobili nešteto partizanov, ki so ščitili meje naše domovine. Bili so zavedeni, misleč, da se bodo zmagovalno vrnili in svojim kolovodjem zagotovili prevezem oblasti, ki si jo iz svojih postojank na tujini še danes želijo, zato toliko govorijo o spravi in povročajo ponovno delitev naroda.

Pri tem pa svojo vlogo igra tudi cerkev, ki si ponovno želi politično

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

in gospodarsko moč. In ravno cerkev si družno z raznimi gospodi Klepi najbolj želi sprave, kar naj bi ji povrnilo oblast in čast, ki si jo je omajala že pred drugo svetovno vojno, posebej pa v usodnih dneh za narodov obstoja. Cerkev naj se najprej spravi s svojim bogom, saj je bilo Kristusovo ime skrunjeno v propagandi boja proti partizanom.

IŠČEM FRANCA NJEMANIČA

V 8. številki Dolenjskega lista z dne 23. februarja, ki sem ga prejel 3. aprila, sem v rubriki "Halo, tukaj je bralec Dolenjca" prebral slednje: "Ana Sašek iz Metlike je v časopisu prebrala, da Janez Matašič iz Kanade poizveduje za krajočem Francem Nemaničem, po domače Kraščevčem Frenkom, rojenim leta 1920 na Radovici (tam je tudi živel), s katerim je izgubil stik med svetovno vojno...". V katerem časopisu je Ana Sašek to prebrala, je zame uganka, ker nisem dal v noben časopis, da iščem Franca Nemaniča. Poizvedujem pa pri naših rojakinjih o Francu Nemaniču s Kraščnjega Vrha in kdo koli mi ve kaj povedati o njem, se mu bom iskreno zahvalil z lepo nagrado.

JANEZ MATAŠIČ
Ontario, Kanada

Ni nam težko ugibati, kod geslo, ki so ga posluževali belogardisti: "V imenu Kristusovih ran naj pogine partizan!", če ne od tistih klerikov, ki so sodelovali z okupatorjem. Sicer pa naj bi bil Kristus, po nekem izročilu čisto navaden človek, prvi socialist in komunist, ki mu ni služil za čast, še manj za oblast, ampak za pomoč zatiranemu malemu človeku. Cerkev si ga je zato prisvojila in iz njega napravila mit, s katerim že tisočletja "drži na uzdi" lahkoverne množice.

Zavedni Slovenci v drugi svetovni vojni nismo imeli izbire: ali boj proti okupatorju za osvoboditev ali deportacije, taborišča, izselitve, topovska hrana na različnih fašističnih frontah in končno razkosanje dežele po raznih gospodarjih. Izbrali smo pot upora in svobode. Ta nas je vodila v gozdove, po njej smo odšli, zavedajoč se vseh naporov in pomanjkanja. Vse to smo premagali z voljo in pogumom in končno premagali smo okupatorja skupaj s vodenjubljivimi narodi Evrope. To je edina resnica in zaradi te ne potrebujemo nobene sprave.

Na koncu, gospod Klep, zakaj s tako lahkoto ponižujete borce, katerih sestavni del ste baje bili (tudi to govori o vaši morali)? Raje se potrudite in spravite med seboj razlike religije in vere, zaradi katerih je in najbrž še bo umiral na milijone ljudi.

Za odbor Cankarjeve brigade
Novo mesto:
MARTIN RUKŠE

Uspešen prvi tabor centra za socialno delo

Zahvala sponzorjem in vsem, ki so kakorkoli pomagali

Center za socialno delo Novo mesto je v okviru svoje preventivne dejavnosti organiziral počitniški sprostoviti tabor v Dolenjskih Toplicah. V taboru je bilo v času od 7. do 13. julija 100 otrok z območja bivše občine Novo mesto. Izbrali smo otroke od 5. do 8. razreda iz družin, ki jih dobro poznamo in za katere menimo, da je bilo to druženje posebej koristno. Nekaj otrok je bilo v taboru tudi nagradno.

Cilj tabora je bil ustvarjati klimo, da se otroci s pomočjo športa, igre in zabave učijo pozitivnih medsebojnih odnosov. V ta namen so nekatere aktivnosti potekale za vse otroke hkrati, druge pa v skupinah. Iz anketi je videti, da sta bila otrokom všeč tako skupinsko delo kot del celotnega tabora skupaj. Čas je hitro mineval za otroke, za mentorje in komentorje malo manj, in tako smo se poslovili, nekateri z lepimi doživetji, drugi malo manj, pa vendar bi otroci želeli še ostati v taboru.

Tabor je bil za vse udeležence brezplačen, zato se moramo zahvaliti našim sponzorjem, in sicer: glavnemu sponzoru Mestni občini Novo mesto, Krki-Zdravilišče Dolenjske Toplice, ki nam je omogočila trdnivo brezplačno kopanje za vse otroke, Dolenjski banki Novo mesto, Občini Sentjurje, Kartuziji Pleterje, Servisu in prodaji koles Jože Smole, Avtobusnemu podjetju Gorjanci, Lokostrelskemu klubu in Vodnogospodarskemu podjetju Novo mesto.

Popuste so nam omogočili Jamarski klub Kostanjevica, Zveza prijateljev mladih in Rafting klub.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli prispevali, da je tabor uspel, saj je to načolova v mlade ljude, na katerih svet stoji, zanje pa smo odgovorni mi.

Center za socialno delo Novo mesto
ALOJZ SIMONČIĆ

OŠ IZ LIPE V SESTAVI OŠ DOBREPOLJE

STRUGE - Šolska organizacijska enota s sedežem v naselju Lipa, ki je do sedaj delovala v sestavi OŠ Staro Cerkev pri Kočevju, bo od 1. septembra letos delovala v sestavi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda OŠ Dobrepole. Tako je odločil občinski svet Dobrepole, kamor ta šolski okoliš spada po uvedbi lokalne samouprave od 1. januarja letos. Navzlie raznim organizacijskim spremembam, ki jih je šola v tem kraju od svoje ustanovitve doživljala, je odigrala pomembno vlogo.

V. D.

KLJUKASTI KRIŽ POD KRENONOM - Tako je onečaščen kažpot do grobišča pod Krenonom v Kočevskem Rogu in vsa okolica grobišča. Neki avstralski Slovenec, ki je te dni na dopustu v Sloveniji, je ponudil, da plača stroške za odpravo tega mazaštva. Vendar je za to gotovo dolžna poskrbeti občina. Storilce tega in podobnih dejanj bi bilo treba odkriti in kaznovati.

Računalnik za birmo

Znanka mi je pripovedovala, je šla sosedina hči k birmi. Nič posrebre, saj je šel še kdo. Toda sosedina hčerka je dobila od botrice računalnik, uro, zlati verižico in zapenitico ter se veliko ne tako majhni drobnarji. Soredniki, ki so prišli na slavje, so birmanko še dodatno obdarovali z zlatino - prstani, uhani. Skoraj bi me kap. Tako draga darila in to dandanes, ko so ljudje brez služb, brez denarja in se komaj preživljajo iz meseca v mesec.

Ni tako daleč nazaj, ko sem tudi sama šla k birmi. Tukrat so bila darila bistveno drugačna, predvsem pa mnogo bolj skromna. Če je kdo že tako pogumen, da gre zdaj za botra, sploh ne ve,

LIDIJA MURN

</

Odgovori in popravki po § 9... • Odgovori in popravki po § 9...

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke bomo poslej objavljali pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa bodo opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne bomo objavili prispevka, ki bo napisan žaljivo in z namenom zaničevanja, ali če bo nesozarmeno daljši od informacije, na katero se nanaša (13. člen).

Zupan in občinski svet proti šoli

Dol. list št. 25, 22. junija

in

Ivan Cankar na nočni seji

Dol. list št. 28, 13. julija

Gospoj Olgi Julijani Pečar, drugič in zadnjici.

Gospa Pečarjeva je v zadnjih treh trikrat reagirala na moje pisanje, v zvezi s člankom Zupan in občinski svet proti šoli, v zadnji številki pa na moj prispevek Ivan Cankar na nočni seji. V vseh treh prispevkih vztrajno ponavlja, da napačno in neobjektivno prikujam njen denacionalizacijsko zahtovo.

Čeprav sem ji že v prvem odgovoru jasno in razumljivo zagotovil, da njene denacionalizacijske zahtevke ne prikazujem, da ga ne poznam in da mi nudi nič mar, si gospa Pečarjeva tega očitno ne da dopovedati. Nadalje mi v svoji podtakajoči maniri predlagam, "naj se ne vtikam po željih drugih v zasebne denacionalizacijske postopke slovenskih razlaščencev". Se enkrat: meni so zasebni denacionalizacijski in drugi postopki slovenskih razlaščencev takoli mar kot želje drugih v tej smeri. Zato pozivam gospo, naj jasno in odločno pove, po katerih željah pišem. Da bodo vedeli oni in jaz.

Njena zahteva, naj dam svoje nepremičnine in premičnine takoj v skladu, pa je pač na ravnini njenega razumevanja polemike.

Nikakor se ne morem znebiti občutka, da gospa Pečarjeva moje pisanje o problemih osnovne šole Grm in postopkih občinskega sveta in župana v zvezi s tem izkorišča za to, da kar naprej opozarja na svoj denacionalizacijski primer in ga dolgozvezno prikazuje. In to na mnočno zmeden način. Ampak to je njen problem.

Huje pa je, da je gospa ob tem, ko tako vneto prikazuje svoj primer in napada mene, tudi izvrstna poznavalka vzgojno-izobraževalnega in drugih procesov v OŠ Grm in strokovnjakinja za ekspresne rešitve problemov te šole, seveda brez "njenega" sadovnjaka ali česa že. Pregleda prijedol, seli računovodstvo, z levo roko opravi z zeleno ambulanto, dejavnosti seli "v druge prostore v mestu, katerih je dovolj prostih". Toliko ekspresnih rešitev v eni senci, da se človek vpraša, kaj je vsa ta leta delalo vodstvo šole.

V zadnjem pisanju pa gospa Pečarjeva tudi vje, kaj bi moral biti na našem časopisu in kaj ne. Na to, na delo novinarjev in urednikov namreč, se taki ljudje pač najbolje spoznajo, tako kot na našem nekdanjem romantičnem jugu na nogomet. Tam so za šankom vsi najboljši strelci in selektorji, tu pa izza štedilnika najboljši novinarji in uredniki. Ampak za sedaj je še tako, da s seje, dogodka ipd. poroča pač tisti novinar, ki je tam bil, in to tako, kot sam presodi, da je prav. Meni (pa ne samo meni) se o "nategovanju" okoli (ne)ustanovite neke občinske komisije pač ni zdelo vredno napisati niti besede. Preprečim sem, da zaradi tega naši bralci niso prav nič prikrajšani, gospa Pečarjeva pa je očitno podrobno seznanjena s potekom sej občinskega sveta in razpravami na njih, čeprav je tam še nikoli ni bilo.

Pravi, da me moti, da so seje odprte in dostopne občinom. To me prav nič ne moti, ravno narobe, motilo bi me, če ne bi bilo tako. Hudo

pa me moti, da nekateri "občani", med katerimi pa ni večine svetnikov, sta pa gospa Pečarjeva in njen sin, očitno vnaprej vedo, kaj in na kakšen zaročniški način se pripravlja pod točko razno.

Za konec pa se to: gospa Pečarjeva piše, da sem na hodniku pred občinsko sejno sobo med potekom seje opazil, da njen sin prebira MAG. To sploh ni res. Sploh nisem opazil, da njen sin kaj porebira, kaj šele, da MAG. To, če njen sin kaj prebira ali ne, mi je toliko mar kot njihove denacionalizacijske zahtevse, se pravi nič. Je pa zato njen sin veliko "opazil" in o tem poročal "predpostavljenjem". Iz tega, da sva mimo MAG beročega sina, ki je na za javnost odprt seji zgolj pred sporno točko razno sedel na hodniku pred sejno sobo, šla s prijateljem Borisom Dularjem, so ti denacionalizacijski prvorodborci naredili kar zaročo. Da sem se skril (pred MAG beročim sinom) za vogal, da ne bi bilo kaj slišati.

Ta je pa lepa! Da bi se jaz skril pred sinom gospo Olge Julijane Pečar! Pred nimerko se ne skrivam in, kar imam povedati, to tudi javno naredim! Mojega "pogovora" z omenjeno gospo in njenimi pa je s tem zame konec.

ANDREJ BARTELJ,
novinar Dolenjskega lista

Gre za nezakonit ukrep Zavoda?

Dol. list št. 28, 13. julija

Zavod za zdravstveno zavarovanje je v juniju zaostril izterjavo prispevku za obvezno zdravstveno zavarovanje, saj je stanje na področju plačevanja prispevkov v zadnjem času zaskrbljujoče. Skupni dolg zavezancev za prispevek je 5,7 milijarde tolarjev, od tega pripada večjim javnim poslovnim sistemom okoli 3,5 milijard, zasebnemu sektorju pa 2,2 milijarde.

Cilj aktivnosti v zasebnem sektorju je na eni strani doseči boljšo finančno disciplino, na drugi pa izboljšati zdravstveno oz. socialno varnost vseh, ki so pri tovrstnih delodajalcih zaposleni. Zato je Zavod izdatno okreplil delo finančno-revižijske službe, ki v sodelovanju z Agencijo za plačilni promet in RUJP-om opravlja nadzorne preglede. Nadzor zahteva rednost in pravilnost obračunavanja ter plačevanja prispevkov. Nezakonite primere ravnjanja bo Zavod predal ustreznim službam, kar pomeni, da bo lahko za kršitelje zahteval celo odvzem dovoljenja za delo, kazensko prijavo ipd.

Posebno odmeven je nadzor Zavoda, ki ga izvaja pri potrjevanju zdravstvenih izkaznic samostojnih zavezancev in zavarovanih oseb, zaposlenih v zasebnem sektorju. Ukrepi v zvezi s potrjevanjem izkaznic so bili 12. julija usklajeni tudi na sestanku predstavnikov Obrite zbornice Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Ministrstva za zdravstvo, RUJP-a, Agencije in Zavoda. Udeleženci so bili enotnega mnenja, da sedanje plačevanje prispevkov ne poteka povsed v redu in na zakonit način.

Tako območne enote Zavoda redno pridobivajo ažurne podatke od Agencije in RUJP-a o plačilih in neplačanih prispevkovih samostojnih zavezancev, dokazilo o plačilu bo zahteval le od tistih zavezancev, za katere ne bo imel podatka o plačilu prispevka. Vsi zavezanci, ki prispevke redno poravnava, bodo dobili pooblastilo za potrjevanje izkaznic za svoje zaposlene in njihove družinske člane, ki bo veljalo 6 mesecov. Pri rednih plačnikih, ki jim le občasno za določen čas izpadne plačilo, a ga nato poravnajo, pa bo to pooblastilo veljalo 3 meseca. Neredni plačniki pooblastila ne bodo dobili, dokler ne bodo prispevki poravnali, zdravstvenih izkaznic ne bodo mogli potrditi in bo proti njim sprožen postopek za izterjavo prispevka. Delavcem (in njihovim družinskim članom), ki so zaposleni pri samostojnih zavezancih, ki so neredni plačniki, pa bo po poravnave prispevku zdravstvene izkaznice potrjevala območna enota Zavoda na podlagi posebne izjave, ki jo bodo morali podpisati v zvezi s prejemanjem plače. Na osnovi izjave bo Zavod v primeru neplačanja prispevku ukrepal proti delodajalcem, saj delavci ne morejo nositi posledic zaradi plačilne nediscipline delodajalcev. Če pa bo Zavod pri preverjanju o poravnanih prispevkih ugotovil, da je delavec vedel in soglašal s tem, da njegov delodajalec prispevka zanj ne poravnava, mu Zavod do izterjave dolocene vsote dolžnih prispevkov upoštevajoč tudi nekatere inter-

nica ni potrjena, je torej takšna oseba samoplačnik, razen pri uveljavljanju nujnih zdravstvenih storitev, kjer potrjenost izkaznice ni potrebna. Uveljavljanje ostalih pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, kot so pravice do določenih denarnih nadomestil, bo Zavod do poplačila prispevkom zadržal.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

O proračunu se je svet razživel

Dol. list št. 27, 6. julija

Na zadnji seji občinskega sveta Trebnje je bil sprejet proračun občine. Sprejetje občinskega proračuna je vsekakor pomembno deljanje, kajti od tega trenutku lahko pričakujemo kolikor toliko nemoteno financiranje in izvajanje dejavnosti, ki so v pristojnosti občine.

Stranka Slovenskih krščanskih demokratov je s sprejetjem proračuna le delno zadovoljna, kajti nekateri vrst porabe klubja našim prizadevanjem ni bilo mogoče prilagoditi sodobnim demokratičnim razmeram. Tudi tokrat se je dogodilo, da so si ljudje, ki razpolagajo z denarijem, odrezali dobršen (prevelik) del pogače na račun tistih, ki resnično potrebujejo več denarja.

Dogodilo se je nameč, da se z glasovanjem nikakor ni moglo zmanjšati poraba v občinski upravi, ki je po našem mnenju mnogo prevelika, in da se je velzo denar šolstvu in kulturni, kar se nikakor ne bi smelo zgoditi. Še posebej odločno smo bili proti zmanjševanju sredstev za osnovne šole, vendar je glasovanje dalo drugačen rezultat.

Pri porabi občinske uprave posebej izstopajo sredstva za reprezentanco (pogostovite županovih klijentov v višini 191.000 tolarjev mesечно), materialni stroški, sredstva za nabavo nove opreme občinskih organov in t.i. drugi odhodki. Svetniki SKD smo predlagali ob prvi fazi obravnavne proračuna zmanjšanje porabe v občinski upravi za 10,5 milijona tolarjev. Takšen predlog je bil povsem upravičen, vendar ob glasovanju nismo uspeli. Za drugo fazo obravnavne proračuna smo se oskrbeli z dodatnimi argumenti,

kam gre denar.

Svetniki stranke SKD menimo, da se zdajšnja občinska uprava obnaša negospodarno, da skrbi predvsem zase in da misli le kratkoročno (jemanje denarja osnovnim šolam). Čaka nas torej še precej trdega dela, da se bo v občinskih službah spremenilo mišljenje in da bo občina enakovredno skrbela za vse občane. K temu bo mnogo pripomogla tudi že vzpostavljena kontrola.

JANKO ŠIREC
svetnik SKD Trebnje

Črnomaljski drobir

Dol. list št. 20, 18. maja

Ob zadnji reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine je bilo v črnomaljskem drobirju pričebeno, da je zbrano poslušanje revije motil hrup otrok in zakaj zborovodje niso poskrbeli za mir, saj bi bila tudi to njihova dolžnost. Priznamo, da nas je vse sodelavce v ZKO Črnomelj (organizatorica revije) ta pripomba malce zboldila. Zato povejmo kaj o tem!

Že mogoče, da je bilo malce hrupa slišati tudi v dvorano. Upoštevati moramo, da je bilo na reviji okrog 400 otrok, kar je za Belo krajino veliko in vse pohvale vredno. Tolikšno število otrok "držati" povsem tisto, pa je praktično nemogoče. Vzrok, da prihaja do hrupa, je več, predvsem pa to, da kulturni dom v Črnomelju nima dovoljen garber, in še to se premajhne, da bi v njih vsi zbori lahko mirno počakali na nastop in po nastopu použili skromni sendvič. Zato morajo čakati v avli pred dvorano. Se pa seveda vsak šum od zunaj sliši dvorano, tudi tisti s ceste. Kaj ta nikogar ne moti? Dvorana pač ni protihrupno grajena, o čemer se lahko prepričamo na vsaki prireditvi, ne samo na otroških. Kulturni dom v Črnomelju je glede tega že malec zastarel in bi bil za boljše funkcioniranje potreben temeljni obnova.

Že nekaj let spremljam naše zbole tudi na srečanjih po drugih krajih. Povsod se pojavlja malce hrupa. Boljših kulturnih dvoran pač

pevski zbor, vendar je število ur premajhno, urniki često nemogoci, instrumentalna spremjava nedosegljiva, o kakšnih denarnih stimulacijah zborovodjem ni ne duha ne slaha. Tako pač poskušamo z dobro voljo, se pravi res na ljubiteljski ravni napraviti, kar še lahko napravimo. Ob vsem tem pa še kriviti zborovodje za malce hrupa na prireditvi.

Precej časa sem že prebila med mladimi pevci in njihovimi zborovodji, zato poznam te razmere dovolj blizu. Poznam njihovo obnašanje in doslej še nisem zasledila, da bi se kdaj kateri otrok obnašal neprimereno ali da jih zborovodja ne bi imel stalno na očeh, jih bodril pred nastopi, opozarjal na lepo vedenje in poskrbel za vsakega, če je šlo karkoli na otroških. Zaradi morebitne majhne otroške razposajenosti pa ne gre delati panike, še najmanj ob tej reviji. Mimogrede: ob poslušalcu nismo bili deležni nobene tovrstne kritike.

Naj se ob koncu zahvalim v imenu ZKO Črnomelj vsem osnovnim šolam v Beli krajini, ki so v tem šolskem letu sodelovali z nami pri priravki revij otroških in mladinskih zborov ter otroških folklornih skupin in pri drugih prireditvah, saj brez njih ne bi mogli izpeljati vsega začrtanega programa na tako solidni ravni.

KSENIA KHALIL
tajnica ZKO Črnomelj

Žongliranje s soglasjem ravnatelju

Dol. list št. 29, 20. julija

Ceprov sem nekajkrat prebrala pisane kluba občinskih svetnikov LDS in DeSUS občine Črnomelj na 16. strani prejšnje številke Dolenjskega lista, še vedno ne v tem člunku. Čeprav je pravljeno z dnevnega reda oz. ne se uvrsti na dnevnih redovih, za katero so svetniki dobili gradivo še ne sej. Za izdajo soglasja za njegov v.d. pa je bil pisnega gradiva ne pred sej ne nisem odločila. Prav Mužar se je na sejih zavzemal (kar mu seveda ne uvrsti na dnevnih redovih) da ne stejem v slabu, da se ne vrstijo na sestanku, da se ne uvrsti na dnevnih redovih, za katero so svetniki dobili gradivo še ne sej. Za izdajo soglasja za njegov v.d. pa je bil pisnega gradiva ne pred sej ne nisem odločila. Dana je bila le ustna informacija. Občinska komisija za manjšino vprašala, volitve in imenovanja pa je, da bi oblikovala v predlagala svetu nov sklep (v gradivu je bil namreč govor samo o soglasju za ravnatelja), zasedala celo med sej

Vendar pa je bilo takrat očitno, da je prav opozicija proti političnemu obračunavanju, čeprav način pisanih DL, dokazuje prav nasprotno. In ne nazadnje: osebno me prav nič ne zanimajo morebitna politična nezgodila v črnomaljskih občini, in če jih morda imate, to uredite med seboj in, prosim, ne vpletajte mene.

Kar se tiče mojega poročanja z junijsko seje sveta nasploh, pa nisem se dodam, da sem bila nanjo povabljena kot novinarka, torej kot predstavnica javnosti. Na oblikovanje vsebine dnevnega reda ter na to, kaj bodo povedali svetniki, nimam kakšnega vpliva. Sem le mnočim opazovalec, poslušalec in zapisovalec. Tudi svetniki so predstavniki javnosti, torej volilec, ki so jih izvolili. In če se odločijo, da od 20 točk dnevnega reda porabijo največ časa za razpravo o tem, ali bodo v d.o. v.d. ravnatelja dali soglasje "kadrovski zadeve", je razumljivo in odgovorno do javnosti, da bom tem pisanu temo zamenjala. O rudniku, o tem ostalem, da se ne pomeni, da sem ostala. Kar terem je bilo na seji tudi več gospodarjev, sta bila v prvi stevilki DL po seji dva prispevka na 1. strani časopisa. O vseh drugih temah, ki so bile zanimive ali pomembne, a so svetniki o njih spregovorili nekaj stavkov ali še tega ne, pa je bilo doslej objavljenih več prispevkov na različnih straneh časopisa. Sicer pa je novinarstvo toliko avtonomno, da novinari, uredništvo in novinarske hiše ne hodijo nazaj na teren spravev, kako dolge novinarske prispevke, napisajo nekaj določeni temi, kakšne črke in naslove naj izberejo ipd. In tudi ne, ali naj bo njihov prispevek poročilo, komentar, vseč. Upam, da so vsaj drugim razumljivo, med novinarskimi zvrstnimi bolj jasne ne kot članom kluba svetnikov LDS in DeSUS. In prav dogajanje na sejih ob dajanjem soglasja za v.d. ravnatelja, da bi bilo potrebno

Desetletja zvest gasilcem

Jože Mihelčič iz Regröße vasi praznoval 90. rojstni dan - Med ustanovitelji GD Šmihel

NOVO MESTO - Minulo nedeljo proti večeru je v starem delu Regröße vasi v Novem mesecu zazvenela pesem, kot da so se vrnili starci, ko so vaški fantje šeli na vasi. Žal se preteklost ne vrne razen v spominu tistih, ki zadosti dolgo žive. Mihelčičev Jože ali Pep, kot mu rečejo, je eden takih, in prav na njegovem domu se je v nedeljo slišala pesem. Jože je praznoval 90. rojstni dan, visok življenski jubilej pa so prisli počastiti predstavniki Gasilskega društva Šmihel, z njimi pa ves pevski zbor tega društva, ki je urezal venček pesmi, kasneje pa se je oglasila še harmonika.

Čilega devetdesetletnika so nekaj dni poprej obiskali tudi predstavniki novomeške občine z županom Francijem Koncilijem na čelu, ni pa manjkalo tudi domačinov in znancev, ki so se te dni spomnili Mihelčevega Pepe.

Jože se je rodil 15. julija 1905 v Regröße vasi v kmečki družini. Mama mu je kmalu umrla in posledi mu je rezala tanjši kos kruha mačeha. Kot kmečki fant je bil vajen trdega dela, zato mu tudi

M. MARKELJ

HIŠA JE BILA PREMAJHNA ZA VSE - Med obiski, ki jih je imel Mihelčičev Jože ob svoji 90-letnici, je bil gotovo najštevilnejši obisk šmihelskih gasilcev, ki so prišli kar s celotnim svojim zborom. (Foto: MiM)

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtnik prijatelj

KOVIN TEHNA

INTER MARKET CENTRU

Brežice, Tovarniška 10

Cement Trbovlje 450	vreča	562,20
Maltit Anhovo	vreča	515,50
Apno	vreča	541,20
Nivedur lepilo S 25 kg	vreča	1.236,90
Opeka modularna 29x19x19	kom	61,70
Porolit opeka 8 cm	kom	65,00
Betonski robniki 100x20x5	kom	269,00

Velika izbira betonskih tlakovcev, plošč in travnih plošč. Vse vrste termo in hidro izolacij.

Za vrt vam ponujamo vse vrste vrtnih mrež in pletiv po zelo ugodnih cenah.

Nemogoče je mogoče - poslej tudi v Brežicah!

Iz Kočevske Reke

DENARJA ŠE NI - Čeprav je mimo že polovica tega leta, krajevna skupnost še vedno ni dobila niti tolarjev za urejanje komunalnih zadev, je povedal predsednik KS Stane Gabrič. KS je na občini zapisila tudi za pomoč (iz tistih 7 milijonov tolarjev, ki so namenjeni letos za vse KS v občini Kočevje) pri ureditvi pločnika od osnovne šole do krizišča. Odgovora še ni.

NAPREJ S ČESTO - Za cesto Kočevska Reka-Osilnica je letos odobrenih 94 milijonov tolarjev. S tem denarjem bodo dokončali asfaltiranje ceste do Borovca in v makadamski izvedbi uredili cestične naprej do Dragarjev.

KAR PO DOMAČE - Krajevna skupnost ni pravna oseba. Zato ni čudno, da je noben ne vpraša, če sme narediti to ali ono. Tako je oni dan skupina "Slovenaca" kar skozi park speljala cesto do stanovanj, ne da bi koga zaprosila za dovoljenje.

VODOVOD JE ZASTAL - Gradiščna vodovoda proti Miksi je začasno zastala. Zgradili so ga le do pesjakov, v katerih še ni psov, do Mikse, kjer žive ljudje, pa še ne.

KDAJ VOLITVE? - Volitive v nove siete KS naj bi razpisali čimprej. Sedanjih članov svetov so po petletnem delu že utrujeni, posebno zdaj, ko KS nima tako rekoč nobenih pristojnosti več.

NA RAGLJINIH POČITNICAH

Tanja Pirš in Jože Hribar sta mi omogočila, da sem bila ena izmed 10 vodičev na Ragljinih počitnicah na Prevolah, ki so se končale 10. julija. Bilo je zelo zanimivo: hodili smo se kopat na Krko, na Muljavi smo si ogledali Domna, v Ambrusu Scapinove zvijače, imeli smo športne igre, lovske piknike, srečanje z gobarji, gozdarji in zeliščarji, večerni pies v vožnji z balonom. Obiskali so nas tudi nekateri znani Slovenci: Mojca Horvat in Mojca Blažej - Cirej, ter begunski otroci s svojimi mentorji. Za razvedrilo so poskrbeli nekatere glasbene skupine - Čudežna polja, Duo Ira Roma, Romi iz Novega mesta, Hop, Cefelj iz Črnomajske, sicer pa sta nas s kitaro vse skozu zabavala vodiči Robi in Dare. Imeli smo tudi karaoke in modno revijo, ki sem jo pripravila sama. Dekleta so se predstavila oblačilih za šport in prosti čas, v kopalkah in večerni toleti. Izbirali smo tudi mistra in miss Prevola. Poslušalo smo predavanja dr. Dularjeve o nevarnostih v Suhem krajini in o spolni vzgoji. Na Ragljinih počitnicah so sodelovali tudi vaščani okoliški vasi, ki so nas vsak torek lepo sprejeli, pa tovarišice, kuharici, cistilka, šofer in drugi, ki so prispevali, da smo se imeli lepo. Hvala vsem, še posebej pa Tobačni tovarni iz Ljubljane in tehnikom RTV, ki so nam omogočili snemanje Sobotne raglje.

MOJCA IVKOVIČ

V KRŠKEM ZA VEČJO SPORTNO DVORANO

KRŠKO - Na eni od zadnjih sej občinskega sveta Krško so svetniki odločili, da bo občina sofinancirala izgradnjo športne dvorane v sklopu novega Šolskega centra Krško v deležu, ki bo presegal normative, ki jih prizna in sofinancira Ministrstvo za šolstvo in šport. Po nekaj vprašanjih o tem, koliko bo to stalo, so svetniki sprejeli tudi sklep, da bodo o tem, koliko bo velikost športne dvorane presegala normative, odločali po izdelavi gradbene studije.

Astmatiki!

Septembra ugodna možnost zdravljenja v italijanskem zdravilišču

Sem astmatik, in ker v Sloveniji za to bolezni ni niti primernih zdravil niti zdravilišč, sem bil toliko bolj vesel, ko sem lani v Italiji 60 km iz Nove Gorice odkril zdravilišče Lignono. Po uspešnem zdravljenju sem dal časopisni oglas, da bi o tem seznamil še druge astmatike in prijavilo se jih je okrog 90, na zdravljenje pa jih je odšlo le 16 zaradi previsoke cene in neznanja italijanske.

Lets pa je drugače. Septembra bo zdravilišče Lignono za Slovence organiziralo 12-dnevno kuro. V ceno 750.000 lir je včetno: dvakrat zdravniški pregled, 12 inhalacij z mineralno vodo (najboljše sredstvo), 12 polnih pensionov, 13 nočitev, tisti ob morju bodo dobili ležalnik in sončnik. Poskrbljeno je za prevajalca, za prevoz iz Nove Gorice do Lignona in nazaj, pacienti bodo lahko po tovarniški ceni kupili inhalator za vlažno toplo paro (130.000 lir) in mineralno vodo. Za izvedbo te zdravilne kure je potrebno najmanj 25 kandidatov astmatikov. Prijava lahko pošljete na moj naslov in če boste priložili kuvert z znamko, lahko dobite vsa potrebna navodila.

VLADO GOLOB
Bazovška 15
Tolmin

• Med duhovno mrtvimi je idiot duhovna veličina. (Cimerman)

JAVNI PROTEST!

Na Predsedstvu Sveta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije telefonirajo številne delavke in delavci, ki izražajo svoje ogorčenje in protestirajo zaradi predlaganih rešitev v spremembah in dopolnitvah zakona o poslancih z določili predstavniki ljudstva delijo usodo ljudstva tudi v življenju, ne samo v besedah. Nove spremembe in dopolnitve zakona o poslancih še zmeraj omogočajo zelo ugodne privilegije. Poslanci, ki se izgovarjajo, da jim bo po preteklu mandata težko najti službo, naj se zamisijo nad tem, kaj se dogaja z delavkami in delavci, ko gre podjetje v stečaj: ostanejo na cesti ter po več let ne morejo dobiti dela. Tudi oni so izgubili stik z novostmi v poklicu, ki so ga opravljali. Ob tem pa so največkrat kaznovani še s tem, da ne dobijo odpisnino, ali pa so te izjemno nizke v primerjavi s tistimi, ki so poslanci zagotovljene v vsakem primeru.

Še posebej je za delavke in delavce nerazumljivo, kako si bodo poslanke in poslanci omogočili hitro in lahkotno upokojevanje, da o višini pokojnin niti ne govorimo. Na drugi strani pa so poslanke in poslanci podaljšali delovno dobo in onemogočili upokojevanje delavkam in delavcem, ki že imajo 35 oz. 40 let delovne dobe.

mag. DUŠAN SEMOLIČ
predsednik ZSSS

dogodki v sliki in besedi

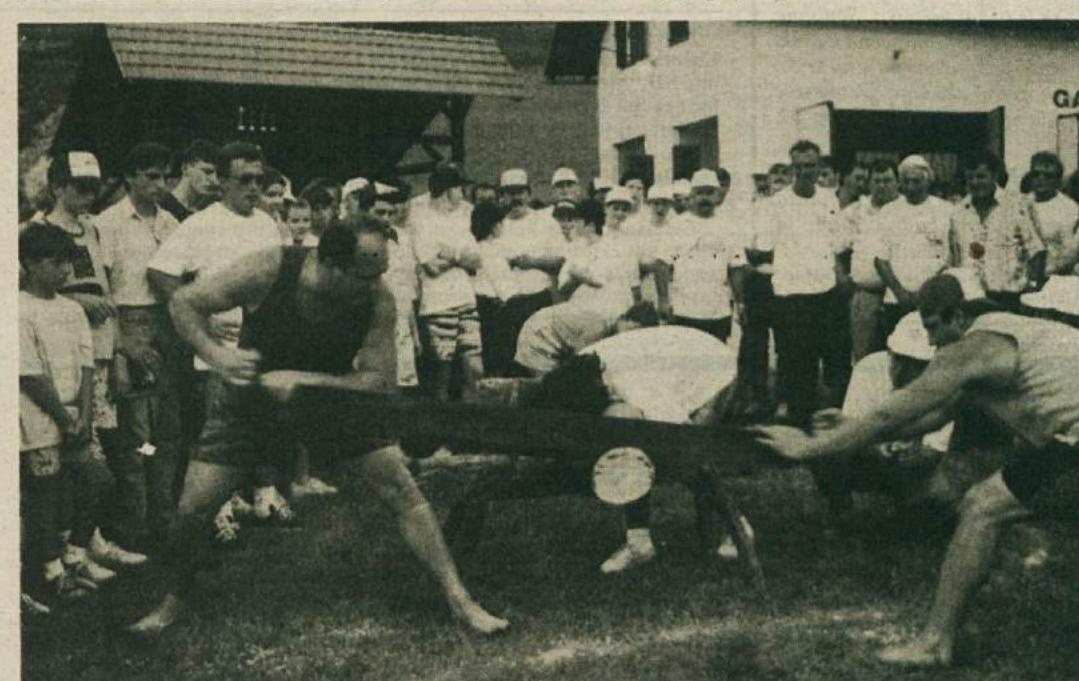
PELJ S KRESLINOM IN BELTINŠKO BANDO - Da je Vlado Kreslin eden najpomembnejših glasbenih ustvarjalcev na Slovenskem, se je pokazalo tudi v soboto zvečer, ko je nastopil v okviru mestniških kulturnih prireditv pod naslovom "Pridi zvečer na grad". Obiskovalci, ki so prišli od blizu in daleč in so do zadnjega kotička zasedli grajsko dvorišče - po oceni organizatorjev naj bi jih bilo okrog 500 - je pelo z njim in z legendarno Beltinško bando. Njihov nastop je bil še toliko večji spektakel, ker se godci, ki so na svet privekali v začetku tega stoletja, le še občasno odločijo za nastope. Na fotografiji: tako so, z Vladom Kreslinom v sredini, zapeli v slovo obiskovalcem mestniškega kulturnega poletja. (Foto: M.B.-J.)

OPATOVKO DVORANO REŠILI PRED PROPADOM - Galerija Božidar Jakac in Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo sta v prvih sedmih mesecih leta obnovila zunanjost tako imenovane Opatove dvorane, ki je po reformi Franca Jožefa pa vse do požiga leta 1942 služila za zapore. Tako so rešili pred propadom povsem uničeno ostenje dvorane, ki je po velikih utrjevalnih sondah ohranila svojo prvotno obliko. Obnova je bila draga, zelo zamudna in zahtevna, saj so poskušali pri obnovi uporabljati originalne materiale. Notranjost dvorane je zaenkrat le statično sanirana, montirana pa je tudi velika Jelovškova freska. (Foto: T. Gazvoda)

IZKOPAVANJA V GRAJSKEM PARKU - Od konca julija potekajo že tretje leto zapored v grajskem parku v Gradcu v Beli krajini arheološka izkopavanja. Letošnje izkopavanje bo najdaljše doslej, a tudi sonde, ki jih bodo izkopali, bodo večje. Kot je povedal vodja izkopavanj arheolog dr. Phil Mason, kaže prva sonda, ki so jo izkopali letos, na nadaljevanje naselbinskega sklopa, ki so ga našli lani in predlani. Gre za ostanke lesnih hiš in pripadajoče glinokope iz obdobja 3.000 let pred našim štetjem, vsekané pa so v starejšo plast kulture iz pozne mlajše kamene dobe. Pri strokovnem delu pomaga Masonu absolventka arheologije Mateja Dereani iz Črnomajske (na fotografiji), pri izkopu v okviru javnih del pomagajo tudi delavci, ki hrati urejajo grajski park. (Foto: M.B.-J.)

VAŠKA OLIMPLADA - Na Jugorju so v nedeljo pripravili 7. vaško olimpiado, ki se je udeležilo 7 ekip. Pomerile so se v prenašanju vode, iskanju zaklada, vožnji s samokolnicami, žaganju drva in podajjanju klobukov. Najbolj se je odrezala ekipa iz Stopič (na fotografiji), sledile pa so ekipe iz Vinice, Gabrja, Gradnika, Jugorja, medtem ko sta si zadnje mesto delila Grabovec in Dragomlja vas. (Foto: M.B.-J.)

Vodič po Trubarjevi domačiji

Andrej Perhaj, vodič-pedagog po Trubarjevi domačiji in okolici. Ceste v zraku ali na zemlji?

RAŠICA - Te dni ima vodič-pedagog po Trubarjevi domačiji Andrej Perhaj polne roke dela.

• Kaj pomeni naziv vodič-pedagog in kakšno je vaše delo?

"V glavnih sezoni izletov predstavim obiskovalcem le Trubarjevo domačijo, če dopušča čas pa še Levstikov dom v Laščah, kjer sta spominski sobi Levstika in Stritarja. Pedagog sem zato, ker je med obiskovalci kar 80 odst. šolske mladine. Z ozirom na šolsko stopnjo in skladno z učnimi programi jih razlagam Trubarjevo delo, njegov pomen in čas, v katerem je živel. Podobno velja tudi za Levstika in Stritarja. Poudarek dam začetku slovenskega književnega jezika, saj je Trubar, prvi slovenski pisatelj, s svojo knjigo postavil tudi temelje slovenske narodne zavesti. Gre za čas, ko smo se Slovenci oblikovali kot narod."

• S čim približaš šolarjem Tru-

barja kot človeka?

"Učencem nižjih razredov povem, kako je Trubar na vsa potovanja v Nemčijo in nazaj v domovino hodil peš. Imel je le osla, ki mu je nosil prtljago. Pot je trajala okoli 3 tedne. Trubar je bil fizično izredno močan in nadpovprečno visok, kar mu je prišlo prav, saj so bila potovanja v tistih časih zaradi razbojnnikov itd. nevarna. Trubar je imel pustolovsko žilico in ni bežal od nevarnosti. Starejšim šolarjem pa pripovedujem o Trubarjevem značaju, ki je bil zmes germanske natančnosti in smisla za red ter organizacijo pa tudi ostrosti v poslovнем življenju in pri delu; na drugi strani pa je bil mediteransko odprt, radoživ, gostoljuben in živahan, kar je gotovo tudi posledica njegove vzgoje v Trstu pri skofu Petru Bonomu. Rad je dobro jedel in pil. Ni bil protestantski asket, ki bi bežal od življenskih užitkov, saj je bil navsezadnjene trikrat potoval in kakšno je vaše delo?"

• V raznih pisanjih za Trubarjev rojstni kraj beremo ime Rašica, Rašica in Rašca. Kaj je prav?

"Nekej jezikoslovec mi je rekel, da smo se Slovenci vsaj v strokovnih krogih dogovorili o vsem o Trubarju. Slovenci pa potrebujemo vedno kakšno kost, za katero se grizemo, in v zvezi s Trubarjem je tako kost ime njegovega rojstnega kraja. Prerekajo se, če se mu reče Raščica ali Rašica, medtem ko mu domaćini rečemo Rašča, kar je po moje najbolj prav. Uradni postopki za preimenovanje oz. pojmenovanje kraja v Rašca bi bili gotovo dragi in dolgotrajni, zato pustimo naš kot 'hec' ta razprava traja še naprej."

J. PRIMC

Dr. Ivan Lavrih - osemdesetletnik

Veliko Slovencev doma in v tujini pozna dr. Ivana Lavriha, upokojenega župnika v ZDA, ki je v tujini dočakal visok jubilej in mu vsi iz srca želimo še mnogo zdravih let.

Rodil se je 2. avgusta 1915 v Šentvidu pri Stični. Po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval v domačem kraju, je v Ljubljani končal klasično gimnazijo in teologijo.

Kot kaplan je služboval v Dobrepoljah in od konca leta 1943 do 1945 pri sv. Jakobu v Ljubljani. Leta 1945 je odšel v Škocjan v Podjuni, kjer je bil do leta 1959 kapelan, nato pa je odšel v Združene države Amerike in bil dolga leta župnik.

Dr. Lavrih ni bil nikoli vojaški kurat, temveč navaden kaplan, ki se je tedaj 27-leten družil s fanti, ki so bili dobrji farani. Zato se je septembra 1943 ob kapitulaciji Italije s kolesom odpeljal na Turjak, da bi videl in zvedel, kaj se dogaja s fanti, njegovimi farani. Med potjo je srečeval dolge kolone ljudi, ki so se stekale na Turjak, med njimi je bilo tudi kakih 80 do 90 Dobrepolcev. Na zborovanju na Turjaku je sodeloval kot opazovalec. Videl je tudi, kako so partizani pred Turjakom pripeljali Italijane s tanki in topovi. Bil je med prvimi, ki je prišel iz zavzetega gradu, in spominja se, da so jih Italijani zvezali z žico, partizani pa so jih zasramovali in jim grozili. S skupino več kot 800 ujetnikov je bil prepeljan prek Rašice v Velike Lašče in nastanjen v barakah, kjer je zadnjikrat govoril z Edvardom Kocbekom. Od tam so duhovnike in bogoslove v vlakom odpeljali v Cečevo, na grad.

Na kočevskem procesu je bil obsojen na prevzgojno taborišče na Trnavi gori, od koder je pobegnil. V Grčaricah so ga zajeli Nemci, toda domov ga niso pustili, ker je bila ofenziva. Nekje pri Litiji so ga 6. decembra 1943 spustili in zatekel se je v Ljubljano, kjer ga je sprejel kanonik Ivan Gogola.

Iz Ljubljane je odšel 6. maja 1945 v tujino, kjer je kot doma skrbel za duše faranov, in se ga vsi, ki so ga srečevali na svoji življenjski poti, z ljubeznijo in hvaležnostjo spominjajo kot zavednega slovenskega moža. Pred leti se je nam pridružil v Podoboru Grčarice, ki deluje v okviru Društva za zamolčane grobove, in nam veliko pomagal s svojimi spomini o žrtvah bratomorne morije v Hrovači, Moziju, Ježendolu in na Trnavi gori.

Gospodu dr. Ivanu Lavrihu želimo še mnogo zdravil in srečnih let in se mu za vso dosedanje nesobično pomoč iskreno zahvaljujemo.

Podobor Ljubljana-Grčarice pri Društvu za zamolčane grobove v Ljubljani

laže sprostili, se hitreje učili in laže uporabili naučeno. Kaseto lahko pomaga tudi v takrat, ko smo utrujeni, bolni ali slabе volje. Pri predstavitvi kaset so sodelovali tudi otroci, ki so pod vodstvom modne kreatorki Jane Vremuš pripravili modno revijo, mlada pianistica Petra pa je z igranjem poskrbela za prijetno razpoloženje. (Foto: L. Murn)

Odlični strelci v Kočevski Reki

Strelci pred štirimi leti ustanovljene strelske družine med najboljšimi v Sloveniji - Razen članske še ženska in mladinska ekipa - Kaj pravi predsednik Cveto Zorko

KOČEVSKA REKA - Zamisel o ustanovitvi strelske družine (SD) v Kočevski Reki je leta 1988 predlagal Cveto Zorko in izbrano je bilo tudi ime SD "Medved". SD je bil registriran leta 1991 kot SD "Ris", že leto kasneje pa se je preimenoval v SD "Moris" Kočevska Reka, ker stroške tekmovanj krije v glavnem brigada Moris. Predsednik SD pa je Cveto Zorko (skupaj z Bartolom in Mrkunom sestavlja ekipo strelec tega SD v raznih orožjih in disciplinah), ki nam je na naša vprašanja o SD, njenem delu, načrtih in uspehih, povedal naslednje:

Od ustanovitve SD sem so naši streleci kot ekipa ali posamezniki dosegli na državnih prvenstvih Slovenije odlične rezultate. Med posamezniki sta dva naša streleci med slovenski-

mi rekorderji in njuni rezultati še po nekaj letih niso preseženi.

Omenim naj le tečajne naše najboljše dosežke. Na državnem prvenstvu za mladince, ki je bilo 16. julija, je

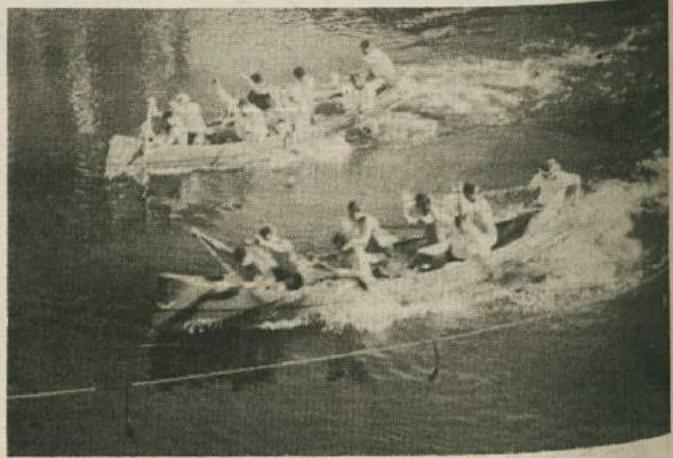
Ivan Turk

Pred kratkim so se novomeški in krški borci NOV v Novem mestu poslovili od Ivana Turka, ki je umrl v 71. letu življenja, stari zaradi težke bolezni. Rodil se je v suhokranjski Lopati kot otrok številne družine in zgodaj okupil trpkost življenja. Že kot šestleten otrok je izgubil mamo in nato kot najstarejši pomagal očetu. V marcu 1942 je začel deflati z OF kot kurir vase zaščite. Leto dni je prebil v ribniškem zaporu, decembra 1943 pa je vstopil v Čankarjevo brigado in bil v njej do konca vojne. Tu je postal komandir jurišne čete. Kot kapetan prvega razreda v JA je bil zaradi zdravstvenih težav še mlad upokojen. Krajši čas je delal kot upravnik Dolenskega lista, nato pa na občinskem sindikalnem svetu v Krškem ter deset let v tamkajšnji Cečevi, na grad.

Leta 1978 sta se z ženo Rezko preselili v Novo mesto ter ob aktivno delata v raznih organizacijah. Ivana Turka so cenili zlasti v odboru krajne organizacije Zveze borcev na Drski. Za zunanj podobno resnega in na videz trdega človeka se je skrival Turkovo globoko čuteče srce, vedno odprto za težave sočloveka. Rad se je posahl na svoj in na tuj račun, vsi pa so ga poznali tudi kot someščana, ki je kritično spremjal vse pojave v življenju. Vedno jih je ocenjeval z zdravim čutom za poslenost kmečkega človeka, ki ni izgubil stikov z domačijo.

Pogreba priljubljenega tovariša se je udeležilo veliko njegovih nekdanjih soborcev, prijateljev in znancev iz Krškega, Novega mesta in Suhe krajine. Vdovi Rezki in hčerki ter sinu pokojnega poštenjaka so izrekli iskrena sožalja.

T. GOŠNIK

IGRE NA KRKI - V soboto, 22. julija, so bile v Kostanjevici športne igre. Tekmovale so se pomerili v veslanju z osmceri, kjer so bili najuspešnejši veslači s Četeža, drugi so bili Prekopčani, tretji pa tekmovalci iz Podbočja. V tekmi med Kostanjevčani iz otoka in s kontinenta so bili uspešnejši slednji. Pustne skupine pa so se malo za šalo - malo zares pomerile v igrah na

SOTOŠKOV ORKESTER - Potem ko je Toni Sotošek dosegel že prenekanen uspeh, med drugim je zmagoval na Zlati harmonike Ljubljane in izdal kaseto, je ustanovil tudi svoj harmonikarski orkester. Z njim je nastopil tudi na ne-davnem srečanju harmonikarjev na Ratežu. Sotoškov glasbeni sestav je bil najstevilnejši, vendar nič razglashen. Spričo starosti nekaterih članov verjetno lahko pričakujemo, da ga bo občinstvo še velikokrat video na podobnih prreditvah in tudi drugače. (Foto: L. M.)

POPOLNOST V NAROČJU ABRAHAMA

katerega je idejno zasnovano pripravil in posnel fotografijo Marko Klinčič, lastnik novomeškega Reklam studia. Ko so plakat postavili, si ga je ogledala tudi Mia, ki se je kot foto model zleknila v Abrahama

V SKALI NA STREHI PRISTALA

METLIKA - 18. julija ob 4.30 je 17-letna G. T. iz Vavpče vasi vozila avto - seveda brez vozniškega dovoljenja - iz Metlike proti Semiču. Ko je na Krvavčem Vrhu pripeljala v ostri desni nepregledni ovinek z neprimerno hitrostjo, jo je začelo zanašati. Zapeljala je izven vozišča, nato jo je dvignilo v zrak, letela je več kot 5 metrov, potem pa trčila v skalo in se prevrnila na streho. Pri tem se je voznica hudo poškodovala, 20-letni sopotnik S. P. iz Slamne vasi pa laže.

T. GOŠNIK

NOVO MESTOIMA NOVO PARKIRIŠČE - Parkiranje v Novem mestu kljub parkirni hiši še vedno ostaja problem. Zadnje čase so ga nekateri reševali s puščanjem vozil na betonski ploščadi na Novem trgu, kar je bilo do nedavno brezplačno. Od prejšnjega tedna pa ob vhodu stoji uslužbenec JP Komunal, ki parkiranje zaračuna, in sicer je cenik naslednji: do 30 min 100 tolarjev, od parkiranje za vsako nadaljnjo uro pa stane med 6. in 16. uro 200 tolarjev, od 16. do 22. ure pa 100 tolarjev. Morda je tudi zaradi teh strelk novovmesko parkirišče, ki nima sence, bolj prazno kot ne. Zaradi nekajminutnih opravkov na bližnji pošti ali občini ljudje pač nočijo plačevati tako visokih cen. (Foto: L. Murn)

NOVA KASETA BRATOV POLJANŠKOV — Ansambel bratov Poljanškov iz Tohinjske doline pri Kamniku, ki letos deluje 25 let, je pred kratkim pri novomeški založbi Sraka izdal svojo novo kaseto narodno - zabavne glasbe, z naslovom Pojte zvonovi. Da bratje Poljanški res pojopejo kot zvonovi, se lahko prepičate v soboto, 29. julija, ko bodo nastopili na gasilski veči v Beli Cerkvi, ali ob postuhnju še 10 novih skladb, ki so jih posneli v studiu Napoleon v Kamniku. (Jože Smrekar)

Cveto Zorko, predsednik SD Moris iz Kočevske Reke.

J. PRIMC

Pooblaščeni prodajalec in serviser
UGODNI KREDITNI POGOJI
STARO ZA NOVO

NOVOTEHNA
AUTOMOBIL

Na zalogi AX-Caban, TRG
Tel.: 068/322-066, 0608/21-485

FELICIA na zalogi različni modeli,
darilo ob nakupu.
Tel.: 068/322-006, 068/44-025

na zalogi LADA SAMARA 1300, 1500
NIVA 1600, 1700
Kredit samo 9,5% obr. mera
Tel.: 068/322-066, 0608/21-485

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 27. VII.

SLOVENIJA 1

10.15 - 0.00 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
10.50 TEDENSKI IZBOR
O FANTU, KI JE PO SUHEM JADRAL
11.05 SNORCKI, amer. risana naniz., 3/13
11.30 ODKRIVANJE ZEMLJE, amer. iz-
obr. serija, 11/26
12.00 PO DOMAČE
12.00 Poročila
17.00 POČITNICE BREZ VRNITVE, pon. braz.
drame
18.00 DNEVNIK 1
18.05 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV
18.40 FALLERJEVI, 28. del nemške serije
19.13 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 STRTA SRCA II: HELENINE OČI, 10. del
franc. nadalj.
21.05 TEDNIK
21.55 NIKARL, oddaja o prometu
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 ŽARIŠCE
22.40 POSLOVNA BORZA
22.55 SOVA
ALFRED HITCHCOCK VAM PRED-
STAVLJA, amer. naniz., 1/22
GANGSTER, amer. naniz., 22/22

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 15.45 Teden-
ski izbor: V vrtincu, ponov.; 16.30 Sova (ponov.);
17.00 Princ iz Bel-Aira (amer. naniz., 16/24); 17.00
Gangster (21/22) - 18.00 Dnevnik - 18.05 Regio-
nalni studio Maribor - 18.45 Že veste - 19.15
Kurzinski škof (svet. nadalj., 4/4) - 20.05 Interjyu-
jem (članek, 1/2) - 21.05 Umetniški včer - 22.10 Noč na Lenu (glas-
beni scena Lent '95)

KANAL A

7.00 Video strani - 10.05 TV prodaja - 10.15 Luč
svetlobe (ponov. 476. dela amer. nadalj.) - 11.05
Sedem veličastnih (ponov. glasb. oddaja) - 11.35
TV prodaja - 16.25 TV prodaja - 16.35 Dance se-
zion (ponov.) - 17.10 Karma (ponov.) - 18.15 Ri-
sanka - 19.00 Vreme - 19.10 Luč svetlobe (477. del
amer. nadalj.) - 20.00 Magnetoskop (kont. glasb.
oddaja) - 20.30 Pred poročo (54. del. amer. na-
dalj.) - 20.55 Vreme - 21.00 Pustolovčine Viljema
Tella (amer. film) - 22.30 Pariz (ponov. 13. dela)-
23.20 Kino, kino, kino (ponov. oddaje o filmu)

HTV 1

7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro
- 10.00 Poročila - 10.05 Poletni šolski program -
11.05 Otroška oddaja - 12.00 Poročila - 12.15
Ljubezen (serija) - 12.45 Ogenj v sru (hum. ser-
ija) - 13.10 Življenje na severu (serija) - 14.00
Največji zločini in sojenja v 20. stoletju (dok. se-
rija) - 14.25 Filmska čarownica (dok. oddaja)
- 14.50 Naj odmeva Radetčevka koračnica
(avstr. film) - 16.30 Hrvatska dans - 17.30 Santa
Barbara (serijski film) - 18.15 Kolo srce - 18.50
Hrvatska knjiga - 19.30 Dnevnik, šport, vreme -
20.15 Standardni in južno ameriški plesi - 21.05
Ekran brez okvirja - 22.15 Moč denarja - 22.25
Dnevnik - 22.45 Sliko na sliko - 23.15 Sanje brez
ekranja

HTV 2

16.25 Video strani - 16.50 S liko na sliko - 17.35
FBI (dok. oddaja, 3/4) - 18.25 Serijski film 5/10 -
19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport -
most (hum. serija, 4/4) - 21.10 Brooklynski
most (hum. serija, 13/22) - 21.40 Serijski film (6/
10) - 22.30 Rešitev 911 (dok. oddaja) - 23.20 Kro-
nica filmskega festivala v Puli - 23.50 Fluid expo

PETEK, 28. VII.

SLOVENIJA 1

10.15 - 1.55 TELETEKST
10.30 VIDEO STRANI
11.30 TEDENSKI IZBOR
DELFIN FLIPPER, 1. epizoda amer. na-
dalj.
11.35 MOJA ENCIKLOPEDIJA ŽIVALI:
OPICA
11.40 ROKA ROCKA
12.35 ŽE VESTE
16.05 POROČILA
FILM TEDNA:
PROVINCIONALKA, ponov. italij. filma

18.05 DNEVNIK 1
18.40 OTROŠKI PROGRAM
19.13 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
18.40 VOZNIK V NAJEM, amer. film
22.00 TURISTIČNA ODDAJA
22.25 SOVA
BROOKLYNSKI MOST, amer. naniz., 17/22
SEAQUEST, 1. del amer. naniz.
0.25 BRANE RONČEL IZZA ODRA, ponov.

SLOVENIJA 2

12.00 Video strani - 12.35 Tedenski izbor: Forum;
Helenine oči; 13.40 Omizje; 15.40 Osmi dan; 16.30
Sova (ponov.); Alfred Hitchcock vam predstavlja
Rumunijo; 17.00 Gangster (22/22) - 18.00 TV dnevnik
Rumunije - 19.15 Ne vem, kdo sem (angl. oddaja) -
20.05 Podeželski utrip (angl. naniz., 1/10) - 20.55
Promotrice; Jekleni morski psi (avstral. dok. od-
daja, 3/4) - 21.45 Opus - 22.45 Izgnanec (amer.
film)

KANAL A

7.00 Video strani - 10.05 TV prodaja - 10.15 Luč
svetlobe (ponov. 477. dela amer. nadalj.) - 11.05
Obalna straža (17. del amer. nadalj.) - 21.25 Teden-
ski izbor: Forum; 18.00 Športna sreča - 21.35
Študentsko življenje (amer. pust. film) - 23.05
Vodnik za zaljubljene (9. del amer. nadalj.) - 23.30
Učna leta (22. del amer. nadalj.) - 0.00 Pred poročo
(ponov. 54. dela amer. nadalj.) - 0.25 Živeti danes
(ponov. dok. oddaja)

Pustolovčine Viljema Tella (ponov. filma) - 18.45
TV prodaja - 19.00 Vreme - 19.10 Luč svetlobe
(478. del amer. nadalj.) - 20.00 Pozitiv + (glasb.
oddaja) - 20.30 Obalna straža (17. del amer. na-
dalj.) - 21.20 Vreme - 21.25 Teden-ki na borzi - 21.35
Študentsko življenje (amer. pust. film) - 23.05
Vodnik za zaljubljene (9. del amer. nadalj.) - 23.30
Učna leta (22. del amer. nadalj.) - 0.00 Pred poročo
(ponov. 54. dela amer. nadalj.) - 0.25 Živeti danes
(ponov. dok. oddaja)

HTV 1

7.40 TV spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro
- 10.00 Poročila - 10.05 Poletni šolski program -
11.05 Program za otroke in mladino - 12.00
Poročila - 12.15 Ljubezen (serija) - 12.45 Ogenj v
sru (hum. serija, 4/22) - 13.10 Življenje na severu
- 14.00 Največji zločini 20. stol. (dok. serija) - 14.25
Morske steze (dok. serija) - 14.55 Gorč pohlep
(amer. film) - 16.30 Hrvatska dans - 17.30 Santa
Barbara (serijski film) - 18.15 Kolo srce - 18.50
Alpe-Donača-Jadrans - 19.30 Dnevnik, vreme,
šport - 20.15 Resnica o mestu Iluku (dok. oddaja)
- 20.50 Posnetek koncerta - 22.00 dok. oddaja -
22.30 Poročila - 22.50 Sliko na sliko - 23.20 Mo-
ney Mowers (avstral. film) - 0.50 Sanje brez meja

HTV 2

16.10 TV koledar - 16.20 S liko na sliko - 17.05
Jazz Club - 17.55 Kolesarstvo - 18.25 Serijski film
(6/10) - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Letni
filmski večer - 22.40 Kronika filmskega festivala v
Puli - 23.10 CRO pop rock

SOBOTA, 29. VII.

SLOVENIJA 1

9.15 - 1.00 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.50 TEDENSKI IZBOR:
RADOVEDNI TAČEK
10.00 UCIMO SE ROČNIH USTVARJA-
LNOSTI
10.15 PRGIŠČE PRILJUBLJENIH PRAV-
LJIC, lutkovna igrica, 10/13
10.30 NA SMRT PRESTRAŠENI, angl.
nadralj., 2/6

HTV 1

8.05 Risani film - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja)

- 10.00 Burleska - 10.30 Male živali - 11.00

Splošna praksa (ponov. 32. dela) - 11.55 Epikure-
jske zgodbe (oddaja o slov. gostilnah) - 12.10

Zamete vrtnice (glas. čestitke B. Kopitarja) - 18.15

Zamete vrtnice (ponov.) - 19.00 Risana

serija - 19.30 Živeti danes - 20.00 Vreme - 20.05

Beverly Hills 90210 III (ponovitev 23. dela) - 20.55

Beverly Hills 90210 III (24. del. amer. nadalj.) - 21.45

Adidas streetball - 22.05 Kino, kino, kino

(oddaja o filmu) - 22.40 Kapitan Kronos - Lovec

na vampirje (ponov. filma)

znan serija, 4/16
13.00 POREČILA
13.05 PODEŽELSKI UTRIP, ponov. ang. na-
dalj., 1/10
15.30 BARICA PO MORJU PLAVA, franc.
film

17.00 RDEČI ALARM, franc. nadalj., 3/4

18.00 DNEVNIK 1

18.05 PO DOMAČE

19.05 RISANKA

19.18 LOTO

19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT

19.52 ZRCALO TEDNA

20.10 ZAKLADI SVETA: IRSKA, franc. pust-
lovski kviz, 4. oddaja

21.45 VELIKA POTOVANJA Z VLAKOM,
angl. dok. nadalj., 1/6

22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT

23.15 SOVA:

SKRIVNOST MESTECA LAKE SU-
CESS, amer. nadalj., 3/3

SLOVENIJA 2

Opomba: 13.50 do 17.00 Hockenheim: F-1

(prenos); 17.00 do 17.55 Igre ljudskih množic (šp.
film, 3. del)

7.50 Video strani - 8.00 Euronews - 10.00 Sova

(ponov.); Seaquest (amer. naniz., 2. del); Helenine

oči (11. del); 13.50 Športna nedelja - 17.55 Aman-

dus (slovenski film) - 19.30 Dnevnik, vreme, šport

- 19.52 Zrcalo tedna - 20.10 Pevec jazz (amer.
film) - 22.05 Slovenci v svetu: Ave in ZDA (pono-
vitev 3. oddaja) - 22.45 Športni pregled

KANAL A

8.05 Risani film - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja)

- 10.00 Burleska - 10.30 Male živali - 11.00

Splošna praksa (ponov. 32. dela) - 11.55 Epikure-
jske zgodbe (oddaja o slov. gostilnah) - 12.10

Zamete vrtnice (glas. čestitke B. Kopitarja) - 18.15

Zamete vrtnice (ponov.) - 19.00 Risana

serija - 19.30 Živeti danes - 20.00 Vreme - 20.05

Beverly Hills 90210 III (ponovitev 23. dela) - 20.55

Pred SP v atletiki - 20.05 NLP, angl.
dok. oddaja - 20.55 Moja zgoda (franc. nadalj., 1/
6) - 21.45 Studio City - 23.00 Brane Rončel izza

odra

13.00 POROČILA

13.05 INTERVJU, ponov.

14.20 TEDENSKI IZBOR

14.50 RADOVEDNI TAČEK

15.00 OSMIRNIČKE

15.15 KAPITAN POWER, amer. nadalj., 6/22

18.00 DNEVNIK 1

18.05 MLADI PICASSO, španska nadalj., 5/8

18.40 FALLERJEVI, 30. del nemške serije

19.13 RISANKA

19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT

19.52 UTRIP

20.10 STRTA SRCA II: HELENINE OČI, 11. del
franc. nadalj.

21.05 ZA TV KAMERO

21.15 OGJENIKA MOČ, amer. dok. serija, 5/10

21.45 OZARE

22.00 D

Daleč od hrupa in
vsakdanjega vrveža vam
ponujamo sproščene
družinske počitnice v

ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE

V poletnih mesecih — JUNIJ, JULIJ, AVGUST - smo za vas pripravili aktivne programe POČITNIC ZA VSO DRUŽINO.

Devet bazenov, tobogani, športni park z igrišči na umetni travni in peščenimi teniškimi igrišči, opremljenimi z reflektorji, kolesarjenja, izleti in veliko zabave za najmlajše razposajence v počitniškem klubu — vse to za nepozaben dopust.

— 5-dnevne počitnice že od: 361 DEM (polpenzion — hotel TERMAL)

— 7-dnevne počitnice že od: 488 DEM (polpenzion — hotel TERMAL)

VELIKE UGODNOSTI ZA OTROKE, DODATNI POPUSTI
ZA UPOKOJENCE, MOŽNOST PLAČILA NA 3 OBROKE
S ČEKI SLOVENSKIH BANK!

PRI NAS JE LEPO TUDI POLETI

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

Kranjčeva 12, 69221 Martjanci
telefon: (069) 48-210, 48-106, telefaks: (069) 48-607

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

Ragovska 18
68000 NOVO MESTO
SVET VVO

RAZPISUJE

v skladu z 11. in 77. členom ter s člени 6. točke Statuta VVO
Novo mesto prosto delovno mesto

PEDAGOŠKEGA VODJE

1. za pedagoško enoto v VVO Novo mesto
in

2. za novo pedagoško enoto ŠENTJERNEJ
(po dogovoru z Občino ŠENTJERNEJ)

POGOJI:

- za pedagoškega vodjo je lahko imenovan, kdor izpolnjuje splošne, z zakonom določene pogoje za ravnatelja in posebne pogoje;
- vzgojitelj predšolskih otrok, pedagog, psiholog, specialni pedagog, učitelj;
- najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitom, od tega najmanj 2 leta dela pri vzgoji predšolskih otrok,
- opravljen strokovni izpit,
- strokovne in organizacijske sposobnosti, kar dokazuje s svojim dosedanjim delom,
- doseganje takšnih rezultatov pri dosedanjem pedagoškem delu, ki zagotavljajo uspešnost pri opravljanju razpisanega dela.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev, opisom dosedanjega dela in predstavljivo novosti (programa) pošljite na gornji naslov do vključno 18. avgusta 1995.

Mandat za t.c. 1 je od 1. 9. 1995 do 31. 8. 1997.

Mandat za t.c. 2 je od 1. 9. 1995 do 31. 8. 1999.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po dnevu sprejetja sklepa.

OSNOVNA ŠOLA GRM NOVO MESTO

Trdinova 7

razpisuje delovno mesto

UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA (za nedoločen čas)

Pogoji: predmetni učitelj ali profesor angleškega jezika.
Delo je za polni delovni čas.

Kandidati naj pošljete prijave z dokazili v 15 dneh po objavi na gornji naslov z oznako »za razpis«.

Začetek dela: 1. 9. 1995.

Osnovna šola Žužemberk Baragoja 1 68360 Žužemberk

razpisuje prosta delovna mesta:

1. učitelja angleškega jezika za nedoločen čas, s polnim delovnim časom,
2. učitelja gospodinjstva z vodenjem šolske prehrane za nedoločen čas in polovični delovni čas,
3. vzgojiteljice v oddelku vzgojno-varstvene enote za določen čas in polni delovni čas (1 leto),
4. psihologa za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Začetek dela za razpisana mesta je 1. 9. 1995.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, določene v Zakonu o osnovni šoli.

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa.

DENARNA ZBIRKA NA EKRANU

LJUBLJANA - Muzej novejše zgodovine je med počitnicami izdal lasten cd rom "Slovenski bankovci in kovanci 1918-1995". To je prvi tovrstni slovenski katalog, tudi v mednarodnem merilu eden redkih,

ki tako natančno in s toliko podatki obravnava bankovce in kovance neke dežele. Dvojezični katalog daje celovito sliko o zgodovini denarja, ki je bil v obliku od leta 1918 do danes na Slovenskem, v spremem besedilu pa najdemo kratek prikaz zgodovine našega denarja. Naročite ga lahko v Muzeju novejše zgodovine, Celovška 23, Ljubljana.

Na podlagi Zakona o razvoju malega gospodarstva (Uradni list RS 18/91), Odloka o proračunu Mestne Občine Novo mesto za leto 1995 (Uradni list RS 41/95) in Pravilnika o dodeljevanju proračunskih sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Mestni občini Novo mesto (Uradni list RS 42/95), je župan Mestne občine Novo mesto sprejel sklep, da objavi:

RAZPIS ZA DODELITEV PRORAČUNSKIH SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA OBRTI IN PODJETNIŠTVA V MESTNI OBČINI NOVO MESTO

1. Proračunska sredstva za razvoj obrti in podjetništva (v nadaljevanju sredstva za razvoj) se bodo dodeljevala v obliki posojila.

2. Za sredstva za razvoj malega gospodarstva lahko zaprosijo naslednji prosilci:

- samostojni podjetniki posamezniki
- podjetja v zasebnih lasti
- občani, ki so pri pristojnem upravnem organu začeli postopek za opravljanje gospodarske dejavnosti kot samostojni podjetniki oziroma vložili prijavo za vpis družbe v sodni register, pod pogojom, da bodo dokazila za status pod prvo in drugo alinejo predložili pred sprejetjem sklepa o dodelitvi posojil iz navedenih sredstev.
- sedež samostojnega podjetnika oz. podjetja mora biti na območju Mestne občine Novo mesto.

3. Posojila iz sredstev za razvoj malega gospodarstva se prednostno dodeljujejo za projekte, ki so v zaključni fazi izvedbe — v prvi vrsti za financiranje opreme, na področjih:

- proizvodnih dejavnosti v obrti, podjetništvu in dopolnilni kmetijski dejavnosti
- deficitarnih osebnih storitev
- gostinstva in turizma (samo za celovito ponudbo v gostinstvu in povečanje posteljnih zmogljivosti)

Prednostni kriteriji dodelitve sredstev bodo:

- vlaganje v razvojnotmalega gospodarstva na demografsko ogroženih območjih občine
- vlaganje v dejavnosti, ki omogočajo prestrukturiranje velikih sistemov
- povečanje zaposlovanja za nedoločen čas na osnovi novih in razširjenih programov ter samozaposlitev
- uvajanja sodobnih tehnologij in novih proizvodov v enote malega gospodarstva, ki so tržno zanimive, energetsko varčne in ekološko neoporečne.

4. Višina posojila, obrestna mera in ostali pogoji posojila:

Posojilo se dodeli največ v višini 20% od predračunske vrednosti investicije, s tem da mora posojiljemalec imeti zagotovljene tudi ostale vire celotne investicije. Delež lastnih sredstev mora znašati najmanj 35%.

Posojilo se odobri z valutno klavzulo v DEM, po 5-odst. letni obrestni meri.

Odpalčilna doba je 5 let in s šestmesečnim odlogom odplačila prvega obroka posojila od dneva uporabe kredita.

5. Za pridobitev posojila mora prosilec predložiti naslednjo dokumentacijo:

- vlogo, ki vsebuje osnovne podatke o prosilcu in znesek posojila
- izpolnjen in podpisani obrazec za pridobitev sredstev za razvoj, ki ga prosilci dobijo na Mestni občini Novo mesto — Sekretariat za finance in podjetništvo, Odsek za podjetništvo
- potrdilo o registraciji obrtne ali podjetniške dejavnosti
- samostojni podjetniki predložijo potrdilo o poravnanih davkih in prispevkih ter napoved za odmero davka od dohodka iz dejavnosti za leto 1994
- podjetja predložijo bilanco uspeha in bilanco stanja 1994
- investicijski program, izdelan v skladu z metodologijo priprave in preverjanja manjših investicijskih programov, ali poslovni načrt za naložbe s skupno predračunsko vrednostjo do 60.000 DEM
- dokazila glede na namen posojila: lokacijsko in gradbeno dovoljenje pri novogradnjah, predračune pri nakupu opreme, pogodbe...

6. V primeru nenamenske porabe posojila in v primerih, ko posojiljemalec ne bo v roku zaposlił z investicijskim programom predvidenega števila delavcev, bo moral takoj vrniti posojilo v skladu s sklenjeno pogodbo.

7. Razpis za pridobitev sredstev za razvoj velja do 30. 9. 1995.

8. Vlogo za posojilo skupaj z zahtevanimi prilogami naj prosilci pošljijo na naslov: MESTNA OBČINA NOVO MESTO, Sekretariat za finance in podjetništvo, Odsek za podjetništvo, Seidlova cesta 1, Novo mesto.

9. Nepopolnih vlog ne bomo obravnavali.

10. Pojasnila in informacije o vložitvi vlog ter obrazec za pridobitev sredstev za razvoj dobijo prosilci na Mestni občini Novo mesto — Odsek za podjetništvo, na že navedenem naslovu ali na telefonski številki: 321-889 ali 321-040, int. 348.

**IMP LJIVAR, d.o.o.
IVANČNA GORICA
Ljubljanska c. 43
61295 Ivančna Gorica**

vabi k sodelovanju

absolvente poklicnih šol za usposabljanje v času pripravniške dobe za naslednje poklice:

- strugar (1 kandidat)
- strojni mehanik ali mehanik obdelovalnih strojev (3 kandidati)

Izbrani kandidati bodo sklenili delovno razmerje za določen čas 6 mesecev, po končani pripravniški dobi pa bo podjetje najboljšim pripravnikom ponudilo možnost redne zaposlitve. Pisne prijave z dokazili o zaključnem šolanju sprejema kadrovski služba IMP LJIVAR, d.o.o., Ivančna Gorica, Ljubljanska cesta 43, 61295 Ivančna Gorica, KADROVSKA SLUŽBA, do 15. 8. 1995 oziroma do zapolnitve potreb po pripravnikih.

DOLENJSKA BANKA

Dolenjska banka — s tradicijo v prihodnost

Dolenjska banka je svojo poslovno mrežo razširila z novo ekspozituro v Brežicah

Dolenjska banka je banka z več kot 120-letno tradicijo, ki jo je začela kot Prva dolenjska hranilnica in posojilnica v Metliki, ustanovljena leta 1874. Od julija 1994 Dolenjska banka posluje kot samostojna banka z neomejeno licenco Banke Slovenije za opravljanje vseh vrst bančnih послov doma in v tujini. Banka je bila kot hčerka LB, d.d., Ljubljana teritorialno vezana na območja občin Dolenjske in Bele krajine. Sedaj svoje poslovanje vse bolj širi tudi na območje Posavje, koncem leta z odprtjem ekspoziture v Krškem in konec junija letos v Brežicah. Poslovni prostor nove ekspoziture se nahaja v obnovljeni zgradbi, v starem mestnem jedru Brežic. Cesta prvih borcev 42. V mesecu septembra namerava banka odpreti svojo enoto tudi v Ljubljani. O poslovanju in ciljih banke je spregovorila ga Sonja Ilovkar, vodja ekspoziture v Brežicah:

»Med glavne cilje banke spada poleg varnosti in donosnosti naložb zagotavljanje pestre ponudbe storitev komitentom z uporabo sodobne tehnologije. Imetnikom tekočih računov banka omogoča poslovanje na bankomatih Dolenjske banke kakor tudi uporabo mreže preko 220 bančnih avtomatov poola bančnih avtomatov naših. Naš cilj je širjenje mreže bankomatov; le-ti razbremenijo bančne delavce, ki takoj lahko svoje strokovno znanje uporabijo pri direktnih finančnih svetovanjih.«

Nato je Sonja Ilovkar nadaljevala pogovor o plačilni kartici Activa, kajti tudi Dolenjska banka je ena izmed slovenskih bank, ki se je vključila v izdajo le-te. »Skoraj polovica imetnikov tekočih računov uporablja plačilno kartico Activa in Activa/Eurocard. Z njimi lahko plačujejo imetniki kupljeno blago ali opravljene storitve na preko 9 tisoč prodajnih mestih širok po Sloveniji. Plačilna kartica Activa/Eurocard omogoča imetnikom poslovanje tudi na več milijonov prodajnih mestih v tujini, kakor tudi dve gotovine na vseh bančnih plačilnih karticah. Poleg lastnih plačilnih kartic je možno pridobiti tudi plačilno kartico Magna.«

»O stanju na tekočem in žiro računu ter o depozitni in kreditni ponudbi banke lahko naši komitenti dobijo informacijo preko telefonske storitve AudioTEKS. AudioTEKS je avtomatski bančni informacijski servis, ki je uporabnikom na voljo štiriindvajset ur na dan, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih.«

»Specifičnost poslovanja obrtnikov je namenjena posebna ponudba. Poleg različnih oblik posojil za osnovna in obratna sredstva omogoča banka obrtnikom tudi različne oblike poslovanja s tujino in jim izdaja garancijo za poslovanje doma in v tujini.«

»Varčevalcem nudimo pestro paletu možnih oblik tolarškega in deviznega varčevanja. Izbirajo lahko med postopnim, obročnim oblikovanjem prihrankov in med varčevanjem v obliki depozitov. Realno vrednost svojih prihrankov lahko komitenti ohranijo tako, da tolarške prihranke vežijo na rast inflacije ali pa na tečaj DEM. Obrestna mera za prihranke je odvisna od zneska privarčevanih sredstev in od dobe vezave sredstev,« je ponudbo varčevanja predstavila Sonja Ilovkar.

Bančna kreditna ponudba za občane obsegata posojila z odpalčilno dobo do 11 mesecev in z realno obrestno mero 16%, potrošniška posojila do enega leta oz. od 1 do 8 let, z vplačilom 20% do 13,5% ter stanovanjska posojila z realno obrestno mero 13%.

»Z otvoritvijo ekspoziture v Brežicah smo žeeli naši komitenti banko približati občanom in podjetjem iz Brežic in okolice. Vse sedanje in bodoče komitente banke vključno vabimo, da se oglašajo v naši ekspozituri v Brežicah, kjer jim bomo nudili strokovno pomoč na vseh področjih finančnega poslovanja,« je pogovor sklenila Sonja Ilovkar.

DOLENJSKA BANK

Tudi letos bomo v akciji **Bramac za lepšo Slovenijo** vsem, ki se boste za nakup odločili do 15. avgusta 1995, brezplačno pripeljali 1,000.000 Bramacovih strešnikov.

•BRAMAC•

Vse za streho. S 30-letnim jamstvom.
V vseh dobrih trgovinah z gradbenim materialom!

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

JUSTINA ZALETEL roj. Kresal

z Blata 12 pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala gospodu župniku Janezu Čelarju za opravljen pogrebni obred, trebanjskemu cerkvenemu pevskemu zboru, delovnim organizacijam TPE Rače selo, TRA-IG Ivančna Gorica, Kmetijskemu zavodu Ljubljana ter govornikoma g. Povhetu in g. Okornu. Vsem prisrčna hvala!

Žaluoči: otroci France, Rajko, Tone, Drago, Justi, 10 vnu-kov, brat France, sestra Lojzka ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 60. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil ljubeči mož, oče, tast, stari ata, sin in brat

JOŽE MERNIK

iz Vavpe vasi 3, Semič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo številni Golobič za nesrečno pomoč in poslovilne besede. Po-sebna zahvala tudi Aloju Dergancu za poslovilne besede in organizacijo pogrebnikov.

Žaluoči: vsi njegovi

V SPOMIN

Dolgot življenja našega je kratka, kaj znancev je zasula že lopata! Odprta dan in noč so groba vrata, al' dneva ne pove nobena pratak! (France Prešeren)

30. julija bo minilo žalostno leto, odkar je umrla naša draga mama, stara mama in sestra

FRANČIŠKA STRUGAR

iz Črnomlja

Hvala vsem, ki ji prinašate svečke in cvetje.

Vsi njeni

OSMRTNICA

Po hudi in nepremagljivi bolezni je umrla naša upokojena sodelavka

VIDA STRUGAR

s Šmihelske ceste 3, v Novem mestu

Od pokojnice smo se poslovili v torek, 18. julija, na pokopališču v Šmihelu. Ostala nam bo v lepem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, Novo mesto

V SPOMIN

Vse na svetu mine,
vse se spremeni,
le spomin na tebe, ljubi mož
in dragi oče, v sрcih naših
vedno bolj živi.

1. avgusta bo minilo dve leti žalosti in sa-mote, odkar nas je za vedno zapustil naš dobr in skrbni mož in oče

RUDI PUNGERŠIČ

iz Dul 11 pri Bučki

Njegova dobrota in ljubezen sta ostali v naših srčih. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in postojite ob njegovem grobu z lepo mislijo nanj.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je po hudi bolezni mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

PAVEL PEČAVAR

iz Kota pri Semiču

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala zdravnikom in osebju ORL Novo mesto in Ljubljana ter dr. Bostiču in dr. Ažmanu, kolektivu Novotehne, gasilcem, pevcom, g. kaplanu za lepo opravljen obred ter govornikoma g. Bukovcu in g. Regini za poslovilne besede.

Žaluoči: žena Rezka, hčerka Irena z družino, bratje in osta-lo sorodstvo

ZAHVALA

Kako je hiša strašno prazna,
odkar, mami, tebe v njej več ni,
prej je bila tako prijazna,
zdaj otočna, čisto tuja se nam zdi.
Ne mine minuta ne uro ne dan, ne noč,
med nami vedno si prisotna.

V 76. letu nas je zapustila mami, stara mama, sestra in teta

MARIJA MESTNIK

roj. Struna

iz Starega trga ob Kolpi

Iskreno se zahvaljujemo dr. Majdičevi, dr. Macanu, sestri Mariji in sosedi Ireni za pomoč pri lajšanju bolečin, pevskemu zboru in tajniku Zveze borcev. Še posebej hvala g. Hitiju za tako lepo or-ganiziran celoten pogreb.

Žaluoči: hčerka Joži z družino, Cveti z družino, Marija z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

AVGUST GOLTES

z Dol. Prekope 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence, cvetje in sveče. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Žaluoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Kar smo najbolj ljubili,
smo za vedno izgubili.

V komaj 12. mesecu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila naša ljuba hčerkica, sestrica, vnukinja, nečakinja in sestrična

URŠKA RAJAR

z Jordankala 10

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo našim dobrim vaščanom, Da-nici za lepe besede ob slovesu, sorodnikom, kolektivu Beti, Tri-mu Trebnje, g. župniku za lep obred in vsem, ki so darovali sveče in mnogo lepega cvetja.

Žaluoči: mamica Tončka, očka Jože, bratca Simon in Jure ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Prostor tvoj ostal je prazen,
tebe več med nami ni.
Trte kličejo za tabo,
tebi pa več se ne mudi.

V 60. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil naš ljubljeni mož, ati, stari ata, brat, tast, boter in stric

JOŽE KONCILJA

iz Sred. Lipovca 10

Z žalostjo v srčih se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomaga-li, nam izrekli sožalje, pokojnjemu podarili cvetje, sveče in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala g. župniku za lepo opravljen obred, patronažni sestri Dragici, pevcom in govornici za poslovilne besede.

Žaluoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

VIDA STRUGAR

s Šmihelske ceste 3, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, krajanom ulice Mirana Jarca, Šmihelske ce-

ste in sodelavcem tovarne zdravil Krka za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujemo dr. Tatjani Gazvoda za požrtvovalno pomoč v težkih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluoči: vsi njeni

MILO DEKLE za delo za šankom za-
poslano. (068)21-083. 6595.
NATAKARICA dobri zaposlitev v bistro-
ju Naslov v oglašenem oddelku. 6597
V NOVEM MESTU v zlatarni zaposlimo
prodajalci ali prodajalca, stara do 40 let.
Zanesljivost in poštenost.
6599
REDNO ali honorarno zaposlim 2 ples-
karja in prodam golf D, letnik 1988. Stanko
Rus, Menička vas 32, Dolenjske Toplice, (0609)617-255.
6602

službo išče

DEKLETI iščeta med počitniki kakr-
školi delo. Nadja Geric, Zagrad 19, Škoc-
jan. 6458
KAKRŠKOLOKI ZAPOSЛИTEV, redno
ali honorarno, lahko tudi delo na domu, iš-
čem. (0608)82-783. 6477
MOŠKI IŠČE kakrškoli delo, lahko
tudi na domu. 27-841. 6506

stanovanja

V ŠENTJERNEJU oddam v najem stan-
ovanje v bloku. 26-981. 6525
V NOVEM MESTU, Nad milini, prodam
enostavno stanovanje, 30,4 m², CK, KATV,
telefon, takoj vseljivo. (068)22-710.
6560

zahvale

ISKRENA HVALA dr. Kocutaru in dr.
Boštjan Kocutar, ki sta pomagala in reševala
njegova malega sin Maria, da je ostal pri
njemu. Vsem iskrena hvala! Martin, Lu-
cija in brat Danijel Končilja. 6521

LERAN, d.o.o.

promet z nepremičninami
Novo mesto, Lebanonova 24

Prodamo:
• hišo: v Novem mestu, Otočcu, Šmarjeti, Ratežu, Trebnjem, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Sevnici, Dol. Topličah, Straži, Soteski, Škojanu, Zužemberku, Kočevju, Raki, Mirni, Mokronogu, Pristavi pri Šentjerneju, Črmošnjicah pri Stopičah, ter v več drugih krajih po vsej Dolenjski;
• stanovanja: v Novem mestu, Krškem, Brežicah, Šentjerneju, Zužemberku in Ljubljani;
• poslovne objekte, lokale in pi-
garne v Novem mestu in okolici, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Straži in Mokronogu;
• vikende in zidanice: v Straži, Škojanu, Raki, okolici Novega mesta, Beli krajini, na Čatežu pri Zaplazu, okolici Krškega in drugod;
• parcele za gradnjo: v Novem mestu, Družinski vasi, Mirni Peči, Bučki, Črnomlju, okolici Straži in Šentruperta, Trški goji, Mihovem in drugod;
• kmetijska zemljišča in gozdo-
ve po vsej Dolenjski;
• v najem oddamo: stanovanja,
poslovne prostore.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobil: 0609/633-553

YURENA

Šola tujih jezikov

Marjana Kozine 49 A

tel. fax: 341-434

Tečaji za osmošolce:
angleščina in nemščina kot
priprava na srednjo šolo.
Za srednješolce:
angleška in nemška slovnična
ter konverzacija.

Tečaja priporočamo
dijakom, ki imajo popravni
izpit.

V avgustu tudi začetni tečaj
italijančine, nemščine
in angleščine.

Odpavljanje debelosti je lahko
zabavno in prijetno. Tel.: 061/
571-875, VOLDAFAR TABLET-

Redno zaposlimo komercia-
lista, kateremu delo z ljudmi
ni tuj in hrkrati pričakuje
plačilo po uspešnosti. Osnov-
na pogoda za to delovno me-
sto izkušnje s področja
trženja in znanje nemščine.
Pošljite na naslov:
MA-RA, d.o.o., Kandijska
68000 Novo mesto.

Nismo sposobni zastopnike za
vrijenje komercialne strukture na
območju Dolenjske.
Riesnost, zavzetost ambicioznosti
in komunikacijske sposobnosti
so vrline naših sodelavcev.
Nudimo možnost napredovanja
v simulativnim zaslužkom.
Vrednosti daje podjetje iz Kopra.
Podrobne informacije na telefon
(066) 41-743.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha
na kanalu 41

vsak dan ob 19. in 21. uri
NOVICE

vsak ponedeljek ob 18. uri
ODDAJA ZA OTROKE
in ob NOVICAH

ŠPORTNI PREGLED

vsak torek ob 20. uri
CELOVECERNI FILM
in ob 21.30 NOVICE

vsako nedeljo ob 13. uri
NACE VAM VOŠČI
in ob 16. uri glasbena oddaja
MED PRIJATELJI

vsak dan od 15. ure dalje
VIDEO STRANI

PIONIR PLI, d.d.

v likvidacijskem postopku na podlagi sklepa likvidacijskega upravitelja objavlja:

RAZPRODAJO

zaloge opuščenih programov masivnega pohištva (omare, police, pogradi, obešalniki, mize itd...)

Likvidacijski upravitelj objavlja

ODPRODAJO

lesnoobdelovalnih strojev in strojne opreme na žagi.

Informacije na tel.: 323-189 ali 322-143.

Kolesarsko društvo CYCLOTOUR SLOVENIJE

razpisuje oddajo naslednjih del na lokaciji bodočega velodroma v Češči vasi:

1. Rušitev dveh objektov velikosti 10 x 40 m — pritičnih vojaških hangarjev.
2. Posek in odprodaja lesa — na gradbišču velodroma — cca 250 m — hrast, smreka.

Ponudbe pošljite na K. D. CYCLOTOUR SLOVENIJE, Kočevska 2, 68000 Novo mesto, tel.: 068/322-595, 068/22-892 — Zupanc; fax: 068/322-594; mobil: 0609/630-667

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 29. julija, bodo odprte naslednje pro-
dajalne živil:

- Novo mesto: od 7. do 19. ure: Samopostežba, Glavni trg od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 20. ure: Vila, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Rok 33 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vila, Šmihel od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19. ure: samopostežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanj, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brca, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina Stopiče od 8. do 20. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 12. ure: market Perko, Šempeter od 8. do 18. ure: Urška, Uršna selo
- Šentjernej: od 8. do 17. ure: Mercator-Standard, Samopostežba
- Dolenjske Toplice: od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Vrelec Metlika: od 7. do 21. ure: trgovina Prima
- Trdnje, 30. julija, bodo odprte naslednje pro-
dajalne živil:
- Novo mesto: od 8. do 11. ure: Mercator-KZ Krka, Prodajalna, Glavni trg, Samopostežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova cesta, Market

Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Na-
kuvovalni center Drska, Samopostežba Šmihel,

PC Ločna, PC Kandija, Prodajalna Gotra vas od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17 od 7. do 13. ure: Vila, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Rok 33 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vila, Šmihel

od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas

od 8. do 12. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas

od 8. do 12. ure: samopostežba Azalea, Brusnice

od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanj, Prečna

od 8. do 12. ure: trgovina Brca, Smolenja vas

od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas

od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče

od 8. do 14. ure: trgovina Sabina Stopiče

od 8. do 12. ure: market Perko, Šempeter

od 8. do 12. ure: Urška, Uršna selo

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da je po sklepnu Občinskega sveta občine Črnomelj, sprejetem na seji dne 29. junija 1995 (objavljen v Uradnem listu RS št. 39/95 z dne 7. 7. 1995),

JAVNO RAZGRNJEN

OSNUTEK SPREMENB IN DOPOLNITEV PROSTORSKIH SESTAVIN

DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE ČRНОМЕЛЈ ZA OBDOBJE 1986—2000

IN

PROSTORSKIH SESTAVIN DRUŽBENEGA PLANA OBČINE ČRНОМЕЛЈ ZA OBDOBJE 1986—1990

s programsko zasnovno za zazidalni načrt Črnomelj v času od 10. junija do 10. avgusta 1995 v prostorih občine Črnomelj, Trg svobode 3, Črnomelj.

JAVNA OBRAVNAVA OSNUTKA BO

v četrtek, 3. avgusta 1995, ob 20. uri v sejni sobi občine Črnomelj, na Trgu svobode 3 v Črnomelju.

Do poteka javne razgrnjive osnutka lahko daste pisne
pripombe, mnenja in predloge na vložišču občine Črnomelj ali pa jih pošljete po pošti na naslov: Občina Črnomelj, Trg svobode 3, 68340 Črnomelj.

Na javni obravnavi bodo navzoči predstavniki izdelave
osnutka, ki bodo dokument podrobnejše obrazložili in dajali
strokovne odgovore.

VABLJENI!!

ZAHVALA

Vera, upanje, ljubezen,
delo, skrb, skromnost in poštenje —
tvoje je bilo življenje.

Ob boleči izgubi ljube žene in mamice

ALOJZIJE IVANUŠE

rojene Kapš

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izreceno sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebu Onkološke klinike v Ljubljani, pevcem in govornikom za poslovilne besede ter vsem, ki ste pokojno pospremili k večnemu počitku.

Žaljuči: vsi njeni

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je za vedno zapustil
naš oče, mož in stari oče

ANTON ROŽMAN

iz Jankovič 10 pri Adleščih

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih ter vsem, ki ste se z besedo, sočustvovanjem, cvetjem, svečami in udelezbo na njegovih zadnjih poti poslovili od njega.

Žaljuči: vsi njegovi

V SPOMIN

Ati, ljubil si zemljo,
ljubil si dom
in v tistem cvetnem poletju
odsel si v večni dom.

26. julija je minilo leto žalostnih dni,
odkar nas je zapustil naš dragi mož, ati,
stari ata in brat

ANTON VIDIC

iz Malenske vasi 7
Mirna Peč

Hvala za vsako lepo misel, prižiganje sveč in za postanek ob njegovem grobu.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

JOŽKA MEDVEDA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, izrazili ustno ali pisno sožalje, darovali cvetje in kako drugače pomagali v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegov zadnji poti.

Vsi njegovi

portret tega tedna

Andrej Urek

Učil se je že za čevljarja, ko ga je dolgoletni dirigent kapelske godbe Jože Stanič povabil k sodelovanju in ga preizkusil. Takrat, pred 45 leti, za godbenika še nisi potreboval glasbene šole. Andrej Urek iz Župelevca se je enostavno pridružil godbi in se učil igrati krilovko, pozneje je po potrebi prevzel mali doboš, nato boben in končno pristal na činelah, s katerimi daje takt godbi že 20 let.

Zaradi skoraj polstoletnega igranja je ob nedavni 145-letnici orkestra prejel zlato medaljo mednarodnega združenja pihalnih godb. Čeprav nosi že 6 krizev in je invalid, je na slovensnosti ob takso visokem jubileju korakal v povorki in igral. Tega običajno ne počne več. Ne da ne bi imel volje, le zdravje mu tega ne dopušča več, in to zaradi nesrečnega dogodka pred poldrugim desetletjem, ko je kot elektromonter padel z drvešu in se poškodoval.

Godbenik Urek rad pove, da je z godbo doživel veliko lepega in da bi mu bilo neznanško žal, če bi v življenju zamudil nekaj tako zelo prijetnega. Vsa ta leta je vztrajal na vajah, pozimi tudi dvakrat tedensko, in se odzval na vsak nastop, če je le mogel. Prepotoval je Slovenijo in z godbo gostoval po svetu: na

Češkem, Hrvaškem, v Italiji, Nemčiji.

Preživel je čas, ko so Kapelci največ igrali na veselicah in zabavali ljudi od popoldneva do jutra. Kar na kolesa so natovorili inštrumente in se zapeljali na Kranjsko ali pa jih je kdo naložil na voz in vpregel konje. Družina je bila ponosa na svojega godbenika, vzpodbujušča ga je in ga še vzpodbuju. "Še krogajo me, če se preveč obiram, če da bom zamudil," pravi.

Kdo bi vedel, koliko je prekorakal ob udarnih zvokih "pločevinaste glasbe", koliko znoja je pretočil, koliko smerha doživel in koliko žalostnih pogledov videl na pogrebnih slovesnostih! Zdaj se vključi v korakanje samo ob posebnih priložnostih, pa mu ni težko, ker ga zelo uspešno nadomešča 18-letni vnuk, ki tudi igra tolkala, in to že 9 let.

Med mladimi se zelo dobro počuti in oni ga spoštujejo, še posebej kot invalida. Kapelska godba se je v zadnjem desetletju preleplila v orkester in se pomladila, tako da je povprečna starost članov komaj 23 let. Zdaj lahko igrajo drugače in bolje, saj otroci, ki prihajajo, že znajo igrati. "Dirigent zna ravnati z mladimi in tudi sicer so pridni. Sinoči je bila veselica do treh zjutraj, pa je bilo zjutraj že vse počiščeno. Hotel sem pometaj, a mi niso dali. Da naj sedim, so mi rekli," je pripovedoval takoj po končani povorki v Kapelah.

Seveda ga ni bilo treba posebej vpraševati, ali ima voljo igrati še naprej. Edina ovira bi mu bilo lahko zdravje. Z godbo je živel in doživil njene spremembe, se prilagajal in vedno mu je bilo v druščini godbenikov lepo. Nekaj pa zdaj, ko je godba tako mlaada, vendarle pogreša. Včasih, ko so igrali še "ta starci", so se po vaji zadržali, poklepali, kaj popili in se malo pogovorili, kaj in kako bodo delali. Zdaj mladi odigrajo, pospravijo in odhitičijo vsak svoji zabavi nasproti.

B. DUŠIĆ GORNIK

VESELJE OB KRKI - V teh vročih poletnih dneh vsi iščemo kotičke, kjer bi se vsaj malo odresli te nezno vročine, precej prebivalcev straške doline preživi na obrežju reke Krke. Jezova v Straži in Rumanji vasi sta vsak dan polna obiskovalcev. Res je, da te zmrazi, ko greš v vodo, saj je temperatura vode nič več kot 19 stopinj C, toda nekateri to prav nič ne moti.

(Foto: D. Žagar)

SPOZNAJMO SLOVENIJO

OTOČEC - Ob 90-letnici Turistične zveze Slovenije bo v soboto, 5. avgusta, ob 16. uri na jasi zabavna prireditev v šaljivih igrah pod naslovom "Spoznajmo Slovenijo". Ekipa Novega mesta, Grosuplje in Kranjske Gore, sestavljene iz lovcev, ribičev, gasilcev in predstnikov turističnih organizacij, se bodo potegovali za bogate nagrade.

KRKA ZDRAVILIŠČA HOTELI OTOČEC

Plesni zavetniški svetovanec
TANGO
za življeno, ljubezen in ljubavo

V petek in soboto, 28. in 29. julija, od 20. ure
dalje
ansambel Objem.
Sobotna in nedeljska družinska kosa 990 SIT, otroški meni 600 SIT.
Nedelja popoldne – otroški Živ-žav s Studiem D in Bibo.
Odperto vsak dan od 11. – 22. ure,
ob
petkih in sobotah do 2. ure zjutraj.
Rezervacije na tel.: 068/321-830.
Vabljeni!

J. PAVLIN

sposoben? Morda oblast, v kateri je on z močnim vplivom sodeloval in si marsikaj prisvojil, na primer sušilico sadja, ki je bila last krajanov, na to mesto pa postavil viš? Spособneži, kot je on, pa so mu to pomagali sofinancirati z občinskim sredstvi za razvoj kmečkega turizma, čeprav ga je uporabil za hišo," je povedal Franc. Po njegovem mnenju se sedanja oblast boriti proti takšnim nepravilnostim.

Janeza iz okolice Novega mesta motijo divje napeljave elektrike v romskem naselju Žabjak, saj Romi kable vlečjo kar po dresih čez cesto. Z Romi imajo ljudje že sicer veliko težav, saj jim pogostoto z njiv izginjajo pridelki, divje napeljave pa lahko celo ogrožajo varnost. Na Elektru so nam posjasnila, da je to napeljava Romov za števem, zato se nimajo pravice vtikati v napeljavo. Na to je reagirala elektroenergetska inšpekcijska iz Novega mesta, vendar več o tem prihodnjic.

Alojz Medle iz Novega mesta je povedal svoje mišljeno o burnih razpravah v parlamentu glede zakona o varnosti cestnega prometa: "Osnovno napako so storili že naši predniki pred 50-imi leti, ko so nas prodali Srbi, ki so nas zbalcanizirali. Med njihovim vladanjem smo prevzeli tudi njihovo kulturo, ki je zelo nizka, denar za ceste pa se je stal v Beograd. Po njegovem mnenju tudi ni prav, da se prepričajo na račun pisančkov, saj smo Slovenci narod, ki se kakšnega kozarčka ne brani, očitno pa bi nam nekateri še to radi vzel.

O istem je razmišljal tudi T. B. iz Brusnic, ki je šofer že 38 let, naredil je 4 milijone kilometrov in prejel celo priznanje vzorni voznik. "Poslance sprašuje, kakšne kazni so predvidene za voznika brez vozniškega dovoljenja, ki redno pod vplivom alkohola vozi vozila A, B in F kategorije. Ima le en razred os-

• Denar človeka pokvari. Vendar se tudi pokvarjen dolgo drži. (Jurič)

• Slovenci so dualisti. Imajo dvojno, dva otroka, dva avtomobila in dvojno moralno. (Jurič)

Kje Krka ni primerna za kopanje

Analiza je pokazala, da je 6 od 16 vzorcev vode takih, da je voda primerna za kopanje - Najhuje v Novem mestu, bolje v zgornjem in spodnjem toku reke

NOVO MESTO - Da bi ugotovili, če je reka Krka primerna za kopanje, je novomeški Zavod za zdravstveno varstvo po naročilu referata za varstvo okolja novomeške občine junija letos na 16 krajih od izvira do izliva Krke vzel vzorce vode za mikrobiološko in kemično analizo. Vzorce so jemali na istih mestih kot prejšnja leta. Ob vzemenu vzorcev je imela voda od 11,1 do 16,4 stopinj Celzija.

Rezultati bakterioloških preiskav vzorcev kažejo, da je Krka za ko-

panje primerna na šestih krajih, in sicer: na izviru, v Zagradcu, Žumberku, Soteski, Straži in v Dragi, neprimerna pa na desetih odvzemnih mestih: na Brodu (nad čistilno napravo), na Loki v Novem mestu, v Mačkovcu, na Otočcu, v Dobravi, v Kostanjevici, Karlčah, pri Podboju, v Krški vasi in Brežicah.

Kemično so bili oporečni trije vzori, vzeti v Mačkovcu, Dragi in Dobravi; v vseh so bili nitriti nad dopustno koncentracijo. Vsi trije kemično oporečni vzori so bili odvzeti pod Novim mestom in kažejo, da je tu reka organsko onesnažena.

Iz makrobioloških analiz je razvidno, da je bakteriološka onesnaženost Krke veliko večja v bližini Novega mesta in v samem mestu, medtem ko se kakovost vode v spodnjem toku Krke bistveno iz-

boljša, vendar še malo presegajoča najvišje dopustne meje bakteriološke oporečnosti.

Je pa Krka bakteriološko zelo onesnažena že tek nad Novim mestom, na Brodu. Če torej hoče Novo mesto (spet) imeti primerno kopališče na Krki, bo treba prej zgraditi primerne čistilne naprave v Novem teku, v Češči vasi, urediti kanalizacijo in zgraditi čistilno napravo v Prečni, kjer je sedaj vse speljano v Temenico, ta pa se izliva v Krko, ter urediti kanalizacijo in čistilne naprave za vsa naselja do Straže.

Jasno je, da je Krka bolj onesnažena pod večjimi naselji, kjer strokovnjaki kopanja ne priporočajo. Tam, kjer Krka ni tako onesnažena in se ljudje v njej kopajo, pa bi bilo treba na kopališča napeljati pitno vodo za prije in prhanje ter urediti sanitarije.

A. B.

Spet kostanjeviški zlatniki

Ročno bo skovanih 110 zlatih novcev, enakih tistem u iz časov kralja Otakarja - Kovnica že leta 1210?

tradicionalni prireditvi za zlato harmoniko Ljubečne. Jaka je za svoje igranje prejel dva pokala: prvega za zmago med harmonikami v kategoriji do 14 let in drugega kot absolutni zmagovalec. "Ta čas me v življenu najbolj veseli tipke. Ko bo prva priložnost, bom seslavil trio," je rekel po zmagi, pri kateri ima malo zasluga tudi njegov učitelj Toni Satošek iz Leskoveca pri Krškem, kamor Jaka enkrat tedensko zahaja na "trčnjen" harmonike.

Največja prireditve turističnega in gasilskega društva na Ratežu je v nedeljo pritegnila več kot 1.000 ljubiteljev diačiščne harmonike. Že dopoldan je v predfinalu zaigralo 54 harmonikarjev iz domala vse Slovenije. Med njimi je bil najstarejši Valentin Dolinar iz Laz pri Uršnih selih, ki se je rodil daljnega leta 1909, in najmlajši Tomaz Ravbar iz Velikega Cerovca v Gorenjskih. Pri šestih letih je tako zaigral Avsenikovo Na Golici, da si je prislužil prvi glas občinstva. V popoldanskem finalu je nastopilo 27 harmonikarjev, ki so si pokale po mnemju strokovne komisije razdelili takole: v kat. nad 60 let Anton Springer iz Novega mesta, v kat. od 41 do 60 let Marjan Skubic iz Grosuplja (kot edini tekmovalec), v kat. od 26 do 40 let Marko Kolenc s Četeža pri Trebnjem in v kat. od 15 do 25 let Tomaž Primoč iz Koroske vasi. Meh je vlekla tudi edina predstavnica ženskega spola Mateja Kermavner.

J. PAVLIN

breški tip in tako delovala do okoli leta 1269. V širši okolici Kostanjevice je v 13. stoletju občasno obravalo več kovnic (Četež, Sv. Križ, Gutenvwert...), kar potrjuje velik pomen regije za trgovino in menjavo s Hrvaško in Ogrsko.

Po letu 1240, ko so Mongoli temeljito opustili hrvaške in ogrske dežele, je v Kostanjevici kovanec spet obnovil še njihov dedič, češki kralj Otakar II., med letoma 1270 in 1275/76 v Kostanjevici, sodi pa v zakladno najdbo na Starem gradu, ki je bila naključno odkrita v začetku 20. stoletja. Zaradi majhne količine kovančnih novcev bodo ti namenjeni protokolu.

Do srede 12. stoletja je spadalo ozemlje ob spodnjem Krki v okvir ogrske-hrvaškega kraljestva. Tedaj so koroški vojvode Spanheimi z vojaškimi akcijami še pred letom 1200 iztrgali dolensko ozemlje in na njem formirali posebno gospodstvo. Prvotni upravno-vojaški center je bil verjetno v utrdbi Stari grad, približno 4 kilometra od današnje Kostanjevice. Na otočku sredi Krke je v 12. stoletju vzniknilo pravo meščansko naselje. Kovnico v naselju je osnoval vojvoda Bernard Spanheimski najbrž okoli leta 1210 (tako kot v Ljubljani), ko naj bi pričela kovati novce po oglejskem vzoru. Okoli leta 1220 je prešla na

otokarjevski kraljeviči izjemn politični pomen, ki je v njej nameraval ustavljati posebno upravno enoto za ta del svojih kranjskih posesti. Po Otakarjevem porazu novi gospodje Kranjske in seveda tudi Kostanjevica koroški vojvode, grofje Tirolskegoriški - niso bili več zainteresirani za lastno kostanjeviško kovnico, za prav tako pa ne Habsburžani (opravljeno leta 1335 dalje) in njim podrejeni zupniki mesta.

Na sliki od desne proti levu: Prvak Dolenjške in Bele krajine v harmoniki 14-letni Jaka Janc iz Vavte vasi, s pokrovom najmlajši tekmovalec in prvi glas občinstva 6-letni Tomaž Ravbar. Če je v pokrovom najstarejši tekmovalec Valentin Dolinar, star 86 let. (Foto: J. Pavlin)

NAJBOLJŠI NA RATEŽU - (Na sliki od desne proti levu: Prvak Dolenjške in Bele krajine v harmoniki 14-letni Jaka Janc iz Vavte vasi, s pokrovom najmlajši tekmovalec in prvi glas občinstva 6-letni Tomaž Ravbar. Če je v pokrovom najstarejši tekmovalec Valentin Dolinar, star 86 let. (Foto: J. Pavlin)

Z obeh strani Gorjancev

ANEKDOTE IN PRIČODE ZAPISAL JOŽE DULAR

Lindana pa ne!

Prišla je v Metliko k Černičevim ciganicam in prosila za malo zabele.

Za mast ali košček slanine.

"Tega pa ni več pri hiši," je nekam skrivnostno rekel gospodar Slavo.

"Samo olje je, če ga čes."

"Pa olje," je veselo odvrnila ciganica.

"Rečem pa ti, da ima žena v shrambi vse steklenice pomešane. Ne vem, če bom pravo našel. Glej, tu je strojno olje, kis, lindan... Lahko se še zastrupiš!"

Ko je to slišala, je ciganico namah minila želja po taki zabeli.

"Pa drugič, gospod, pa drugič!" je rekla in kar odneslo jo je skozi vrata.

Slavo pa se je pri tem hudomušno smejal.

Štirje vozli

Neki Metličan si je za vsako najmanjšo figo napravil vozel na robcu, da ja ne bi pozabil kake reči ali naročila. Včasih se mu je na robcu nabralo kar po več vozlov, da nazadnje res ni vedel, kaj in koga pomenijo.

Ko je tako neko iz žepa potegnil robec s štirimi vozli in so ga vprašali, kaj si je hotel z njimi zapomniti, je brez zadrege povedal:

Prvi vozel, zekaj posebno pomemben, pa se zdaj res ne morem spomniti.

Drugi se nanaša na prvega.

Tretji je tesno povezan z drugim.

Cetrtega pa sem napravil zato, da ne bi pozabil razvozlati onih treh.

Ona ve

"Ampak naš ata bo imel dane težave, ker je pozabil doma lisino, v kateri je imel vse dokumente, tudi prometno in voznisko dovoljenje."

"Ah, to ni nič," meni mati, "vse bo to, ker bo prišel domov